

Jaarstukken 2019

Gemeente
Sliedrecht

Colofon

Gemeente Sliedrecht
Industrieweg 11
3361 HJ Sliedrecht

Samenstelling:
Team Financieel Advies & Beleid

Informatie:
Tel. : 14 0184
e-mail: gemeente@sliedrecht.nl
www.sliedrecht.nl

Juli 2020

Voorwoord

Voor u liggen de jaarstukken van 2019. Daarmee sluiten we ook in financieel opzicht het jaar 2019 af.

De gemeente Sliedrecht maakt ieder jaar een begroting. Daarin staan de voorstellen voor het komende jaar en hoeveel geld er is om die voorstellen uit te voeren. Als het jaar voorbij is, is het belangrijk om terug te kijken. Hoe is het gegaan met de voorstellen? Zijn ze uitgevoerd? Hoeveel geld was ervoor nodig? Dat doen we in de jaarstukken. De jaarstukken van 2019 geven een terugblik op het afgelopen jaar.

De uitbraak van COVID-19 (corona) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Dit raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming en hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen. Het coronavirus heeft geen financiële gevolgen voor deze jaarrekening 2019, maar wel voor naar verwachting veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en verder. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico's. Onze organisatie loopt echter geen risico voor de continuïteit.

In de jaarstukken treft u ook de jaarrekening aan. Daarin maken we de balans op. Hoeveel geld is er binnengekomen en hoeveel geld hebben we uitgegeven. Ook leggen we in de jaarstukken verantwoording af voor het gevoerde beleid.

De gemeente Sliedrecht sluit het jaar 2019 af met een negatief resultaat van € 325.000. Het negatieve resultaat wijkt € 604.000 af van het geprognosticeerde positieve resultaat van € 279.000, zoals is gemeld bij de 2^e Tussenrapportage van 2019.

Als u de jaarstukken doorneemt, zult u een compleet beeld krijgen van de in- en uitgaven van de gemeente. Wij nodigen u daarom van harte uit om verder te lezen.

De besluitvorming over de jaarstukken 2019 is geagendeerd voor de raadsvergadering van 29 september 2020.

Sliedrecht, juli 2020

Burgemeester en wethouders van Sliedrecht,
De secretaris, De burgemeester,

N.H. Kuiper

D.R. van der Borg

Inhoudsopgave

1 ALGEMEEN	4
1.1 Inleiding	5
1.2 Financiële samenvatting	5
1.3 Afwijkingen per programma	6
1.4 Investerings	7
1.5 Vennootschapsbelasting	7
1.6 Algemene dekkingsmiddelen	7
1.7 Onvoorzien	8
1.8 Leeswijzer	9
2 JAARREKENING 2019 INFOGRAPHIC	10
2.1 Infographic	11
3 PROGRAMMA'S	12
3.1 Programma 1 sociaal	13
3.2 Programma 2 economie, onderwijs en arbeidsmarkt	21
3.3 Programma 3 ruimte	31
3.4 Programma 4 bestuur, organisatie en veiligheid	45
3.5 Programma 5 financiën en belastingen	51
4 PARAGRAFEN	54
4.1 Paragraaf lokale heffingen en belastingen	55
4.2 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing	63
4.3 Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen	72
4.4 Paragraaf financiering	77
4.5 Paragraaf bedrijfsvoering	83
4.6 Paragraaf verbonden partijen	88
4.7 Paragraaf grondbeleid	97
4.8 Paragraaf grote projecten	100
4.9 Paragraaf rechtmatigheid	105
4.10 Paragraaf interbestuurlijk toezicht	108
5 JAARREKENING	111
5.1 Grondslagen voor waardering en bepaling van het resultaat	112
5.2 Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	116
5.3 Analyse van de financiële afwijkingen per thema	117
5.4 Overzicht incidentele baten en lasten	123
5.5 Overzicht structurele mutaties in reserves	125
5.6 WNT-verantwoording	125
5.7 Balans	128
5.8 Reserves en voorzieningen	139
5.9 SiSa overzicht	145
5.10 Specificatie overhead	159
5.11 Gebeurtenissen na balansdatum	159
6 OVERIGE	162
6.1 Investeringsoverzicht	163
6.2 Totaaloverzicht baten en lasten per taakveld	168
6.3 Basisset beleidsindicatoren	171

1

ALGEMEEN

1.1 Inleiding

De gemeente Sliedrecht sluit het jaar 2019 af met een negatief resultaat van € 325.000. Het negatieve resultaat wijkt € 604.000 af van het geprognosticeerde positieve resultaat van € 279.000, zoals is gemeld bij de 2^e Tussenrapportage van 2019.

1.2 Financiële samenvatting

Samenvattend resultaat 2019 (x € 1.000)

	Begroting 2019	Werkelijk 2019	Afwijking
Lasten	N 69.235	N 69.423	N 188
Baten	V 69.483	V 68.981	N 502
Saldo van baten en lasten	V 248	N 442	N 690
Storting in reserve	N 3.917	N 2.485	V 1.433
Onttrekking aan reserve	V 3.670	V 2.601	N 1.068
Saldo verrekening met reserves	N 248	V 116	V 364
Resultaat	N 0	N 325	N 325

Ten opzichte van de actuele begroting is er in 2019 een bedrag van € 0,2 miljoen meer aan lasten gerealiseerd en een bedrag van € 0,5 miljoen minder aan baten. Het saldo van baten en lasten voor resultaatbestemming is daarom € 690.000 negatief.

Bij de verrekening met reserves is er in 2019 voor een bedrag van € 1,4 miljoen minder gestort in de reserves en voor een bedrag van € 1,1 miljoen minder onttrokken. Het saldo verrekening met reserves is hierdoor € 364.000 positief.

Het gerealiseerde resultaat over het jaar 2019 bedraagt per saldo € 325.000 negatief.

Het nadeel komt vooral voort uit het treffen van een verliesvoorziening van € 656.000 voor BW-plein en de afwaardering van de gronden Middelblok, voor een bedrag van € 524.500.

Voordelen komen vooral voort uit de extra gelden, voor een bedrag € 637.000, die we hebben ontvangen uit de decembercirculaire voor klimaatmaatregelen. De middelen zijn verdeeld naar wijkaanpak (€ 410.000), transitievisie warmte (€ 202.000) en energieloketten (€ 25.000).

De afwijkingen tussen de actuele begroting en de realisatie groter dan € 25.000 zijn in onderstaand overzicht weergegeven.

Overzicht grote afwijkingen rekening 2019 + =voordeel - =nadeel

Omschrijving	Bedrag
Decentralisatie-uitkering Wijkaanpak	410
Bronbad de Lockhorst	262
Decentralisatie-uitkering Transitievisie warmte	202
Bijdrage uit specifieke uitkering stimulering	145
Voorbereiden projecten	200
Overheveling Cup-budgetten	113
Financieel resultaat nutsbedrijven	100
Voordeel op algemene uitkering	92
Rijksbijdrage en uitkering Participatiewet	59
Invoering omgevingswet	52

Hogere inkomsten degeneratievergoeding	50
Lage rentekosten	50
Diplomazwemmen	40
Voordeel op kapitaallasten investeringskrediet	33
Apparaatslasten en inhuur	32
Herstructurering woonwijken	30
Asbestdaken	30
Terugontvangst na subsidievaststelling	27
Decentralisatie-uitkering Energieloketten	25
Stijging verwerkingskosten hout	-66
Minimabeleid	-80
Overschrijding participatiebudget	-80
Inkomsten grondverkoop pas in 2020	-83
Zalencentrum de Lockhorst	-84
Sporthal de Lockhorst	-86
Huuropbrengsten Maaslaan 10 en Nicolaas Beetstraat 4	-86
Stijging verwerkingskosten huishoudelijk restafval	-101
Jeugd	-200
Vorbereiden projecten	-200
Extra storting in voorziening wethouderspensioenen	-255
Integratie-uitkering sociaal domein	-339
Bijdrage aan SDD	-450
Afwaarderen gronden Middelblok	-525
Bijdrage aan verliesvoorziening BW-plein	-656

1.3 Afwijkingen per programma

In onderstaand overzicht worden de financiële afwijkingen per programma (inclusief verrekeningen met reserves) weergegeven. Voor een verdere toelichting op de afwijkingen wordt verwezen naar de toelichting op themaniveau in de jaarrekening (paragraaf 5.3).

Realisatie per programma, incl. verrekening met reserves

	Programma	Begroting 2019	Werkelijk 2019	Afwijking
Lasten:				
1	Sociaal	N 23.194	N 23.445	N 252
2	Economie, arbeidsmarkt en onderwijs	N 16.704	N 17.953	N 1.249
3	Ruimte	N 15.839	N 13.390	V 2.449
4	Bestuur, veiligheid en organisatie	N 12.990	N 13.690	N 699
5	Financiën	N 508	N 945	N 437
Totaal lasten		N 69.235	N 69.423	N 188
Baten:				-
1	Sociaal	V 2.585	V 2.394	N 190
2	Economie, arbeidsmarkt en onderwijs	V 9.342	V 9.690	V 347
3	Ruimte	V 10.962	V 8.848	N 2.114
4	Bestuur, veiligheid en organisatie	V 753	V 1.277	V 524
5	Financiën	V 45.841	V 46.772	V 931
Totaal baten		V 69.483	V 68.981	N 502
Saldo van baten en lasten		V 248	N 442	N 690
	storting in reserve	N 3.917	N 2.485	V 1.433
	onttrekking aan reserve	V 3.670	V 2.601	N 1.068
Gerealiseerd resultaat		-	N 325	N 325

1.4 Investerings

Bij de 2^e tussenrapportage van 2019 is het meerjareninvesteringsprogramma (MIP) geactualiseerd. Hierbij is besloten om een aantal kredieten in te trekken en vrij te laten vallen. In 2019 had het investeringsprogramma van de Gemeente Sliedrecht een omvang van € 10,3 miljoen. Ultimo 2019 lopen we voor een bedrag van € 3,7 miljoen achter op de planning.

Het bedrag van de restantkredieten bestaat onder andere uit de volgende investeringen:

- Riolvervanging Staatsliedenbuurt	€ 1,9 miljoen
- Herinrichting Bonkelaarplein 2018-2019	€ 0,2 miljoen
- Aanleg waterberging (GRP 2019-2023)	€ 0,1 miljoen
- Lichtmastarmaturen Staatsliedenbuurt	€ 0,1 miljoen
- Aanschaf lichtmasten tbv herinrichting Rivierdijk	€ 0,1 miljoen
- Burg. Winklerplein Aanleg plein en OR	€ 0,1 miljoen
- Aanpak speelplaatsen - Jaarschijf 2019	€ 0,1 miljoen
- Rioleringsplan - vervanging riolering 2018	€ 0,1 miljoen

In bijlage 6.1 van deze jaarrekening is het volledige overzicht van de investeringen opgenomen.

1.5 Vennootschapsbelasting

Met ingang van 1 januari 2016 zijn overheidsondernemingen belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting (vpb). Dit komt voort vanuit Europese regelgeving en is bedoeld om een gelijk speelveld te creëren tussen overheidsbedrijven (die economische activiteiten verrichten) en private ondernemingen.

Op basis van de uitgangspunten vanuit de beginbalansen per 1 januari 2016 is geconcludeerd dat de gemeente Sliedrecht vennootschapsbelasting zal moeten worden gedragen. Zowel vanuit de lopende grondexploitaties als ook ten aanzien van andere activiteiten, hetzij beperkt.

De actuele stand van zaken is dat momenteel voor het jaar 2016 en 2017 door de gemeente nul aangiften zijn gedaan, daar nog geen VPB was aan te geven. In het 2^e kwartaal van 2020 volgt de aangifte voor het boekjaar 2018 (eveneens waarschijnlijk een nul aangifte) en voor het boekjaar 2019 is uitstel gevraagd. Reden van uitstel is dat wij momenteel in gesprek zijn met de fiscus daar de waardering van de beginbalansen 2016 (grondexploitaties) geen juiste afspiegeling zijn van de huidige situatie van de lopende grondexploitaties en de vraag is of de gemeente Sliedrecht nog wel VPB plichtig is. Meer duidelijk hierover volgt in het 3^e kwartaal van 2020.

1.6 Algemene dekkingsmiddelen

In onderstaand overzicht is de begroting versus realisatie van de algemene dekkingsmiddelen opgenomen.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen jaarrekening 2019 (x € 1.000)

Algemene dekkingsmiddelen	Begroting	Realisatie	Afwijking
Lokale heffingen	V 4.542	V 4.568	V 26
Algemene uitkeringen	V 37.259	V 38.332	V 1.073
Integratie-uitkering Sociaal domein	V 3.762	V 3.422	N 339
Dividend	V 585	V 789	V 204
Saldo financieringsfunctie	N 16	V 67	V 83
Totaal algemene dekkingsmiddelen	V 46.132	V 47.178	V 1.046

De realisatie van de algemene uitkeringen leverde een voordeel op van € 1,1 miljoen. De Integratie-uitkering Sociaal Domein leverde daarentegen ruim € 0,3 miljoen minder op. Beleggingen en dividend van de nutsbedrijven leverden ruim € 0,2 miljoen meer op dan begroot. Het saldo op de financieringsfunctie betreft feitelijk het resultaat op de financiering, zijnde het verschil tussen de daadwerkelijk betaalde rente en de intern doorbelaste rente. Dit gaf ook een voordeel van bijna € 0,1 miljoen.

1.7 Onvoorzien

De post onvoorzien is bij de tweede tussenrapportage bijgesteld naar € 100. Dit bedrag is in 2019 besteed.

1.8 Leeswijzer

Jaarstukken 2019

Met de jaarstukken legt het college van Burgemeester en Wethouders verantwoording af aan de gemeenteraad over het gevoerde beleid. Wij laten zien wat we in 2019 hebben bereikt, wat we daarvoor hebben gedaan en wat dat heeft gekost. De jaarstukken 2019 bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Bij het maken van de jaarstukken volgen wij de instructie van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten en de financiële verordening.

Het jaarverslag is opgebouwd uit programma's en paragrafen.

Programma's

De programma's in hoofdstuk 3 beschrijven het werkveld van de gemeente. In Sliedrecht onderscheiden we vijf programma's, waarbij ieder programma bestaat uit één of meerdere thema's. Elk programma begint met een inleiding, gevolgd door een toelichting op de uitgevoerde activiteiten en de ontwikkelingen in 2019. Daarna volgt een overzicht van de realisatie van de speerpunten uit het College Uitvoeringsprogramma (CUP). U vindt per programma antwoorden op de vragen:

- Wat hebben we bereikt?
- Wat hebben we gedaan?
- Wat heeft het gekost?

Deze vragen komen overeen met die in de begroting. Zo kunnen gemeenteraad en inwoners nagaan in hoeverre voorgenomen activiteiten zijn uitgevoerd en doelen zijn bereikt.

Paragrafen

De paragrafen in hoofdstuk 4 zijn een verplicht onderdeel van het jaarverslag. De paragrafen geven een 'dwarsdoorsnede' van de begroting gezien vanuit een bepaald perspectief. Veel van de paragrafen zijn hierdoor een belangrijke aanvulling op de verantwoordingsinformatie over de programma's.

Jaarrekening

De Jaarrekening in hoofdstuk 5 is de financiële verantwoording, of het huishoudboekje van de gemeente Sliedrecht. In de onderwerpen in dit menu vindt u de cijfers en een uitgebreide onderbouwing en toelichting op hoe de gemeente er financieel voor staat.

Indicatoren

Naast het overzicht van investeringen en baten en lasten per taakveld, zijn in hoofdstuk 6 beleidsindicatoren opgenomen. Enerzijds lokale indicatoren in de programma's welke het mogelijk maken om verantwoording af te leggen over het gevoerde beleid. Anderzijds de verplichte indicatoren (waarstaatjegemeente.nl) welke voortvloeien uit wetgeving welke juist worden gebruikt om trends te ontdekken en op basis daarvan nader onderzoek te doen of maatregelen te nemen. De verplichte indicatoren zijn opgenomen in hoofdstuk 6.

Financiële tabellen

We ronden bedragen standaard af op € 1.000, tenzij anders weergegeven. We noteren een bedrag met een V of een N, waarbij V staat voor 'per saldo voordeel' en N staat voor 'per saldo nadeel'. Een V kan zowel lagere lasten als hogere baten betekenen. Een N kan zowel hogere lasten als lagere baten betekenen.

2

JAAARREKENING 2019

INFOGRAPHIC

3

PROGRAMMA'S

3.1 Programma 1 sociaal

Reguliere Taken

- Organiseren van ondersteuning en zorg voor kwetsbare mensen in de samenleving.
- Bevorderen van een gezonde leefstijl.
- Het voeren van helder en transparant subsidiebeleid met duidelijke resultaatafspraken.
- Behouden van toegankelijke en betaalbare voorzieningen op het gebied van sport, cultuur en sociaal.

3.1.1 Inleiding

Als gemeente zijn wij verantwoordelijk voor ondersteuning op het gebied van werk en inkomen (Participatiewet), begeleiding en cliëntenondersteuning (Wmo) en de jeugdhulp (Jeugdwet). Hierbij staan wij voor een inclusieve samenleving waarin alle inwoners erbij horen, naar vermogen meedoen en een bijdrage leveren. Om dit te realiseren, faciliteren we voorzieningen op het gebied van sport, cultuur en sociale activiteiten. Daarnaast zetten we in op preventieve activiteiten om een gezonde leefstijl te stimuleren en een bijdrage aan het welbevinden van onze inwoners te leveren.

Om inwoners die (tijdelijk) de regie over hun eigen leven kwijt zijn te ondersteunen, investeren wij, (in samenwerking met de regio) in een effectieve en efficiënte zorgstructuur. Hierbij zijn voor ons belangrijke voorwaarden: dichtbij de burger, integrale ondersteuning op maat en in samenspel met de omgeving. Zo kunnen we, als dat nodig is, passende ondersteuning bieden die aansluit bij de eigen kracht en mogelijkheden van de inwoner en zijn netwerk/omgeving.

3.1.2 Wat hebben we gedaan?

Zoals in de begroting 2019 staat opgenomen staan wij voor een inclusieve samenleving, waarin alle inwoners zich thuis voelen, naar vermogen meedoen en een bijdrage leveren. In 2019 zijn diverse beleidstukken vastgesteld die dit ondersteunen. Zo is het mantelzorgbeleid, LHBTI, Integratienota, sportnota, vrijwilligersbeleid en de nota lokale gezondheidsbeleid vastgesteld. De uitvoering van deze nota's is voortvarend opgepakt.

In 2019 werd duidelijk dat de tekorten op het Sociaal domein steeds verder oplopen. Dit komt mede doordat de transformatie niet snel genoeg op gang komt. Wij hebben daarom samen met de gemeenten Alblasserdam en Hardinxveld-Giessendam een voorstel gedaan voor een pilot 'Jeugdhulp naar de voorkant'. Doel van deze pilot is om een deel van de ambulante hulpverlening die nu nog vanuit de Serviceorganisatie Jeugd wordt beschikt, vanuit het lokale Sociale Team zonder beschikking te gaan verlenen. In 2019 hebben we samen met onze partners veel tijd geïnvesteerd in het bedenken en uitwerken van deze pilot. Naar verwachting kunnen we in 2020 starten met deze werkwijze.

Ook hebben we samen met onze partners geïnvesteerd in (vroeg)signalering en passende voorliggende voorzieningen om kwetsbare inwoners zo vroeg mogelijk te signaleren en passende ondersteuning te bieden. Zo willen we - daar waar mogelijk - voorkomen dat problemen groter worden en er meer en duurdere ondersteuning ingezet moet worden. Hiervoor hebben we onder andere afspraken gemaakt met 12fly. Dit programma is erop gericht de overgang van het basisonderwijs naar het middelbaar onderwijs voor kwetsbare jongeren zo soepel mogelijk te laten verlopen. Ook is de doelgroep van Home Start uitgebreid naar gezinnen met kinderen tussen de 7 en 14 jaar.

Er is sprake van een landelijke opgave om tot een sluitende aanpak voor mensen met verward gedrag te komen. In Sliedrecht is er behoefte aan een verbindingsofficier voor problemen op het snijvlak van de domeinen veiligheid en zorg. In het najaar van 2019 zijn we daarom gestart met de pilot Wijk-GGD-er. De inzet van de wijk-GGD-er heeft uiteindelijk als beoogd effect om de verbinding tussen zorg en veiligheid binnen Sliedrecht verder te versterken en onnodige politie-inzet, traumatisering en escalatie bij betrokkenen te voorkomen. Deze pilot wordt medegefinancierd uit een landelijke subsidie. In 2020 wordt naar aanleiding van een evaluatie besloten of en hoe deze inzet een vervolg krijgt.

Op 1 januari 2020 treedt de Wet Verplichte Geestelijke Gezondheid in werking. Wij troffen hier in 2019 de nodige voorbereidingen voor. We maakten bijvoorbeeld afspraken met het Zorg- en Veiligheidshuis en de Dienst Gezondheid en Jeugd over de uitvoering van deze wet.

Na de zomer van 2019 is het project Kansrijk Sliedrecht voor de tweede keer gestart. Deze keer met 12 inwoners uit Sliedrecht. Het doel van Kansrijk Sliedrecht is om mensen een MBO1 opleiding te laten afronden zodat hun arbeidsperspectief wordt vergroot.

3.1.3 Speerpunten

1. Sociaal domein		
Wat willen we bereiken?		
Het ondersteunings- en voorzieningenniveau dat we in Sliedrecht hebben opgebouwd, ontwikkelen we door zodat we mensen met een hulpvraag nog beter van dienst zijn.		
Resultaten in 2019	Wat gingen we ervoor doen in 2019?	Wat hebben we bereikt?
Het ondersteuningsprogramma mantelzorg 2018 is geëvalueerd en het ondersteuningsprogramma 2019-2021 is vastgesteld. <u>Planning: 2019</u>	• De evaluatie mantelzorg is uitgevoerd en ter kennisname aan de gemeenteraad aangeboden. • Opstellen -programma. • Besluitvorming in raad.	• We voerden de evaluatie van het ondersteunings-programma mantelzorg 2018 uit en boden dit in januari 2019 ter kennisname aan de gemeenteraad aan. Vervolgens stelde de gemeenteraad in juni 2019 het nieuwe ondersteuningsprogramma vast.
De slagkracht en het takenpakket van het Sociaal team Sliedrecht is aangepast aan de zorgvraag <u>(doorlopend naar 2022).</u>	• Het aantal fte's wordt uitgebreid om de slagkracht te vergroten. • De functie GGZ in het Sociaal Team wordt doorgezet.	• Er is duurzaam GGZ-capaciteit beschikbaar in het Sociaal Team (12 uur per week). Daarnaast is de pilot Wijk-GGD-er gestart. Hiermee wordt bijgedragen aan een sluitende aanpak voor personen met verward gedrag.
De Sliedrechtse Route, waarmee complexe problematiek wordt opgelost, is geïmplementeerd. <u>Planning: 2020</u>	• Geven van trainingen aan stakeholders over de aanpak. • Organiseren van intervisie bijeenkomsten met stakeholders.	• De Sliedrechtse route is geïmplementeerd. Daarvoor trainden we professionals op de aanpak. Ook heeft er intervisie plaatsgevonden.
In Sliedrecht is een crisisplaats beschikbaar voor kwetsbare inwoners in crisissituaties. <u>Planning: 2022</u>	• Voeren van oriënterende gesprekken met stakeholders om mogelijkheden in beeld te brengen.	• We realiseerden de crisisplaats.

2. Kwetsbare inwoners

Wat willen we bereiken?

We ondersteunen de meer kwetsbare inwoners van Sliedrecht.

Resultaten in 2019	Wat gingen we ervoor doen in 2019?	Wat hebben we bereikt?
Het financieel punt, waar inwoners terecht kunnen voor financiële/administratieve ondersteuning is uitgebreid. <u>Planning: 2019</u>	• Er zijn extra uren voor het financieel punt (bureau Sociaal Raadslieden) beschikbaar gesteld. • Er wordt pro-actief en passend gecommuniceerd om zoveel mogelijk mensen uit de doelgroep te bereiken.	• We verruimden de uren voor het financieel punt. • Daarnaast is de aanpak vroegsignalering schulden gestart waardoor de doelgroep direct benaderd kan worden in geval van betalingsachterstand van de zorgverzekering. • We brachten het aanbod onder de aandacht van de doelgroep door middel van lokale media, het financieel café en via het netwerk van hulpverleners zoals het sociaal team.
Er is een vastgestelde integratienota met daarin onder meer aandacht voor het aan werk helpen van statushouders en educatie voor volwassenen.	• De integratienota is ter besluitvorming aangeboden aan de gemeenteraad.	• We stelden de integratienota vast op 8 oktober 2019.

3. Jeugd

Wat willen we bereiken?

Alle kinderen kunnen veilig en gezond opgroeien.

Resultaten in 2019	Wat gingen we ervoor doen in 2019?	Wat hebben we bereikt?
Er zijn laagdrempelig ouderschapskursussen beschikbaar. <u>Planning: 2019</u>	• Er worden cursussen/workshops en trainingen aangeboden gedurende 2019. • Hierover zal actief gecommuniceerd worden naar inwoners en maatschappelijke partners.	• We boden verschillende ouderschapskursussen aan, zoals een cursus voor communicatie tussen partners (ter preventie van relatieproblemen), SOVA-training (sociale vaardigheden) en Rots & Water training (weerbaarheid). Deze cursussen zijn via lokale media onder de aandacht gebracht bij de doelgroep. • In het najaar van 2019 heeft voor de derde keer een bijeenkomst voor pleegouders plaatsgevonden.

Resultaten in 2019	Wat gingen we ervoor doen in 2019?	Wat hebben we bereikt?
Er is een extra ambulante jongerenwerker aangetrokken die extra aandacht heeft voor activiteiten voor de jeugd van 12-18 jaar en het verbinden van alle jeugdorganisaties om zich hiervoor gezamenlijk in te spannen. <u>Planning: 2019</u>	- Opstellen en bespreken van gewenste resultaten met SOJS. - Opstellen functieprofiel i.s.m. SOJS. - Starten werving en selectie - Start extra ambulante jongerenwerker	- De extra ambulante jongerenwerker is begin augustus 2019 bij Stichting Open Jeugdwerk Sliedrecht gestart. Door de komst van deze extra ambulante jongerenwerker kon meer aandacht besteed worden aan ambulant werk en dan met name in de avonden en weekenden. - Ook hebben we de regeling combinatiefunctionaris uitgebreid en is sinds 2019 een combinatiefunctionaris Cultuur werkzaam in Sliedrecht.

4. Recreatie

Wat willen we bereiken?

Watergebonden recreatie in Sliedrecht wordt versterkt. Een betere toegankelijkheid van het groene hart via Sliedrecht.

Resultaten in 2019	Wat gingen we ervoor doen in 2019?	Wat hebben we bereikt?
Sliedrecht Buiten is groen en duurzaam gerealiseerd inclusief twee nieuwe mogelijkheden tot recreatie zoals bijvoorbeeld een Toeristisch Overstappunt, een mountainbikeroute, een fiets/voetpad langs de Middenwetering en een wandelroute door de weilanden. <u>Planning: 2022</u>	- Doorlopen planologische procedure t.b.v. Sliedrecht Buiten. - Onderhandelen over aan te kopen gronden. - Voorbereiden en uitvoeren verschillende onderzoeken (o.a. natuuronderzoek).	- Het voorontwerp bestemmingsplan kon ingezien worden. - We onderhandelden over de grondverwerving en legden eindaanbiedingen neer. - We hebben alle onderzoeken uitgevoerd. Alleen de stikstofdepositie en de consequenties daarvan zijn nog niet inzichtelijk.

5. Sport

Wat willen we bereiken?

Sport is bereikbaar voor iedereen.

Resultaten in 2019	Wat gingen we ervoor doen in 2019?	Wat hebben we bereikt?
Er is een vastgestelde sportnota. <u>Planning: 2019</u>	- Opstellen sportnota i.s.m. met verenigingen. - Besluitvorming gemeenteraad.	De sportnota is op 10 december 2019 vastgesteld.

Resultaten in 2019	Wat gingen we ervoor doen in 2019?	Wat hebben we bereikt?
Het diplomazwemmen is geëvalueerd en op basis daarvan is een besluit genomen over een vervolg in 2021. <u>Planning: 2019</u>	• Voorbereiden en uitvoeren evaluatie van het diplomazwemmen. • Op basis van de evaluatie wordt een voorstel voorgelegd aan de raad over een vervolg.	• We boden de evaluatie van het diplomazwemmen in december 2019 aan de gemeenteraad aan. • Bij de behandeling van de kadernota 2021 zal de gemeenteraad de afweging maken of de regeling al dan niet structureel zal worden ingezet. Hiervoor dient de aangeboden evaluatie als basis.
Er zijn aangepaste beleidsregels om de subsidiemogelijkheden (wederkerigheid) voor sport op ons beleid aan te laten sluiten. <u>Planning: 2019</u>	• Opstellen beleidsregels in overleg met verenigingen. • Besluitvorming college. • Ter kennisname aanbieden aan gemeenteraad (tegelijkertijd met sportnota).	• We stelden beleidsregels voor sport vast. De subsidies 2020 worden volgens deze regels verleend en vastgesteld vanaf 1 januari 2020.

6. Cultuur

Wat willen we bereiken?

Wij ondersteunen culturele activiteiten van harte om de levendigheid in de Sliedrechtse samenleving te vergroten en al onze inwoners mee te laten doen.

Resultaten in 2019	Wat gingen we ervoor doen in 2019?	Wat hebben we bereikt?
Er zijn aangepaste beleidsregels om de subsidiemogelijkheden (wederkerigheid) voor cultuur op ons beleid aan te laten sluiten. <u>Planning: 2019</u>	• Opstellen beleidsregels in overleg met verenigingen. • Besluitvorming college. • Ter kennisname aanbieden aan gemeenteraad (tegelijkertijd met cultuurbeleid). • Aanbieden cultuurbeleid	• De cultuurnota is in het derde kwartaal aan de gemeenteraad aangeboden en oordeelsvormend besproken. Naar aanleiding van deze bespreking wordt de nota aangepast en zal deze opnieuw worden aangeboden aan de gemeenteraad in 2020.

Resultaten in 2019	Wat gingen we ervoor doen in 2019?	Wat hebben we bereikt?
De positie van de twee musea in ons dorp is in samenwerking met hen versterkt. <u>Planning: 2022</u>	• Er worden oriënterende gesprekken gevoerd met de musea. • In samenspraak met het Baggermuseum opstellen van een toekomstverkenning naar het behoud van het baggermuseum in Sliedrecht.	• Er is onderzoek gedaan naar de toekomstverkenning van het Baggermuseum. We deelden de uitkomsten hiervan met het Baggermuseum. • Het te nemen besluit met betrekking tot de toekomst van het museum behoort primair toe aan het bestuur van de stichting Nationaal Baggermuseum.

3.1.4 Wat heeft het gekost?

Overzicht baten en lasten van programma Sociaal per thema (x € 1.000)

Thema	Rekening 2018	Raming 2019	Raming 2019 incl. alle wijzigingen (1)	Rekening 2019 (2)	Vershil tussen (1) en (2)
Lasten:					
Cultuurvoorzieningen	N 1.518	N 1.343	N 1.469	N 1.391	V 78
Integraal jeugdbeleid	N 350	N 343	N 427	N 433	N 6
Sport- en recreatievoorzieningen	N 2.155	N 419	N 355	N 229	V 26
Zorg	N 6.772	N 6.556	N 18.943	N 19.392	N 449
Totaal lasten	N 20.794	N 20.660	N 23.194	N 23.445	N 252
Baten:					
Cultuurvoorzieningen	V 678	V 586	V 636	V 353	N 283
Integraal jeugdbeleid	-	-	-	-	-
Sport- en recreatievoorzieningen	V 811	V 941	V 909	V 1.098	V 189
Zorg	V 998	V 526	V 1.040	V 944	N 96
Totaal baten	V 2.487	V 2.053	V 2.585	V 2.394	N 190
Saldo van baten en lasten	N 18.307	N 18.607	N 20.609	N 21.051	N 442
storting in reserve	N 1.480	N 166	N 166	N 166	-
onttrekking aan reserve	V 1.486	V 451	V 494	V 365	N 129
Gerealiseerd programma resultaat	N 18.300	N 18.321	N 20.281	N 20.852	N 571

3.1.5 CUP-gelden

Voor het programma sociaal zijn bij de begroting 2019 extra middelen vrijgemaakt voor de speerpunten. Deze posten zijn integraal onderdeel van de verantwoording op thema niveau (zie paragraaf 5.3). In de onderstaande tabel worden deze posten apart weergegeven.

Overzicht besteding CUP gelden programma sociaal (x €1.000)

Thema	Omschrijving grootboeknummer	Begroting 2019	Werkelijk 2019	Vershil
Cultuur-voorzieningen	CUP 18-22 Verstrekking musea	35	35	0
Integraal jeugdbeleid	CUP 18-22 extra ambulante jongerenwerker	65	42	23
Zorg	CUP 18-22 Crisispl. voor kwetsbare inw. Beschikb	13	0	13
Totaal		113	77	35

3.2 Programma 2 economie, onderwijs en arbeidsmarkt

Reguliere taken

Economie

- Bedrijfsbezoeken en accountmanagement
- Faciliteren bedrijfsleven

Bereikbaarheid

- Blijven(d) investeren in een goed bereikbaar dorp

Onderwijs en arbeidsmarkt

- Zoveel mogelijk mensen aan het werk helpen
- Faciliteren van goed onderwijs voor alle kinderen
- Bestrijden van onderwijsachterstanden
- Organiseren leerlingenvervoer

3.2.1 Inleiding

Sliedrecht staat hoog op de lijst van economisch best presterende gemeenten en dat willen wij graag zo houden en versterken. Het programma Economie, onderwijs en arbeidsmarkt zet in op een nauwe samenwerking tussen gemeente, maatschappelijke organisaties en (lokale) ondernemers.

3.2.2 Wat hebben we gedaan?

Economie

Vanuit het programma economie hebben we in 2019 voortdurend geïnvesteerd in het contact met bedrijven. Wij hebben als gemeente aan alle Sliedrechtse bedrijven een loketfunctie aangeboden voor alle denkbare vragen, met name via de bedrijvenfunctionaris. Voortbouwend op Economische Agenda die de raad in 2017 vaststelde, hebben wij als gemeente specifiek aandacht besteed aan maritieme en industriële bedrijven, de zorgsector (o.a. zorgroute, zorginnovatie onder CUP), retail & leisure en toerisme & detailhandel. In 2019 zijn wij ook in gesprek gegaan met de VSO over de concrete uitvoering van de Economische Agenda 2017 in de komende jaren.

Het jaar 2019 was ook het eerste volledige jaar wat betreft de uitvoering van de ondernemersfondsen op basis van reclamebelasting voor de winkelgebieden BW-plein, Kerkbuurt en Woonboulevard Nijverwaard. De gemeente heeft hiervoor samengewerkt met de betreffende ondernemersverenigingen, die de middelen via een subsidieverlening hebben ingezet voor collectieve acties en promotie van hun winkelgebieden.

Verschillende Sliedrechtse bedrijventerreinen kregen in 2019 ook extra aandacht. Via het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) zijn wij als gemeente sowieso betrokken bij alle bedrijventerreinen. Daarnaast zijn we in 2019 een overlegstructuur gestart met vertegenwoordigingen van de bedrijventerreinen Kerkerak/Molendijk en Nijverwaard. In beide gevallen overleggen we regelmatig met ondernemers over toekomstwensen en actuele uitdagingen op deze werklocaties.

Tenslotte heeft Sliedrecht in 2019 vanuit het programma economie ook zeer actief deelgenomen aan de regionale agenda. We hebben in 2019 de secretaris van het MKB-katalysatorfonds Drechtsteden geleverd en daardoor een actieve rol gehad bij de voortzetting van dat innovatiefonds voor de periode 2020-2022. Daarnaast is Sliedrecht actief betrokken geweest bij de evaluatie van de regionale economische instrumenten DEAL! EDB en ROM-D. Ook hebben we de nieuwe regionale kantorenvisie 2019-2024 vertaalt naar een lokale kantorenparagraaf.

Bereikbaarheid

Rijkswaterstaat heeft het ontwerp voor de A15 PaS (Papendrecht – Sliedrecht) verder uitgewerkt en het project is eind 2019 aanbesteed. In 2020 zal gestart worden met de werkzaamheden. Daarnaast loopt er een MIRT-verkenning om de doorstroming tussen Papendrecht en Gorinchem ook op de langere termijn te waarborgen. Hierbij wordt breder gekeken dan alleen het verbreden van de weg. Het afgelopen jaar is met stakeholders gezocht naar oplossingen. Deze worden in 2020 getoetst op effect en haalbaarheid.

Onderwijs en arbeidsmarkt

Binnen het voorschoolse aanbod is een zorgstructuur opgezet tussen schoolmaatschappelijk werk en Wasko om de zorg in de voorschool verder te versterken en de doorgaande lijn met het onderwijs te bestendigen. Hiermee kunnen we tijdig een passend onderwijs ondersteuningsaanbod worden geboden, waardoor kinderen een betere start van hun schoolloopbaan kunnen hebben. In eerste instantie is deze zorgstructuur opgezet als pilot. Zodra de juiste route en samenwerking is gevonden zal dit verder uitgerold worden binnen de gemeente. Om de verbinding tussen zorg en onderwijs verder vorm te geven heeft de voormalig leertafel plaatsgemaakt voor 'Eat2Meet'. Op een laagdrempelige manier in informele setting wordt de verbinding gezocht tussen onderwijs en zorg met telkens een ander actueel thema.

Om laaggeletterdheid terug te dringen en onderwijsachterstanden tegen te gaan, startten we in 2019 met het programma Boekstart in de Kinderopvang. Hiermee komen kinderen in de voorschool in aanraking met rijke taal, ouders worden bewust gemaakt van het belang van (voor)lezen en de kinderopvang draagt dit uit en zet fors in op (voor)lezen. Bibliotheek Aanzet verzorgt hiervoor het programma.

Op het gebied van onderwijshuisvesting stelde de gemeenteraad in 2019 het Integraal Huisvestingsplan voor het onderwijs vast. Naar aanleiding van het IHP is in 2019 de Anne de Vriesschool, locatie Baanhoek West, uitgebreid met twee lokalen. Verder zijn we gestart met het haalbaarheidsonderzoek 'vernieuwing de Wilgen en PWA Valkweg'. In Q1 2020 zal het haalbaarheidsonderzoek afgerond worden.

Om de aansluiting tussen onderwijs en de arbeidsmarkt te versterken, organiseerden we in 2019, naast de techniekroute, een zorgroute. De zorgroute is ontwikkeld om kinderen te enthousiasmeren voor de zorg. Bij de eerste zorgroute in juni 2019 bezochten kinderen uit groep 7 diverse zorgorganisaties binnen de gemeente.

Verder vonden, naast de tweede editie van de techniekroute, ook de eerste techniekspelen plaats. Dit is een regionale activiteit waaraan ook de gemeente Sliedrecht heeft deelgenomen. Kinderen uit groep 7/8 hebben hierbij de opdracht gekregen, met behulp van een zgn. techniekleskist, een boot te ontwikkelen die zo snel mogelijk door een goot kan varen.

In 2019 hebben we verschillende stappen gezet om inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt mee te kunnen laten doen. Ter verkenning van de ontwikkeling van een lokaal leerwerkbedrijf voerden we gesprekken met leerwerkbedrijven in de regio (Drechtsteden/Molenlanden), ondernemers en maatschappelijke organisaties. Naar aanleiding daarvan zette een externe partij eind 2019 stappen om tot de realisatie van een leerwerkbedrijf binnen Sliedrecht te komen. De samenwerking met lokale en regionale maatschappelijke organisaties en ondernemers, zonder afbreuk te doen aan bestaande initiatieven, is hier een belangrijk uitgangspunt.

Om tot de decentralisatie en de doorontwikkeling van de participatieplaatsen binnen Sliedrecht te komen, organiseerden we met onze maatschappelijke partners een bijeenkomst. Hierbij stond het inventariseren van kansen en ontwikkelmogelijkheden centraal zodat iedereen in Sliedrecht de mogelijkheid krijgt om (arbeidsmatig) mee te kunnen doen. Helaas is deze ontwikkeling in 2019 niet verder voortgezet. De participatieplaatsen zijn voor het jaar 2020 en verder opgenomen als mogelijk bezuinigingsvoorstel ter invulling van de regionale bezuinigingstaakstelling binnen het regionale sociaal domein.

3.2.3 Speerpunten

7. Economie		
Wat willen we bereiken?		
We zorgen, onder meer op basis van de economische agenda, dat Sliedrecht een aantrekkelijke en kansrijke locatie is voor maritieme en industriële bedrijven.		
Resultaten in 2019	Wat gingen we ervoor doen in 2019?	Wat hebben we bereikt?
Samen met ondernemers(verenigingen) is - onder meer via het traject De Nieuwe Winkelstraat - de bekendheid, uitstraling, invulling en aantrekkelijkheid van de Kerkbuurt, het BW-plein en de Woonboulevard zichtbaar verbeterd. <u>(doorlopend naar 2022).</u>	• Voortzetting van activiteiten door en met ondernemers via het traject De Nieuwe Winkelstraat. • Inzet van de opbrengsten van de reclamebelasting via de ondernemersfondsen voor de Kerkbuurt, het BW-plein en de Woonboulevard.	• Er vond een scala aan activiteiten en evenementen plaats in de Kerkbuurt, dankzij het traject De Nieuwe Winkelstraat en de inzet van het ondernemersfonds door de ondernemers(vereniging). • De raad stelden met hulp van ondernemers een toekomstperspectief voor de Kerkbuurt vast. • Beide pleinen op de Kerkbuurt werden heringericht aan de hand van ontwerpen van de ondernemers. De uitvoering hiervan begon eind 2019 en loopt tot begin 2020. • Een vastgoedregisseur werd in de Kerkbuurt ingezet, die samen met het Kadaster in gesprek is met alle vastgoedeigenaren. • Het college stelde een subsidieregeling in voor de Kerkbuurt, zodat we vanaf 2020 zichtbare resultaten kunnen boeken op de opwaardering en transformatie van het vastgoed. • De ondernemers (vereniging) van het BW-plein gaven uitvoering aan het ondernemersfonds. Het BW-plein concentreert zich verder vooral op het vastgoedproject en het vraagwaaron daar geen traject als De Nieuwe Winkelstraat loopt. • Ook de Woonboulevard gaf in 2019 uitvoering aan het ondernemersfonds. Dit was vooral gericht op (online) marketing. Daarnaast is de gemeente in 2019 gestart met een structureel overleg met de Nijverwaard over de toekomst van het gebied en de benodigde verdere acties.

Resultaten in 2019	Wat gingen we ervoor doen in 2019?	Wat hebben we bereikt?
Er is extra externe capaciteit ingezet op het aantrekken van nieuwe winkels, waarbij we ook mogelijkheden creëren voor winkels om zich in Sliedrecht te vestigen. <u>(doorlopend naar 2022).</u>	• Aanzoeken van externe acquisitiecapaciteit. • Informeren raad over inzet acquisitie en samenhang met versterking van de winkelgebieden.	• In 2019 stelden we voor de Kerkbuurt een vastgoedregisseur aan die in samenspraak met eigenaren ook bijdraagt aan de acquisitie van mogelijke nieuwe winkels. • Aanvullend is er begin 2019 extra externe capaciteit ingezet voor het aantrekken van nieuwe winkels. Dit droeg bijvoorbeeld bij aan de komst van de Action in de Kerkbuurt. Het aantrekken van nieuwe winkels is ook onderdeel van het gesprek met ondernemers van de Woonboulevard.
De huidige situatie van de weekmarkt is in beeld gebracht om van daaruit verbetermogelijkheden te bepalen. <u>Planning: 2019</u>	• Opzetten onderzoek. • Uitvoering onderzoek. • Verwerking resultaten in een rapportage i.s.m. stakeholders. • Informeren raad over de resultaten en, indien nodig, besluitvorming voorleggen.	• Er is begin 2019 onderzoek gedaan naar de voorwaarden voor een toekomstbestendige weekmarkt. Daarvoor is er ook een enquête afgenomen onder het OCD-bewonerspanel van Sliedrecht (met mogelijkheid voor andere inwoners om deel te nemen). • De Raad is middels een CIB (eind april) geïnformeerd over de uitkomst van het onderzoek en het daaruit volgende collegebesluit.
Er is een onderzoek verricht naar de haalbaarheid van een lokaal leerwerkbedrijf 'Sliedrechtse Bedrijven' waarin ook het bedrijfsleven en vrijwilligerswerk samenwerken. <u>Planning: 2019</u>	• Opzetten en verlenen onderzoeksopdracht. • Uitvoeren onderzoek en eerste resultaten delen met de raad. • Op basis van uitkomsten het initiëren van vervolgstappen voor realisatie (indien haalbaarheid aangetoond).	• In 2018 Q4 en 2019 Q1 zijn gesprekken gevoerd met een externe partij over de haalbaarheid van een Sliedrechts leerwerkbedrijf. De wensen en behoeften bleken uiteindelijk wederzijds niet aan te sluiten. • In Q3 is een nieuw gesprek begonnen met een andere externe partij, wat per eind 2019 voldoende positief was om begin 2020 verdere vervolgstappen (o.a. aansluiting bij doelgroepen, mogelijke vestigingslocatie en verbinding met Sliedrechtse bedrijven) te onderzoeken.

Resultaten in 2019	Wat gingen we ervoor doen in 2019?	Wat hebben we bereikt?
Onze inwoners worden ondersteund om zo lang mogelijk thuis te blijven wonen door het zichtbaar maken van sociale en technische zorginnovaties (bijv. via een zorgwinkel) die we samen met partners in het dorp inzetten. <u>(doorlopend naar 2020).</u>	- Nadere uitwerking voorstellen voor bijv. een zorgwinkel. - Op basis van nadere uitwerking vervolgstappen initiëren.	- In Q2-3 vond een verkenning plaats met een zorginnovatiebedrijf. Doordat dit niet tot concrete resultaten leidde is de samenwerking beëindigd. - Naar aanleiding van deze verkenning en bestuurlijke overleggen met onze partners hebben we geconcludeerd dat er binnen de diverse domeinen al veel vormen van sociale en technische zorginnovaties worden toegepast. Daarom geven we de komende twee jaar geen prioriteit aan deze ambitie. We werken wel samen met partners aan de doorontwikkeling van het sociaal domein breed – en dus ook in relatie tot langer zelfstandig thuis wonen - i.r.t. de grote regionale en lokale bezuinigingsopgaven.
Er is samen met ondernemers en anderen in het dorp een marketingcampagne ontwikkeld om Sliedrecht beter op de kaart te zetten. <u>Planning: 2019</u>	- Opzet campagne met betrokkenen uit het dorp. - Informerende van de raad.	- In 2019 is een start gemaakt met de opzet van de campagne, voortbouwend op het marketingplan zoals ontwikkeld in 2017. Hiervoor zijn gesprekken gevoerd met ondernemers, is een enquête afgenomen bij het bewonerspanel en vond een gesprek met inwoners plaats. - Over de uitkomsten daarvan is de raad begin januari 2020 per CIB geïnformeerd.
Er is minimaal één kunstwerk aan de rivier toegevoegd. <u>Planning: 2019</u>	- Realisatie van een nieuw kunstwerk in Sliedrecht. - Beschildering van de geluidsschermen. - Inventarisatie van verdere kunstwerken in de periode 2020-2022.	- We hebben in 2019 actief het initiatief Baggerbeeld gefaciliteerd. Uitvoering lukte in 2019 nog niet, maar initiatiefnemers streven wel naar uitvoering in de eerste helft van 2020. - Het geluidsscherm bij Sliedrecht-Oost is beschilderd. - In 2019 is de gemeente met Hardinxveld en Altena aan de slag gegaan met een kunstwerk c.q. monument voor de Merwedegijzelaars. We streven ernaar dit in 2020 te realiseren.

8. Onderwijs

Wat willen we bereiken?

We borgen een kwalitatief goed onderwijsklimaat in Sliedrecht.

Resultaten in 2019	Wat gingen we ervoor doen in 2019?	Wat hebben we bereikt?
Er is samen met het onderwijs een techniek- en een zorgroute ontwikkeld. <u>Planning: 2019</u>	• Voorbereiden implementatie techniek- en zorgroute. • De techniekroute en zorgroute worden in samenwerking met het onderwijs en ondernemers in 2019 uitgevoerd.	• De techniekroute vond plaats op 13 november 2019. De zorgroute is ontwikkeld in 2019 en vond voor het eerst plaats in juni 2019.
Een toekomstvisie voor het onderwijs in Sliedrecht. <u>Planning: 2020</u>	• Voorbereiden opzetten toekomstvisie met onderwijs.	Voorbereidend gesprek plaats tijdens het bos-directeurenoverleg.
Er is meer ondersteuningsaanbod beschikbaar om laaggeletterdheid terug te dringen. <u>Planning: 2020</u>	• Opzetten voor- en vroegschoolse educatie.	• Het VVE-beleid wordt, vooruitlopend op de (wets)wijzigingen, doorontwikkeld in samenwerking met de betrokken partners. Het programma Boekstart in de kinderopvang is gestart, waarbij kinderen op jonge leeftijd al in aanraking komen met rijke taal en fors wordt ingezet op (voor)lezen.

9. Gemeentelijk vastgoed

Wat willen we bereiken?

We beschikken over een recent besluit over het Integraal Accommodatieplan (IAP). We brengen dit plan in uitvoering, maar focussen op de huisvesting van de gemeentelijke organisatie en de raad.

Resultaten in 2019	Wat gingen we ervoor doen in 2019?	Wat hebben we bereikt?
Er is een besluit genomen over het onderhoud en de (her)bestemming van het Raadhuis. <u>Planning: 2019</u>	• Uitgewerkte meerjarenbegroting opstellen inclusief onderzoek duurzaamheidsmogelijkheden. • Onderzoek uitvoeren (door derden) over mogelijkheden (her)bestemming. • Voorstel ter besluitvorming voorleggen aan de raad.	• Een extern bureau heeft onderzoek gedaan naar de staat van onderhoud van het raadhuis en de noodzakelijke aanpassingen. Ook is een kostenraming opgesteld om duurzaamheidsmogelijkheden mee te nemen. Er wordt een totaalplan gemaakt voor het raadhuis en de raadzaal waarbij zowel het onderhoud, herinrichting als een eventuele verbouwing meegenomen worden. Zo wordt het onderhoud gecombineerd met de discussie over de huisvesting van de raad. Zodra een keus gemaakt is over de huisvesting van de raad worden de mogelijkheden tot een (gedeeltelijke) functieverandering van het raadhuis ook onderzocht.
De raad heeft een besluit genomen over een adequate raadsaal, waarbij de huidige locatie als ook het gemeentekantoor is gezien. <u>Planning: 2019</u>	• Mogelijkheden huidige locatie en gemeentekantoor uitwerken en voorzien van begrotingen. • Voorstel ter besluitvorming voorleggen aan de raad.	• Een extern bureau onderzocht verschillende scenario's op basis van het opgestelde Programma van Eisen. Enkele scenario's beschrijven een grootschalige verbouwing van het raadhuis. Ook is een verhuizing naar het gemeentekantoor onderzocht. Vanwege de monumentale status van het raadhuis zijn de scenario's voorgelegd aan de Rijksdienst Cultureel Erfgoed (RCE). In januari 2020 zijn de scenario's met de raad besproken.
De leegstand van het gemeentekantoor is gevuld met externe huurders. <u>Planning: 2019</u>	• Voorbereiden verhuizing en verhuur 3^e verdieping gemeentekantoor. • Contract met externe huurder gaat per 1 april 2019 in.	• Op 1 april 2019 nam Danser de sleutel van de 3e verdieping van het gemeentekantoor in ontvangst. De overige ruimten zijn nodig voor de ambtelijke organisatie.

Resultaten in 2019	Wat gingen we ervoor doen in 2019?	Wat hebben we bereikt?
De locatie van de Groen van Prinstererschool is omgevormd tot een groene, parkachtige omgeving. <u>Planning: 2020</u>	• Met betrokken partijen en externe adviseur worden de mogelijkheden uitgewerkt en begroot. • Participatietraject opstarten conform participatieladder. • Kredietaanvraag indienen bij de raad.	• Zoals gemeld in de tweede tussenrapportage 2019 heeft dit project een nauwe relatie met de Jacob –Castraat Zuid. Deze staat in het meerjaren onderhoudsprogramma in 2021 op de planning. Daarom zal integraal naar deze locatie worden gekeken. Voor de omvorming tot een 'groene parkachtige inrichting' dient rekening te worden gehouden met een bestemmingplanwijziging met een proceduretijd van minimaal een jaar.
Er is geïnvesteerd in de buitenzijde van het pand Elektra en de directe omgeving om de uitstraling te verbeteren. <u>Planning: 2020</u>	• Voorbereiding planvorming met betrokken partijen. • Kredietaanvraag indienen bij de raad.	• We startten de voorbereidingen voor een voorstel voor investeringen in en aan het pand en in de directe omgeving. We actualiseerden het meerjarenonderhoudsplan en een energiescreening wordt uitgevoerd. • We startten met het opstellen van een programma van eisen voor het onderhoud van de binnen- en de buitenzijde van het pand en voor het verbeteren van de uitstraling van de directe omgeving.
Er is geïnvesteerd in het pand Elektra zodat het pand meervoudig gebruikt en multifunctioneel ingezet kan worden. <u>Planning: 2020</u>	• Voorbereiding planvorming met betrokken partijen.	• In overleg met de gebruikers startten we met het opstellen van een programma van eisen voor meervoudig gebruik van Elektra.

3.2.4 Wat heeft het gekost?

Overzicht baten en lasten van programma Economie, arbeidsmarkt en onderwijs per thema
(x € 1.000)

Thema	Rekening 2018	Raming 2019	Raming 2019 incl. alle wijzigingen (1)	Rekening 2019 (2)	Vershil tussen (1) en (2)
Lasten:					
Opgroeien en onderwijs	N 2.509	N 2.427	N 2.809	N 2.762	V 47
Verkeer- en vervoersbeleid	N 449	N 601	N 659	N 382	V 277
Inkomen	N 8.360	N 7.650	N 7.650	N 7.405	V 245
Werk en ondernemerschap	N 4.573	N 3.896	N 4.058	N 4.120	N 62
Expl. Bouwgronden woonwijken	N 963	N 6.640	N 1.528	N 3.283	N 1.756
Totaal lasten	N 16.853	N 21.214	N 16.704	N 17.953	N 1.249
Baten:					
Opgroeien en onderwijs	V 431	V 334	V 634	V 664	V 30
Verkeer- en vervoersbeleid	V 84	V 91	V 91	V 91	N
Inkomen	V 7.428	V 6.751	V 6.751	V 6.510	N 241
Werk en ondernemerschap	V 263	V 208	V 277	V 249	N 28
Expl. Bouwgronden woonwijken	V 663	V 6.744	V 1.589	V 2.176	V 587
Totaal baten	V 8.869	V 14.128	V 9.342	V 9.690	V 347
Saldo van baten en lasten	N 7.984	N 7.086	N 7.362	N 8.263	N 901
storting in reserve	N 2.364	N 364	N 619	N 410	V 210
onttrekking aan reserve	V 2.777	V 385	V 787	V 229	N 559
Gerealiseerd programma resultaat	N 7.571	N 7.065	N 7.193	N 8.444	N 1.250

3.2.5 CUP-gelden

Voor het programma economie, arbeidsmarkt en onderwijs zijn bij de begroting 2019 extra middelen vrijgemaakt voor de speerpunten. Deze posten zijn integraal onderdeel van de verantwoording op thema niveau (zie paragraaf 5.3). In de onderstaande tabel worden deze posten apart weergegeven.

Overzicht besteding CUP gelden programma Economie, arbeidsmarkt en onderwijs (x €1.000)

Thema	Omschrijving grootboeknummer	Begroting 2019	Werkelijk 2019	Vershil
Werk en ondernemerschap	CUP 18-22 Aantrekkelijkheid winkelcentra verbeter	71	33	38
Werk en ondernemerschap	CUP 18-22 Cap inzet aantrekken van nw winkels etc.	30	37	-7
Werk en ondernemerschap	CUP 18-22 Marketingcamp Sliedrecht beter op Kaart	18	0	18
Werk en ondernemerschap	CUP 18-22 Minimaal één kunstwerk aan de rivier.	56	1	55
Werk en ondernemerschap	CUP 18-22 Onderzoek lokaal leerwerkbedrijf.	10	0	10
Totaal		184	70	114

3.3 Programma 3 ruimte

Reguliere taken

Wonen

- Zorgen voor een passende woningvoorraad

Verkeer en Mobiliteit

- Uitvoeren van de korte termijn maatregelen uit de verkeers- en mobiliteitsvisie

Herstructurering en revitalisering woon- en werkgebieden

- Actualiseren van bestemmingsplannen/doorlopen van ruimtelijke procedures
- Beoordelen en afhandelen vergunningsaanvragen (deels programma 4)

Duurzaamheid

- Samenwerken aan behalen klimaatdoelstellingen

Buitenruimte

- Efficiënt beheren van de openbare ruimte

Omgevingswet

- Voorbereidingen treffen t.b.v. de invoering van de Omgevingswet.

Milieu

- Borgen wettelijke eisen voor luchtkwaliteit, geluid etc.

3.3.1 Inleiding

Programma 3 omvat alle producten van de gemeente Sliedrecht op het gebied van bouwen, wonen en de daarbij behorende leefomgeving, zoals het maken van bestemmingsplannen en meldingen in de buitenruimte. In dit programma houden we als gemeente zelf de regie, maar maken we veel gebruik van de markt en/of de samenwerking in de Drechtsteden.

3.3.2 Wat hebben we gedaan?

Wonen en bouwen

In oktober stelde de gemeenteraad de lokale uitvoeringsparagraaf wonen vast. Hierin zijn kaders en uitgangspunten opgenomen over hoe Sliedrecht tot een evenwichtige woningvoorraad komt. De uitvoeringsparagraaf is een lokale uitwerking en vertaling van de regionale groeiagenda op het terrein van wonen. In paragraaf 4.8 wordt beschreven welke woningbouwprojecten onder andere zijn opgepakt.

Uitkoopregeling woningen onder hoogspanningsleidingen

Op 1 januari 2017 is de uitkoopregeling gestart. In Sliedrecht komen 24 woningen, waarvan 19 aan de Baanhoek en 5 aan de Rivierdijk, in aanmerking voor de uitkoopregeling. Van deze 24 woningen zijn eind 2019 8 woningen aangekocht en notarieel overgedragen. Eind 2019 is voorts over de aan- en verkoop van 2 woningen overeenstemming bereikt. De notariële levering van deze woningen wordt begin 2020 voorzien. Eén woning komt niet meer in aanmerking voor de regeling. Deze woning is namelijk na 1 januari 2017 marktconform verkocht en overgedragen. Voor de overige woningen wordt (nog) geen gebruik gemaakt van de regeling. De uitkoopregeling loopt nog tot en met 31 december 2021. Woningeigenaren kunnen zich nog tot 1 juli 2021 melden bij de gemeente voor de uitkoopregeling.

Verkeer en mobiliteit

In 2019 zijn de korte termijn maatregelen uit het Verkeers- en Mobiliteitsplan 2017-2040 verder uitgewerkt en gerealiseerd. Zo kwam er een rotonde bij de Staatsliedenbuurt, en is het kruispunt van de Deltalaan met de Rivierdijk aangepakt. Voor de resterende gevaarlijke kruispunten zijn ontwerpen gemaakt, zodat het merendeel van deze kruispunten begin 2020 kan worden aangepakt.

Om fietsers veilig te laten oversteken is op de kruising van de Stationsweg met het fietspad Tiendweg een "slinger" aangebracht en is bij de rotonde Stationsweg / Deltalaan de fietsoversteek verplaatst om het zicht te verbeteren. Een deel van deze aanpassingen ligt op schoolroutes. Daarnaast zijn er (extra) Bruna-zuilen met Schoolzone geplaatst.

Het voorkeursontwerp voor het fietspad Craijensteijn is in samenwerking met de klankbordgroep (omwonenden en Fietsersbond) en ASVZ verder uitgewerkt tot een voorlopig ontwerp. Dit ontwerp wordt gedragen door alle betrokkenen. Het ontwerp past binnen de beschikbare ruimte (inclusief de gronden van ASVZ) en de aanlegkosten zijn middels een SSK-raming¹ inzichtelijk gemaakt en afgestemd op het laatste ontwerp. Het voorlopige ontwerp is in januari 2020 aan bewoners en andere belanghebbende gepresenteerd en is hier overwegend positief ontvangen. Er lopen nog wel enkele onderzoeken naar de bodemkwaliteit en de waterberging om het aantal stelposten in de raming te verminderen, zodat de raming minder onzekerheden bevat.

Het afgelopen jaar heeft TNO op drie locaties de luchtkwaliteit gemeten. De resultaten hiervan zijn middels een CIB met de Raad gedeeld. Het afgelopen jaar was het eerste (volledige) jaar dat Qbuzz de concessie voor het openbaar vervoer uitvoerde. Met name de lijnvoering van de bus veranderde hierdoor ingrijpend. In mei hebben de provincie en Qbuzz in de Raad de nieuwe dienstregeling nader toegelicht en zijn diverse zorgen en aandachtspunten gedeeld.

¹ Standaard Systematiek voor Kostenraming

Bij reconstructies en het herbestraten van wegen hebben deze een geloofwaardige 30 km/u inrichting gekregen. Dit wordt meegenomen in alle nieuwe ontwerpen voor woonwijken.

Bij alle bovenstaande projecten is uitgebreid contact geweest met stakeholders, zoals bewoners, scholen, bedrijven en hulpdiensten.

Herstructurering en revitalisering woon- en werkgebieden

In 2019 oordeelde de Raad van State inzake de stikstofproblematiek. De gemeenteraad is hier in verschillende College Informatie Brieven over geïnformeerd, ook wat betreft de mogelijke effecten voor projecten in Sliedrecht. Voor sommige bestemmingsplannen leidde dit tot vertraging. De precieze effecten zijn in veel gevallen nog niet aan te geven.

De herontwikkeling van de Wilhelminastraat 75 is gestart (voormalige Albert Schweizerlocatie) en een anterieure overeenkomst met de ontwikkelaar aangegaan. Verder is er op diverse kleine(re) plannen geadviseerd.

Duurzaamheid

In 2019 lag de focus bij de uitvoering van de duurzaamheidsagenda 2018-2022 op de thema's Energie en Klimaatbesteding dorp. Het zwaartepunt is afgelopen jaar echter nog meer dan voorzien verplaatst naar het thema Energie. Dit heeft alles te maken met het kabinet dat in juni het Klimaatakkoord presenteerde. De energietransitie is daarmee nog hoger op de agenda komen te staan, ook bij ons in Sliedrecht. In Sliedrecht-Oost hebben we de eerste stappen gezet om van het aardgas af te gaan. In Vogelbuurt-Noord zijn de voorbereidingen getroffen om een warmtenet uit te rollen en hier sociale huurwoningen van Tablis Wonen op aan te sluiten. Dankzij een rijksbijdrage van €3,85 miljoen (gehonoreerd eind 2018) is het daarnaast mogelijk geworden om ook versneld particuliere woningen aan te sluiten. In 2019 voerden we voornamelijk voorbereidende gesprekken met de wijk, startten we een eerste onderzoek naar de financiële consequenties voor woningeigenaren als het gaat om aansluiting op het warmtenet of een andere warmtevoorziening (bijvoorbeeld een warmtepomp) en bedachten we een plan om woningeigenaren te ondersteunen bij de te maken keuzes en te nemen stappen. De kennis die we in Sliedrecht-Oost opdoen, vormt de basis voor de plannen die voor de overige wijken in Sliedrecht.

We stimuleerden in 2019 ook alvast al onze inwoners om hun woning te verduurzamen. Dit hebben we gedaan via nieuwsbrieven, de krant, sociale media en informatieavonden. Ook werd actief gebruik gemaakt van de mogelijkheid voor duurzaamheidsleningen ten behoeve van energiebesparende maatregelen. De opvatting is namelijk dat isoleren en besparen altijd loont, ongeacht de warmteoplossing die iemand kiest. Om woningeigenaren te ondersteunen vroegen we een Regeling Reductie Energie (RRE) aan bij het Rijk en kregen wij in december een beschikking voor een bedrag van € 156.200. Daarmee starten we in 2020 activiteiten op om huiseigenaren te stimuleren kleine energiebesparende maatregelen in huis te nemen.

Regionaal startten in 2019 de eerste sessies om de Regionale Energie Strategie (RES) verder aan te scherpen. Vragen die we daarvoor beantwoordden zijn: 'hoe wekken we straks lokaal duurzame energie op?' en 'welke warmteoplossingen zetten we in de regio in?'. In de Transitievisie Warmte 1.0 hebben we hier alvast een stap in gezet door samen met onze regionale partners samenhang te creëren en een gezamenlijk beeld te bepalen voor de aanpak en fasering van de warmtetransitie in de Drechtsteden.

Bij herstructurering van de openbare ruimte en andere (woningbouw)ontwikkelingen hebben we sterk aangestuurd op een klimaatrobuuste inrichting, oftewel maatregelen die klimaateffecten matigen. Denk bijvoorbeeld aan (extra) berging van water, vertraagde infiltratie van regenwater en meer groen voor verkoeling op hete dagen. Daarnaast is onze samenwerking met operatie Steenbreek verlengd naar 2020. Op particuliere grond is nog altijd veel winst te behalen aangezien operatie Steenbreek focust op het in beweging brengen van die doelgroep.

Buitenruimte

Het groen is zeer bepalend voor de kwaliteit van wonen, werken en recreëren in Sliedrecht. In de beleving vormt groen een onmiskenbaar element. We willen dat Sliedrecht er netjes uitziet. Het basisoniveau is samen met onze inwoners vastgesteld. De beheerplannen zijn op orde en er wordt volop mee gewerkt.

In het kader van een gedoseerde en kwalitatieve groenimpuls in het openbaar groen is in 2019 een vervolg gegeven aan de kwaliteitsinjectie van het groen in Sliedrecht.

De middenbermen en/of zijbermen van de Deltalaan en Thorbeckelaan zijn voorzien van laag groeiend groen. Vergroening van deze middenbermen verfraait ons dorp en vergroot de biodiversiteit.

De bestrijding van de eikenprocessierups vroeg ook in 2019 om aandacht.

De FIXI-app is in oktober geïntroduceerd. Met deze app kunnen inwoners gemakkelijker meldingen voor de buitenruimte doen en kunnen we de afhandeling beter oppakken en volgen.

Er is veel aandacht besteed aan de straatreiniging om de afgesproken beeldkwaliteit in de openbare ruimte te bereiken. De veranderde klimatologische omstandigheden en het verbod op toepassing van chemische bestrijdingsmiddelen hebben hier veel impact op.

In 2019 hebben we weer een aantal speelplekken opgeknapt en omgevormd tot uitdagende speel-, sport- en ontmoetingsplekken. Dit betreft de volgende buurten:

- Rivierdijk-West
- Molendijk
- Staatsliedenbuurt
- Baanhoek-Oost

Omgevingswet

In 2019 is een versnelling gekomen in het proces richting de invoering van de Omgevingswet. Op 1 januari 2021 gaat deze wet van kracht. Waar we eerder spraken van een structuurvisie en bestemmingsplannen, werken we vanaf 2021 met een omgevingsvisie en één omgevingsplan. We schakelen over naar een nieuw digitaal loket waar vergunningen straks niet worden in 26 weken verleend, maar in 8 weken. Dat vraagt een andere manier van werken, denken en organiseren.

In 2019 zijn we gestart met het opstellen van een omgevingsvisie. De visie brengt het beleid in het fysieke domein samen en koppelt daar ook maatschappelijke opgaven aan. Het vormt het vliegwiel voor de ontwikkeling van andere kerninstrumenten als het omgevingsplan. Daarnaast zijn we gestart met een omgevingstafel. Het doel daarvan is om een goed en structureel functionerend werkproces te ontwikkelen waarin ruimtelijke initiatieven besproken worden. Dit gaat dan geheel volgens de kernwaarden én regels van de Omgevingswet. Tenslotte wordt in regionaal verband gewerkt aan de aansluiting op het nieuwe digitale loket en de manier waarop de verschillende (software)systemen straks op elkaar aangesloten kunnen worden. Tevens stemmen we over de veranderende rollen en verantwoordelijkheden van en tussen partnerorganisaties als OZHZ, VRZHZ en de GGD.

Milieu

De ambtelijke en bestuurlijke samenwerking met de gemeenten Dordrecht en Papendrecht op het complexe dossier Chemours/Dupont is in 2019 onverminderd voortgezet. We hebben ons met name veel inzet voor de advisering naar de DCMR op ingediende aanvragen om wijzigingsvergunning en de aanvragen om revisievergunning in het bijzonder. Wij hebben de kwaliteit en robuustheid van die stukken als onvoldoende beoordeeld. Er zijn door beide bedrijven aanvullingen ingediend die eveneens als onvoldoende zijn beoordeeld. Hierdoor is liepen vertraging op in de vergunningprocedure. Mede door inzet van de gemeenten wijzigde de provincie de vergunning. Emissies van GenX naar lucht en water zijn flink aangescherpt naar een te bereiken reductie van 99% in 2021. In het belang van de bescherming van de gezondheid van onze inwoners blijven wij bij de

revisievergunning onverminderd inzetten op geen emissie van (zeer) gevaarlijke stoffen in onze leefomgeving.

De in 2018 met de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid gemaakte verbeterafspraken over de werkprocessen naar aanleiding van het grondverzet vanuit het Land van Matena zijn geëvalueerd en verlopen naar tevredenheid. Ingediende meldingen voor toepassing van partijen grond worden vooraf aan de gemeente voorgelegd voordat er een besluit over wordt genomen.

3.3.3 Speerpunten

10. Wonen		
Wat willen we bereiken?		
De regionaal vastgestelde woonvisie maken we lokaal passend voor Sliedrecht.		
Resultaten in 2019	Wat gingen we ervoor doen in 2019?	Wat hebben we bereikt?
Er is een analyse gemaakt van de uitkomsten van het onderzoek van Rigo met betrekking tot de autonome groei van de woningvoorraad in Sliedrecht. <u>Planning: 2019</u>	• Informeren raad over stand van zaken. • Verwerking eerste resultaten in lokale uitvoeringsparagraaf.	• De analyse van de uitkomsten van het onderzoek van RIGO met betrekking tot de autonome groei van de woningvoorraad is afgerond en toegelicht in een beeldvormende vergadering in februari 2019.
Er is een lokaal uitvoeringsprogramma wonen voor de autonome groei van de woningvoorraad inclusief sociaal. <u>Planning: 2019</u>	• Input ophalen bij raad (beeldvormend) en bij onze stakeholders. • Opstellen uitvoeringsparagraaf. • Besluitvorming in raad. • Uitvoering geven aan woonvisie.	• Het lokale uitvoeringsprogramma is opgesteld en in de raadsvergadering van 8 oktober 2019 door de raad vastgesteld.
Een aanpassing van het woonruimteverdeelsysteem is in de regio bespreekbaar gemaakt. <u>Planning: 2020</u>	• Starten met voorbereiding.	• De woonruimteverdeling van Tablis Wonen werd tot medio 2019 door Woonkeus uitgevoerd. Toen zij haar werkzaamheden beëindigde, is in de regio gesproken of een regionaal woonruimteverdeelsysteem voor de Drechtsteden interessant kan zijn. Afsproken is om één jaar met regionale woonruimteverdeling te werken en na dat jaar de ervaringen ermee te evalueren. • De Huisvestingsverordening, waarin de urgentieregeling is opgenomen, kwam in 2019 van rechtswege te vervallen. Op 9 juli 2019 is de nieuwe verordening door de raad vastgesteld.

Resultaten in 2019	Wat gingen we ervoor doen in 2019?	Wat hebben we bereikt?
Er is een samenwerking gestart met andere partijen om Sliedrecht stedenbouwkundig te versterken met behoud van de economische en ruimtelijke kwaliteiten. <u>(doorlopend naar 2022).</u>	Opzetten stedenbouwkundige samenwerking i.c.m. lokale uitvoeringsparagraaf.	In samenwerking met Heijmans is een concept voor de ontwikkelvisie opgesteld. De concept ontwikkelvisie is op onderdelen meegenomen in de nota van uitgangspunten voor de op te stellen omgevingsvisie.
Net zoals voor de Vogelbuurt-Noord, is er jaarlijks een leefbaarheidsmonitor beschikbaar voor heel Sliedrecht. <u>(doorlopend naar 2022).</u>	- Opzetten en verlenen opdracht voor maken leefbaarheidsmonitor. - Uitvoeren leefbaarheidsmonitor. - Informerend raad over de resultaten	Omdat de opzet en inhoud meer voorbereiding vroegen dan gepland, konden we in 2019 wel de opdracht voor de leefbaarheidsmonitor verstrekken maar is het monitor in 2019 nog in uitvoering. De resultaten worden in Q1 van 2020 verwacht, waarna de raad hierover wordt geïnformeerd.
Per buurt zijn, op basis van de uitkomsten van de leefbaarheidsmonitor, waar nodig passende maatregelen genomen. <u>(doorlopend naar 2022).</u>	Op basis van uitkomst resultaten procesafspraken maken over vervolg(acties) met betrokken partijen en deze opvolgen.	Zodra de leefbaarheidsmonitor beschikbaar is, stellen we waar nodig acties op en volgen we de voortgang.

11. Mobiliteit

Wat willen we bereiken?

De bereikbaarheid van Sliedrecht en de doorstroming van het verkeer binnen Sliedrecht is verbeterd. Ook is de fietsveiligheid vergroot.

Resultaten in 2019	Wat gingen we ervoor doen in 2019?	Wat hebben we bereikt?
De fietsverbinding tussen het station richting centrum (parallel aan de Stationsweg) is veiliger en duidelijker. <u>(doorlopend naar 2022).</u>	- Het opstellen van een schetsontwerp inclusief een SSK-raming tbv een financieringsaanvraag. - Besluitvorming in raad mbt opzet project en het benodigde krediet. - Eerste aanpassingen aan de route.	Het project heeft sterke raakvlakken met de uitbreiding van de begraafplaats. Afhankelijk van het gekozen scenario kan er gewerkt worden aan een ontwerp van de fietsverbinding. In Q1 2020 staat een beeldvormende vergadering van de begraafplaats gepland.

Resultaten in 2019	Wat gingen we ervoor doen in 2019?	Wat hebben we bereikt?
30-kilometerwegen zijn waar mogelijk fysiek ingericht rekening houdend met de hulpdiensten. <u>(doorlopend naar 2022).</u>	• In combinatie met de integrale meerjaren operationele planning (IMJOP) wordt de weginrichting afgestemd op de snelheidslimiet. In 2019 wordt in de Vogelbuurt gestart.	• De in 2019 aangepaste wegen kregen een geloofwaardige 30 km/u inrichting die is afgestemd met de hulpdiensten. Het gaat hierbij met name om straten in de Staatsliedenbuurt en de Weresteijn. Daarnaast is er een geloofwaardig 30 km/u ontwerp gemaakt voor de Vogelbuurt-Noord. Als de werkzaamheden medio 2022 aan het warmtenet zijn afgerond zullen de wegen in deze wijk een definitieve inrichting krijgen.
De wensen tot aanpassing in de huidige Qbuzz-concessie - waaronder de plaats van de haltes en de frequenties van de buslijnen – zijn jaarlijks geagendeerd bij de raad. <u>(doorlopend naar 2022).</u>	• Inventarisatie informatie mbt gebruik haltes/lijnen en de wensen van de gebruikers/stakeholders. • Evaluatie in de Raad. • Resultaat delen met de provincie.	• In mei 2019 gaven Qbuzz en de provincie een toelichting op de nieuwe concessie. Naar aanleiding hiervan ging Qbuzz samen met gehandicapten op zoek naar mogelijkheden om de gebruiksvriendelijkheid van de Merwede-Linge-Lijn te verbeteren.
Er is een veilige fietsroute langs de Craijensteijn gerealiseerd. <u>Planning: 2020</u>	• Betrekken klankbordgroep bij planvorming. • Uitwerken (financiële) kaders, scope en scenario's. • Besluitvorming door college en raad over kaders, scope en scenario's. • Uitwerken ontwerp incl. verkennende gesprekken met stakeholders • Organiseren buurtbijeenkomst	• Samen met de klankbordgroep en het ASVZ is het voorkeursontwerp uitgewerkt tot een voorlopig ontwerp, waarbij rekening is gehouden met de financiële kaders. Dit is besproken op een buurtbijeenkomst. Op basis van dit ontwerp startten we met het verder concretiseren van de raming en het afbakenen van de financiële risico's. In Q2 2020 zal een investeringskrediet aan de raad worden voorgelegd.

12. Duurzaamheid

Wat willen we bereiken?

We brengen onze inwoners en bedrijven (verder) in beweging en geven hiervoor jaarlijks diverse impulsen. Ook zetten we duurzaamheid binnen de gemeente stevig op de agenda.

Resultaten in 2019	Wat gingen we ervoor doen in 2019?	Wat hebben we bereikt?
Bij ieder project is de afweging gemaakt op welke manier duurzaamheid een plaats kan krijgen. Deze afweging wordt opgenomen in college- en raadsvoorstellen. <u>(doorlopend naar 2022).</u>	• Faciliteren interne organisatie bij duurzaamheidsafwegingen vanuit vakgebied duurzaamheid.	• In alle college- en raadsvoorstellen is 'duurzaamheid' een vast onderwerp. In ieder voorstel wordt daarmee standaard een afweging over duurzaamheid gemaakt.
Door middel van (wijk)gerichte communicatie zijn inwoners en bedrijven gestimuleerd hun woning en panden te verduurzamen. <u>Planning: 2020-2022</u>	• Inhuren communicatiebureau ter ondersteuning. • Voorbereiden en implementeren wijkgerichte aanpak in Sliedrecht-Oost i.v.m. aanleg warmtenet.	• Via gerichte communicatie zoals nieuwsbrieven, sociale media, de plaatselijke krant en informatieavonden (o.a. event Duurzaam wonen doe je zo en spouwmuurisolatieactie) zijn bewoners geïnformeerd over manieren om hun woning te verduurzamen. • We gaven in 2019 speciale aandacht aan de wijk Sliedrecht-Oost omdat hier gestart is met een proeftuin aardgasvrije wijken. In deze wijk worden enthousiasmeren we inwoners om van het aardgas af te gaan. Meerdere meedenkbijeenkomsten en bewonersavonden vonden plaats. Stap voor stap wordt inzichtelijk(er) wat onze inwoners belangrijk vinden en wat hun beweegredenen zijn. Dit nemen we mee in de plannen en activiteiten voor 2020. Het verduurzamen van de woningvoorraad is een meerjarenplanning die we graag haalbaar en betaalbaar houden voor onze inwoners.

Resultaten in 2019	Wat gingen we ervoor doen in 2019?	Wat hebben we bereikt?
We stimuleren initiatieven op het gebied van duurzaamheid vanuit inwoners en bedrijven en faciliteren en ondersteunen indien daar behoefte aan is (bijv. bij het plaatsen van zonnepanelen, het scheiden van afval, het oprichten van een energiecoöperatie). <u>Planning: 2020-2022</u>	• Oriënterende gesprekken met initiatiefnemers voor starten van een energiecoöperatie. • Bijeenkomst organiseren voor bedrijven m.b.t. duurzaamheid. • Doorlopend inventariseren en faciliteren mogelijkheden rond klimaatadaptatie.	• Diverse gesprekken leidden tot op heden nog niet tot de oprichting van een energie coöperatie. Wel deed een bewoner die graag een Sliedrechtse energie coöperatie (SEC) op wil richten verschillende subsidieaanvragen om zonnepanelen op geluidsschermen langs de A15 en een smart-grid op bedrijventerreinen mogelijk te maken. Bij toekenning wordt de SEC verder vorm gegeven en besproken in hoeverre verdere ondersteuning van de gemeente gewenst is. • Via bijeenkomsten die in samenwerking met de VSO en OZHZ zijn georganiseerd, motiveerden we bedrijven om aan de slag te gaan met duurzaamheid, bijvoorbeeld op het thema circulariteit. Daarnaast deden we als gemeente drie mini-workshops (zgn. CIRCO-tracks) cadeau aan lokale ondernemers, waarin circulair denken en doen wordt gestimuleerd. Met dit soort initiatieven proberen we een andere manier van denken op gang te brengen.
Inwoners en bedrijven zijn geïnformeerd over de uitkomsten van onderzoek naar waterveiligheid. <u>Planning: 2019</u>	• Presentatie resultaten onderzoek.	• Het onderzoek naar dijkversterkingsvarianten Rivierdijk-West heeft tot inzichten geleid die momenteel bij nieuwe ontwikkelingen langs de Rivierdijk bijdragen aan toekomstbestendigere planvorming, bijvoorbeeld bij het Watertorenterrein, maar ook bij particuliere initiatieven. Als de dijken in Sliedrecht afgekeurd worden bij de komende beoordeling, kunnen we voorkeursvarianten die uit het onderzoek kwamen, gebruiken als startpunt.
Jaarlijks informeren we de raad over de voortgang van deze plannen en mogelijke nieuwe initiatieven rond duurzaamheid. <u>Planning: 2019</u>	• Monitoringsverslag wordt aan de raad voorgelegd.	• De raad is geïnformeerd over de voortgang en nieuwe initiatieven rond duurzaamheid Via tussenrapportages en de jaarrekening.

Resultaten in 2019	Wat gingen we ervoor doen in 2019?	Wat hebben we bereikt?
De rol en verantwoordelijkheid van de gemeente met betrekking tot de energietransitie is inzichtelijk gemaakt en gecommuniceerd naar partners en inwoners. (doorlopend naar 2022)	- Bepalen rol en verantwoordelijkheid van de gemeente. - Deze boodschap zal bij herhaling worden gecommuniceerd in gesprekken en media.	In het kader van het warmtenet en de transitievisie warmte is de rol van de gemeente bepaald. Die rol is als volgt: wij scheppen kaders (zoals in de omgevingsvisie en het omgevingsplan) en ondersteunen onze inwoners in de energietransitie (middels een duurzaamheidslening, subsidie van het rijk, organisatie groepsaankopen, een energieloket, etc.). Daar communiceren wij over en maken wij afspraken over met onze (regionale) partners en het rijk.
Het gemeentelijk vastgoed en wagenpark is waar mogelijk verduurzaamd (bijv. via zonnepanelen, groene daken, alternatieve brandstoffen, elektrisch rijden, etc.). (doorlopend naar 2022)	- Verduurzaming vastgoed wordt voorbereid en waar mogelijk uitgevoerd. - Overschakelen van wagenpark op HVO-diesel (gemaakt van plantaardige vetten) om 89% CO2 te besparen. - Vorbereiden vervanging 4 kleine voertuigen met uitvoering in 2020.	- We hebben met OZHZ-energiescreenings van de eerste vijftien gemeentelijke panden voorbereid. Deze screenings worden in Q1 2020 uitgevoerd en leiden tot plannen van aanpak waarin staat hoe elk gebouw verduurzaamd kan worden. - Vanaf april 2019 wordt HVO-diesel getankt met de daarvoor geschikte voertuigen in het gemeentelijk wagenpark. - Daarnaast namen we in 2019 een elektrische bodewagen en een nieuwe vrachtwagen in gebruik.

13. Buitenruimte en groen

Wat willen we bereiken?

Sliedrecht wordt groener en schoner.

Resultaten in 2019	Wat gingen we ervoor doen in 2019?	Wat hebben we bereikt?
De doorlooptijd tussen melding en oplossing is verkort, onder meer door het vernieuwen van de wijklijn. Het aantal klachten ten aanzien van verlichting en groen is gehalveerd. (doorlopend naar 2022).	- Het regionaal aanschaffen van een nieuw meldsysteem Fixi. - De definiëren van klachten en meldingen (wat verstaan we hieronder) en dit delen met de raad. - Aantallen in 2019 meten om de 0-situatie te bepalen.	- Dit betreft een doorlopend proces, waarvoor in 2019 de nodige stappen zijn genomen. - In oktober 2019 is de FIXI-app geïntroduceerd. De eerste resultaten zijn hoopgevend. De CIB over dit onderwerp is in maart 2019 aangeboden aan de raad.

Resultaten in 2019	Wat gingen we ervoor doen in 2019?	Wat hebben we bereikt?
Het aantal bomen is met ca. 10% toegenomen met oog voor laag groeiend groen en biodiversiteit. <u>Planning 2022.</u>	• Onderzoek naar mogelijkheden voor aanplant van extra bomen. • Voorstel opstellen tot uitvoering e.e.a. in samenhang met bomenbeheersplan. • Planten bomen (1^e fase).	• Dit betreft een doorlopend proces, waarvoor in 2019 acties zijn ondernomen. • We introduceerden een zogenaamde "prikkaart" waarop inwoners hun wensen voor de aanplant van nieuwe bomen aangeven. Daarnaast onderzochten we de mogelijkheden voor het plaatsen van bomen en groen. • In 2019 zijn op gemeenteground 90 bomen gekapt en 146 bomen teruggeplaatst.
Het Groenbeleidsplan is geëvalueerd en geactualiseerd met een "bomenbeheerplan". <u>Planning: 2019</u>	• Evalueren groenbeleidsplan • Opstellen bomenbeheerplan • Voorstel ter besluitvorming voorleggen aan de raad.	• We evalueerden het Groenbeleidsplan. Begin 2020 is hierover een CIB aan de raad gestuurd. • Vanwege prioriteitsstelling bieden we het Groenbeleidsplan niet in het vierde kwartaal 2019, maar in het derde kwartaal van 2020 aan de raad aan.
Er is een hondenpoepzuiger ingezet voor het verwijderen van hondenpoep in parken en kinderspeelplaatsen. <u>(doorlopend naar 2022).</u>	• Kredietvoorstel voorleggen aan raad. • Aanschaf hondenpoepzuiger • Inzet op belangrijkste overlast plekken op basis van beschikbaar budget voor bemensing.	• De hondenpoepzuiger is pas eind 2019 geleverd. Deze is daarom niet ingezet in 2019.
In navolging van de middenberm Rembrandtlaan-west zijn de middenbermen en/of zijbermen van de Deltalaan en Thorbeckelaan gefaseerd voorzien van laag groeiend groen. <u>(doorlopend naar 2021).</u>	• Aanpak middenberm Deltalaan van Stationsweg tot Maaslaan. • Aanpak noordelijke zijbermen Maaslaan – Elsenhof.	• We voorzagen bermen conform planning van laag groeiend groen.

14. Chemours/DuPont

Wat willen we bereiken?

Doel is geen enkele emissie van PFOA², GenX³ of andere (potentieel) zeer gevaarlijke stoffen (ZZS) vanuit de bedrijven Chemours en DuPont.

Resultaten in 2019	Wat gingen we ervoor doen in 2019?	Wat hebben we bereikt?
De samenwerking met gemeenten Dordrecht en Papendrecht op dit dossier is nadrukkelijk doorgezet. <u>(doorlopend naar 2022).</u>	• Gezamenlijke inbrengen zienswijze op revisievergunning Chemours/DuPont. • Doorzetten gezamenlijke aansprakelijkheidsprocedure • Doorlopend adviseren DCMR over vergunningsaanvragen. • Raad structureel informeren via logboek.	• Ook in 2019 is intensief samengewerkt in het dossier Chemours/Dupont in het kader van advisering op aanvragen om (revisie)vergunning. Wij hebben daarin richting DCMR/Provincie, gemeente Dordrecht en Papendrecht en extern adviseur Vollenbroek een coördinerende rol vervuld. De advisering heeft geleid tot het indienen van aanvullingen op de aanvraag en het in gang zetten van een ambtshalve wijziging van de vergunning die zorgt voor reductie van de emissies van ZZS. Verder zijn met de externe advocaat verdere juridische stappen gezet in voorbereiding voor aansprakelijkstelling van Chemours en DuPont voor geleden schade als gevolg van uitstoot van PFOA en GenX. Hieraan neemt ook de gemeente Molenlanden deel.
Er is concreet zicht dat op (korte) termijn de emissies van (potentiële) gevaarlijke stoffen naar 0 teruggebracht worden. <u>Planning 2020.</u>	• Chemours continue wijzen op hun belofte de emissies van GenX en andere gevaarlijke stoffen met 99% terug te brengen en dit controleren in hun aanvragen.	• De emissies van GenX naar de lucht en water zijn flink aangescherpt via een aparte wijzigingsvergunning en een ambtshalve wijziging van de vergunning uit 2013. Per 2021 dient Chemours een reductie van 99% gerealiseerd te hebben. Daarbij wezen wij ook op de noodzaak om de emissies van andere ZZS te minimaliseren. Hier worden nu stappen in gezet. De lopende procedure voor de revisievergunningen biedt verdere kansen om een volledige reductie van (potentieel) gevaarlijke stoffen te realiseren.
In samenwerking met omringende gemeenten en het waterschap is nader	• Opzetten monitoringsplan. • Uitvoeren metingen.	• Uit onderzoek van RWS bleek dat zowel voor PFOA als GenX de gemeten concentraties in

² PFOA (perfluorooctaanzuur) is een door mensen gemaakte chemische stof, die van nature niet in het milieu voorkomt.

³ GenX is een technologie die wordt gebruikt om coatings (bijvoorbeeld teflon) te maken.

onderzoek gedaan naar PFOA en GenX in oppervlaktewater. <u>Planning: 2019</u>	- Rapportage met uitkomsten en mogelijke maatregelen opstellen. - Informerend raad over resultaten.	oppervlaktewater ruim lager zijn dan de beschikbare normen voor oppervlaktewater en drinkwater. De resultaten zijn aan de raad overgelegd. Daarnaast voerde ook het waterschap een monitoringsprogramma uit. De rapportage hierover wordt nog uitgewerkt door hen (volgt begin 2020).
--	--	--

3.3.4 Wat heeft het gekost?

Overzicht baten en lasten van programma Ruimte per thema (x € 1.000)

Thema	Rekening 2018		Raming 2019		Raming 2019 incl. alle wijzigingen (1)		Rekening 2019 (2)		Verskil tussen (1) en (2)
Lasten:									
Woonruimte zaken	N	556	N	147	N	306	N	643	N 337
Afvalinzameling en verwerking	N	2.570	N	2.544	N	2.856	N	2.918	N 62
Beheer openbare ruimte	N	2.492	N	2.417	N	2.727	N	2.683	V 44
Milieu	N	668	N	704	N	823	N	854	N 31
Ruimtelijke ordening	N	1.057	N	1.034	N	1.559	N	1.369	V 190
Wegen, bruggen en riolen	N	4.634	N	4.309	N	7.568	N	4.922	V 2.646
Totaal lasten	N	11.976	N	11.155	N	15.839	N	13.390	V 2.449
Baten:									
Woonruimte zaken	V	470	V	44	V	113	V	527	V 414
Afvalinzameling en verwerking	V	2.694	V	2.725	V	2.888	V	2.744	N 144
Beheer openbare ruimte	V	653	V	587	V	587	V	570	N 17
Milieu	V	24		-		-	V	74	V 74
Ruimtelijke ordening	V	527	V	517	V	826	V	916	V 90
Wegen, bruggen en riolen	V	3.423	V	2.963	V	6.548	V	4.017	N 2.532
Totaal baten	V	7.791	V	6.836	V	10.962	V	8.848	N 2.114
Saldo van baten en lasten	N	4.185	N	4.319	N	4.877	N	4.542	V 335
storting in reserve	N	1.491	N	1.177	N	1.404	N	1.293	V 112
onttrekking aan reserve	V	677	V	490	V	957	V	561	N 396
Gerealiseerd programma resultaat	N	4.999	N	5.007	N	5.324	N	5.273	V 51

3.3.5 CUP-gelden

Voor het programma ruimte zijn bij de begroting 2019 extra middelen vrijgemaakt voor de speerpunten. Deze posten zijn integraal onderdeel van de verantwoording op thema niveau (zie paragraaf 5.3). In de onderstaande tabel worden deze posten apart weergegeven.

Overzicht besteding CUP gelden programma ruimte (x €1.000)

Thema	Omschrijving grootboeknummer	Begroting 2019	Werkelijk 2019	Vershil
Woonruimte zaken	CUP 18-22 Aanpas. Woonruimteverdeelsystematiek	18	0	18
Beheer openbare ruimte	CUP 18-22 Groen BP geactual met een bomenbeheerpl.	18	0	18
Beheer openbare ruimte	CUP 18-22 Inzet hondenpoepstofzuiger in parken etc	25	4	21
Beheer openbare ruimte	CUP 18-22 Middenb voorzien van laag groeiend groen	63	62	1
Beheer openbare ruimte	CUP 18-22 Toename aantal bomen met circa 10%	40	24	16
Beheer openbare ruimte	CUP 18-22 Vernieuwen van de wijklijn	10	6	4
Milieu	CUP 18-22 Commu bew ter verbetering van de Dzheid	18	15	3
Milieu	CUP 18-22 Stimu initiatieven inwoners en bedrijven	18	20	-3
Milieu	CUP 18-22 Verduurz waar mogelijk gem VG en Wagenp	14	14	0
Ruimtelijke ordening	CUP 18-22 Inzet projectmanagement projecten.	150	163	-13
Totaal		372	308	64

3.4 Programma 4 bestuur, organisatie en veiligheid

Reguliere taken

- Dienstverlening voor inwoners.
- Risicobeperking en rampenbestrijding.
- Bevorderen van een veilige woon- en leefomgeving.
- Beoordelen en afhandelen vergunningsaanvragen (deels programma Ruimte).
- Handhaving WABO en APV (deels programma Ruimte).
- Efficiënte bedrijfsvoering.
- Volledig, tijdig en zorgvuldig informeren én betrekken van inwoners, verenigingen, bedrijven en instellingen.

3.4.1 Inleiding

Programma 4 Bestuur, Organisatie en Veiligheid omvat alle producten van de gemeente Sliedrecht op het gebied van de fysieke veiligheid, de organisatie en bestuur.

We voeren een gedeelte van onze taken samen uit met andere gemeenten. Daardoor zijn we als kleinere gemeente in staat de expertise en kwaliteit te leveren waar de inwoners en ondernemers recht op hebben. Dat betekent dat we als gemeente Sliedrecht een belangrijke rol hebben als opdrachtgever. Die rol vullen we vanuit een zelfbewuste houding.

Voor de reguliere taken rondom bedrijfsvoering verwijzen wij u naar de paragraaf bedrijfsvoering.

3.4.2 Wat hebben we gedaan?

In 2019 hebben we ingezet op het voorkomen en bestrijden van ondermijning in onze gemeente. In navolging van de integrale controles die zijn uitgevoerd in 2018, zijn in 2019 nacontroles uitgevoerd. Ook zijn diverse hennepplantages opgerold en is een drugslab ontmanteld. In oktober werd Sliedrecht opgeschrikt door een schietincident. Naar aanleiding van de evaluatie van dit incident worden nog vervolgstappen bepaald.

Vuurwerkoverlast is een terugkerend item in Sliedrecht. In 2019 vond een inwonersbijeenkomst plaats waarbij inwoners de gelegenheid kregen hun inbreng te geven op dit onderwerp. Dit leidde tot een plan van aanpak dat de laatste maanden van 2019 is uitgevoerd. Ook het vuurwerkdetectiesysteem was hier onderdeel van.

De dijken moeten uiterlijk in 2050 aan strengere normen voldoen om ook in de toekomst droge voeten te houden. De verwachting is dat dijkversterking ook in Sliedrecht noodzakelijk is. In 2019 zijn de dijken in Sliedrecht door Waterschap Rivierenland beoordeeld. De resultaten daarvan zijn in 2020/2021 bekend. Op dit moment weten we al dat een dijkversterking ter hoogte van Rivierdijk-West moeilijk in te passen is. In 2018/2019 zijn daarom door een extern adviesbureau drie dijkversterkingsvarianten onderzocht en technisch en financieel doorberekend en verbeeld. Een kleine groep bewoners heeft tijdens de studie meegedacht over mogelijke oplossingen. Daarnaast konden zij reageren op de gepresenteerde dijkversterkingsvarianten. Uit de studie zijn twee voorkeursvarianten gekomen die zowel de gemeente als het waterschap waardevol vinden om na de wettelijke beoordeling verder met elkaar te verkennen. De uitkomsten vormen dan ook de basis voor de vervolgfase (naar verwachting vanaf 2025).

In 2019 is ingezet op verminderen van woonoverlast door de inzet van buurtbemiddeling. Er zijn in 2019 17 bemiddelingstrajecten gestart. Een uitgebreide evaluatie van buurtbemiddeling wordt in het eerste kwartaal van 2020 opgesteld.

In 2019 is het Integraal Veiligheidsplan (IVP) vastgesteld. In dit plan staan de speerpunten waar we de komende jaren aan gaan werken. Een groot aantal onverwachte gebeurtenissen en casuïstiek zorgt er al enkele jaren voor dat met de beschikbare personele capaciteit de planningen niet zijn gehaald en keuzes zijn gemaakt over de inzet van de capaciteit. De gemeenteraad besloot daarom in het najaar middelen beschikbaar te stellen voor extra capaciteit voor 2020 tot en met 2023.

Om bewoners beter te bereiken en beantwoorden werkten we het afgelopen jaar crossmediaal. Zowel de online als de offline media zijn in een mix ingezet om onze bewoners proactief te benaderen. We maakten gebruik van social media en van traditionele middelen. Verder zetten we in op het gebruik van onze eigen middelen zoals de website en de gemeentepagina.

We reageren pro-actief op (pers)vragen door ook de media te monitoren. Dit is een waardevol sturingsinstrument voor de vervolgaanpak in communicatie. Audiovisuele communicatie wordt door onze inwoners goed bekeken en gewaardeerd. Dit middel neemt een steeds belangrijker plek in binnen de communicatie van de gemeente met haar inwoners.

We hebben specifiek aandacht geschonken aan effectieve communicatie met ondernemers. Zij zijn door ons uitgenodigd en uitgedaagd om deel te nemen aan activiteiten die ondernemerschap stimuleren en de werving van personeel ondersteunen. Hiervoor is veel gebruik gemaakt van social media.

3.4.3 Speerpunten

15. Openbare orde, veiligheid en evenementen		
Wat willen we bereiken?		
Sliedrecht moet een veilige gemeente zijn en blijven. Daarnaast blijft Sliedrecht gezellig en aantrekkelijk.		
Resultaten in 2019	Wat gingen we ervoor doen in 2019?	Wat hebben we bereikt?
Er is een pilot met een vuurwerkdetectiesysteem met inzet van extra handhaving op vuurwerkoverlast in de maanden oktober, november en december. <u>Planning: 2019</u>	• Voorbereiden van de pilot i.s.m. hulpdiensten. • Uitvoeren pilot en informeren raad.	• Het vuurwerkdetectiesysteem is in december 2019 aangezet. De resultaten zijn in een evaluatie aan de gemeenteraad aangeboden.
Er is een besluit genomen met betrekking tot het al dan niet jaarlijks organiseren van een kermis in het centrum, rekening houdend met het Baggerfestival. <u>Planning: 2019</u>	• Het college neemt een besluit met betrekking tot de jaarlijks terugkerende kermis en informeert de raad via een CIB.	• Begin mei 2019 is een besluit genomen door het college. Het college heeft daaropvolgend de raad geïnformeerd middels een college informatiebrief.
De veiligheidsbeleving van onze inwoners is door middel van een onderzoek in kaart gebracht. <u>Planning: 2019</u>	• Voorbereiden en opzetten onderzoek. • Uitvoeren onderzoek. • Resultaten presenteren aan de raad.	• Het onderzoek is uitgevoerd en is onderdeel van de vastgestelde speerpunten uit het Integraal Veiligheidsplan.

16. Communicatie

Wat willen we bereiken?

Komende periode investeren we in de communicatie naar onze inwoners en lokale partners. We informeren tijdig, zijn bereikbaar en beantwoorden vragen snel.

Resultaten in 2019	Wat gingen we ervoor doen in 2019?	Wat hebben we bereikt?
We maken in onze communicatie structureel gebruik van diverse middelen zoals filmpjes, sociale media, de krant, tv of een magazine zodat we inwoners tijdig en goed kunnen informeren. <u>(doorlopend naar 2022).</u>	• Opstellen en vaststellen communicatiestrategie en persbeleid. • Informeren raad. • Implementatie en uitvoering. • Informatieve terugkoppeling en tussenrapportage aan raad.	• In het eerste kwartaal van 2019 stelde het college de communicatiestrategie (incl. persbeleid) vast. Hierin is onder andere weergegeven welke communicatiemiddelen wanneer ingezet worden. Het afgelopen jaar hebben we dagelijks één of meer unieke nieuwsberichten gepubliceerd op onze social media. Daarnaast publiceren we wekelijks uitgebreide informatieve artikelen op onze gemeentenieuwspagina's in het Kompas. Het gemeentenieuws is online en op papier te lezen. We hebben dit jaar het Gemeente Magazine uitgebracht. • We reageren proactief op (pers)vragen door niet alleen te antwoorden op persvragen maar ook zelf on- en offline nieuwsartikelen te brengen die onze inwoners inzicht geven in het betreffende onderwerp. We hebben de media actief benaderd met onderwerpen die bijdragen aan een goed beeld van de activiteiten ontwikkelingen binnen de gemeente Sliedrecht. Audiovisuele communicatie neemt een steeds belangrijkere plek in binnen het spectrum van middelen. Wij hebben voor verschillende projecten gebruik gemaakt van video en animaties.

17. Organisatie

Wat willen we bereiken?

We zijn een moderne organisatie die van 'buiten naar binnen' opereert en die vanuit een regierol opkomt. We bundelen de krachten met onze inwoners, ondernemers en andere partners en verkennen samen wat voor mooie resultaten dit op kan leveren. "Ja" is het uitgangspunt en structuren, afspraken en regels zijn geen doel op zich.

Resultaten in 2019	Wat gingen we ervoor doen in 2019?	Wat hebben we bereikt?
Het opleidingsbudget is, gefaseerd, verhoogd naar 2% om onze medewerkers een andere manier van werken en denken eigen te maken en ze stimuleert om zich persoonlijk te ontwikkelen. <u>Planning 2020-2022.</u>	• Opstellen opleidingsplan dat aansluit bij de organisatiedoelstelling en. • Continue aandacht voor op pijl houden vakinhoudelijke kennis van medewerkers.	• In 2019 hebben wij een eerste stap gemaakt door het opleidingsbudget in te zetten op drie strategische ontwikkeldoelen, namelijk organisatieontwikkeling, individuele ontwikkeling en vakontwikkeling. Hiervoor investeren wij niet alleen in de vakinhoudelijke kennis van onze medewerkers maar ook in het collectief zodat wij de organisatiebrede doelstellingen kunnen halen.

3.4.4 Wat heeft het gekost?

Overzicht baten en lasten van programma Bestuur, veiligheid en organisatie per thema (x € 1.000)

Thema	Rekening 2018		Raming 2019		Raming 2019 incl. alle wijzigingen (1)		Rekening 2019 (2)		Verschil tussen (1) en (2)	
Lasten:										
Bedrijfsvoering	N	504	N	717	N	713	N	409	V	304
Begroten en verantwoord	N	51	N	48	N	48	N	48	V	
Bestuur	N	2.298	N	2.173	N	2.598	N	3.085	N	487
Communicatie en voorlichting	N	47	N	20	N	55	N	44	V	11
Dienstverlening	N	926	N	1.079	N	974	N	1.007	N	33
Fysieke veiligheid	N	1.530	N	1.670	N	1.549	N	1.590	N	40
Sociale cohesie	N	433	N	461	N	461	N	469	N	8
Overhead	N	7.168	N	5.978	N	6.593	N	7.038	N	446
Totaal lasten	N	12.959	N	12.146	N	12.990	N	13.690	N	699
Baten:										
Bedrijfsvoering		-		-		-	N	67	N	67
Begroten en verantwoord		-		-		-		-		-
Bestuur	V	24		-		-	V	207	V	207
Communicatie en voorlichting		-		-		-		-		-
Dienstverlening	V	459	V	611	V	324	V	335	V	11
Fysieke veiligheid	V	261	V	96	V	96	V	115	V	19
Sociale cohesie	V	4		-		-	V	2	V	2
Overhead	V	505	V	173	V	332	V	685	V	352
Totaal baten	V	1.253	V	881	V	753	V	1.277	V	524
Saldo van baten en lasten	N	11.706	N	11.266	N	12.238	N	12.413	N	175
storting in reserve	N	80	N	179	N	179	N	313	N	134
onttrekking aan reserve	V	647	V	681	V	1.295	V	1.311	V	15
Gerealiseerd programma resultaat	N	11.138	N	10.764	N	11.122	N	11.416	N	294

3.4.5 CUP-gelden

Voor het programma bestuur, organisatie en veiligheid zijn bij de begroting 2019 extra middelen vrijgemaakt voor de speerpunten. Deze posten zijn integraal onderdeel van de verantwoording op thema niveau (zie paragraaf 5.3). In de onderstaande tabel worden deze posten apart weergegeven.

Overzicht besteding CUP-gelden programma Bestuur, veiligheid en organisatie (x €1.000)

Thema	Omschrijving grootboeknummer	Begroting 2019	Werkelijk 2019	Verschil
Bedrijfsvoering	CUP 18-22 Verh. opleidingsbudget stimul eigen ontw.	25	25	0
Communicatie en voorlichting	CUP 18-22 Uitbreiding gebruik communicatiemiddelen	35	23	12
Fysieke veiligheid	CUP 18-22 Pilot met een vuurwerkdetectiesysteem.	7	7	0
Totaal		67	55	12

3.5 Programma 5 financiën en belastingen

Reguliere taken

- Beheer van de gemeentefinanciën conform (wettelijke) kaders
- Belastingheffing en –invordering
- Tijdig bijwerken van beheer verordeningen

3.5.1 Inleiding

De algemene inkomsten van de begroting verantwoorden wij in het programma Financiën & Belastingen. De hoofddoelstelling is om een sluitende begroting te presenteren. Daarnaast bewaken wij binnen dit programma de (financiële) soliditeit op langere termijn. Belangrijk hierbij is tijdig in te spelen op financiële ontwikkelingen in relatie tot de noodzaak voor het creëren van financiële ruimte voor inhoudelijke ontwikkelingen.

3.5.2 Wat hebben we gedaan?

Een gedegen beheer binnen onze gemeente staat aan de basis van de solide financiële positie. De verordeningen vormen belangrijke kaders voor het administratief beheer. Wij zorgen er dan ook voor dat de verordeningen actueel zijn. In 2019 hebben we de nieuwe financiële verordening vastgesteld en zijn we met een "nieuwe P&C-cyclus" gestart waarbij de tussenrapportages zijn vernieuwd. Deze tussenrapportages geven inzicht in de inhoudelijke en financiële voortgang van de begroting. Het doel hiervan is om de raad in de positie te brengen kennis te nemen van de voortgang en waar nodig tijdig bij te sturen.

In 2019 zijn we, in samenspraak met de raad, een traject ingegaan om een solide begroting 2020 te kunnen aanbieden als gevolg van de tekorten op het sociale domein. We hebben een pakket aan maatregelen moeten nemen om de begroting 2020 structureel in evenwicht te krijgen. Hiermee hebben we de tekorten op het sociaal domein en de vrijvallende inkomsten precariobelasting opgevangen.

Beheersmatig geven wij het beheer van de verbonden partijen een plaats in de P&C-cyclus (zie paragraaf verbonden partijen). Daarnaast lichten wij jaarlijks de partijen waarvoor wij garant staan door (zie paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing). Voor het beheer van de Gemeenschappelijke Regelingen zoeken wij samen met de andere eigenaren naar een versterking van de Governance. U kunt hierbij denken aan de taskforce sociaal domein.

3.5.3 Speerpunten

18. Financiën		
Wat willen we bereiken?		
Het huishoudboekje van de gemeente Sliedrecht is en blijft op orde.		
Resultaten in 2019	Wat gingen we ervoor doen in 2019?	Wat hebben we bereikt?
Er wordt een subsidieadviseur ingezet om de kansen op het binnenhalen van subsidies te vergroten. <u>Planning: 2019</u>	• Verkenning uitvoeren naar de subsidiebehoefte. • Verkenning naar bureaus en uitvragen offertes. • Contracteren geschikt bureau.	• In 2019 gaven we een bureau opdracht een subsidiescan uit te voeren met als doel meer inzicht te krijgen in concrete subsidiemogelijkheden die passen bij ons beleid en de initiatieven waar we momenteel mee bezig zijn. De uitkomsten en aanbevelingen uit deze subsidiescan gebruiken we als input voor het aanvragen van nieuwe subsidies, maar ook voor het structureel borgen van kennis/expertise hierover in de gemeentelijke organisatie.
Aan de raad is een voorstel voorgelegd met daarin vier scenario's om de gevolgen van het vervallen van de precariobelasting op kabels en leidingen met ingang van 2022 op te vangen. <u>Planning: 2019</u>	• Analyse rekeningresultaat 2015 t/m 2017. • Actualiseren van de scenario's. • Aanbieden aan de raad bij de kadernota 2020.	• De geactualiseerde scenario's zijn met de kadernota 2020 aangeboden aan de raad. In de begroting 2020 is een besluit genomen om in vier jaar toe te groeien naar 100% kostendekkendheid van de heffingen. Hiermee is het vrijvallen van de inkomsten precariobelasting en de tekorten op het sociaal domein opgevangen.
Er is een nota over de 'stille reserves' c.q. de reservepositie van de gemeente aan de raad voorgelegd mede in relatie tot de onbenutte belastingcapaciteit. <u>Planning: 2019</u>	• Opstellen nota. • Aanbieden aan audit commissie. • Aanbieden aan fractiespecialisten. • Vertalen naar raadsvoorstel en dat aanbieden aan raad.	• In de auditcommissie hebben we de nota stille reserves c.q. de reservepositie behandeld. Dat is ook gebeurd in een fractiespecialistenoverleg. • Door prioritering van inzet op de uitwerking van de denkrichtingen ombuigingen wordt dit in 2020 aangeboden.

3.5.4 Wat heeft het gekost?

Overzicht baten en lasten van programma Financiën per thema (x € 1.000)

Thema	Rekening 2018		Raming 2019		Raming 2019 incl. alle wijzigingen (1)		Rekening 2019 (2)	Verschil tussen (1) en (2)
Lasten:								
Algemene heffingen	N	458	N	2.526	N	508	N 945	N 437
Totaal lasten	N	458	N	2.526	N	508	N 945	N 437
Baten:								
Algemene heffingen	V	42.138	V	44.189	V	45.841	V 46.772	V 931
Totaal baten	V	42.138	V	44.189	V	45.841	V 46.772	V 931
Saldo van baten en lasten	V	41.680	V	41.663	V	45.333	V 45.827	V 494
storting in reserve	N	1.774	N	505	N	1.549	N 304	V 1.246
onttrekking aan reserve	V	1.645		-	V	136	V 136	-
Gerealiseerd programma resultaat	V	41.551	V	41.157	V	43.920	V 45.659	V 1.740

4

PARAGRAFEN

4.1 Paragraaf lokale heffingen en belastingen

4.1.1 Inleiding

In deze paragraaf geven wij inzicht in de tarieven en de tariefontwikkeling met betrekking tot de lokale heffingen en belastingen.

De lokale heffingen vormen een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente. Deze inkomsten worden voor het merendeel opgebracht door burgers en voor een kleiner deel door bedrijven. De heffing vindt plaats op basis van verordeningen welke door de gemeenteraad zijn vastgesteld. Deze 'Paragraaf lokale heffingen' geeft op hoofdlijnen een overzicht van de lokale heffingen en belastingen.

De lokale heffingen onderscheiden we in gebonden en ongebonden heffingen. Gebonden wil zeggen dat de besteding gerelateerd is aan een direct aanwijsbare tegenprestatie van de gemeente. Dit zijn retributies (bijvoorbeeld leges, marktgeld) of bestemmingsheffingen (bijvoorbeeld afvalstoffenheffing, rioolheffing). Deze heffingen worden verantwoord op de desbetreffende gemeentelijke programma's en worden niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend. Ongebonden lokale heffingen zijn zogenaamde zuivere belastingen. De opbrengsten hiervan kunnen door de gemeenteraad vrijelijk binnen het werkkterrein van de gemeente worden ingezet. Het gaat hierbij om de onroerendezaakbelastingen (OZB), hondenbelasting en precariobelasting. Deze heffingen zijn niet verbonden aan een inhoudelijk programma en behoren tot de algemene dekkingsmiddelen.

Deze paragraaf heeft betrekking op beide heffingen. In het vervolg gaan wij achtereenvolgens in op:

- ontwikkelingen en rijksbeleid;
- overzicht opbrengst gemeentelijke heffingen;
- heffingen woonlasten (lokale lastendruk);
- overige lokale heffingen;
- kwijtscheldingen;
- kostendekkendheid.

4.1.2 Ontwikkelingen en rijksbeleid

A. Vervangen macronorm OZB door benchmark lokale lasten

In 2019 is besloten om vanaf 2020 de macronorm OZB, een afspraak tussen de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Rijksoverheid over de maximale stijging van de landelijke opbrengst onroerende-zaakbelastingen (OZB), te vervangen door een benchmark lokale lasten. Hiermee komt een einde aan het monitoren van de stijging van de onroerendezaakbelasting (OZB), die jarenlang een maximum stelde aan de stijging van de OZB-opbrengsten van alle gemeenten samen. Hierover bent u bij de begroting 2020 geïnformeerd.

B. Precariobelasting op kabels, buizen en leidingen van nutsbedrijven

Op 1 juli 2017 is wetgeving in werking getreden die bepaalt dat gemeenten geen precariobelasting meer kunnen heffen over netwerken van nutsbedrijven. Gemeenten die op 10 februari 2016 een tarief hadden voor nutsnetwerken kunnen tot en met 2021 precariobelasting hierover blijven heffen. Hierbij geldt wel dat die gemeenten maximaal het tarief in rekening kunnen brengen dat gold op 10 februari 2016. In de begroting 2020 hebben we maatregelen genomen om de vrijvallende inkomsten vanaf 2022 op te vangen.

C. Kostendekkendheid heffingen

In 2016 is het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) aangepast. Met ingang van de begroting 2017 dient inzichtelijk te worden gemaakt hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag

liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd. De berekening en uitgangspunten van de kostendekkendheid lichten we in paragraaf 4.1.7 verder toe.

4.1.3 Overzicht opbrengst gemeentelijke heffingen

Onderstaande tabel is een overzicht van de gerealiseerde opbrengsten (leges) over 2019 en, ter vergelijking, 2018. Wij merken op dat de verschillen tussen de verantwoording over 2018 en 2019 geen indicatie geven van de stijging of daling van de tarieven, maar wel van de totale opbrengst. Factoren zoals ontwikkelingen in de WOZ-waarde en areaaluitbreiding spelen bij de onroerendezaakbelastingen een belangrijke rol. Meer of minder afgegeven omgevingsvergunningen kunnen de opbrengst leges sterk beïnvloeden.

Overzicht inkomsten uit algemene middelen (x € 1.000)

Algemene dekkingsmiddelen	Werkelijk 2018	Begroting 2019	Werkelijk 2019
Onroerende zaakbelastingen	€ 3.445	€ 3.600	€ 3.632
Hondenbelasting	€ 87	€ 88	€ 95
Precariobelasting	€ 780	€ 787	€ 774

Overzicht inkomsten uit specifieke middelen (x € 1.000)

Gebonden heffingen	Werkelijk 2018	Begroting 2019	Werkelijk 2019
Lijkbezorgingsrechten	€ 523	€ 512	€ 469
Afvalstoffenheffingen huisvuil	€ 1.803	€ 1.940	€ 1.950
Containerrechten bedrijfspuul	€ 324	€ 378	€ 351
Marktgelden	€ 54	€ 43	€ 43
Rioolheffingen	€ 2.687	€ 2.811	€ 2.878
Havengelden, incl. huur watersportvereniging	€ 67	€ 58	€ 53
Leges bouwvergunningen	€ 281	€ 759	€ 793

4.1.4 Heffingen woonlasten (lokale lastendruk)

De lokale woonlasten bestaan uit OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Deze heffingen bepalen grotendeels de gemeentelijke opbrengsten en bepalen daarmee ook grotendeels de lokale lastendruk.

In onderstaande tabel wordt de ontwikkeling van de gemiddelde WOZ-waarde (= de basis voor het berekenen van de OZB-aanslag) en de woonlasten voor meerpersoonshuishoudens in euro's weergegeven over 2019 en de twee voorgaande jaren. Tevens zijn hierin de geldende tarieven voor de afvalstoffen- en de rioolheffing opgenomen. De gemiddelde woonlast OZB is berekend door de gemiddelde WOZ-waarde te vermenigvuldigen met het geldende tariefpercentage.

Woonlasten meerpersoonshuishouders	2017	2018	2019
Gemiddelde WOZ-waarde	€ 178.000	€ 187.000	€ 198.000
OZB eigenaren woningen	€ 183	€ 183	€ 185
Afvalstoffenheffing meerpersoonshuishouders	€ 196	€ 196	€ 210
Rioolheffing, eigenarendeel	€ 151	€ 151	€ 155
Rioolheffing, gebruikersdeel	€ 77	€ 77	€ 79
Totaal	€ 607	€ 607	€ 629
% stijging t.o.v. vorig jaar	-0,4%	0,0%	3,5%

Bij de berekening van de woonlasten is uitgegaan van een eigen woning die wordt bewoond door een gezin. De gemiddelde woningwaarde is de basis voor berekening van de aanslag OZB. Deze waarde is berekend naar de peildatum 1 januari van het voorgaande jaar. De WOZ-waarden 2018 zijn dus berekend naar de waardepeildatum 1 januari 2018. De gemiddelde WOZ-waarden zijn ontleend aan de geactualiseerde gegevens uit de WOZ-administratie.

Bij de berekening van de woonlasten voor 2019 zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Afvalstoffenheffing	Kostendekkendheid max. 100%
Reinigingsrecht	Kostendekkendheid max. 100%
Rioolheffing	Kostendekkendheid max. 100%
Marktgeden, havengelden, leges bouwvergunningen en begrafenisrechten	Kostendekkendheid max. 100%
Precariorechten	Inflatie-niveau gebaseerd op meicirculaire 2018
Hondenbelasting	Inflatie-niveau gebaseerd op meicirculaire 2018
Rechten en tarieven (legesverordening)	Kostendekkendheid max. 100%

Bron: kadernota 2019

Hieronder vindt u per heffing een toelichting.

Onroerendezaakbelasting

De onroerende-zaakbelastingen (OZB) is na de Algemene Uitkering uit het gemeentefonds de belangrijkste inkomstenbron voor de gemeente. Deze heffing bestaat uit een eigenarenbelasting voor zowel woningen als niet-woningen en een gebruikersbelasting voor niet-woningen (bedrijven, enz.). De opbrengst vloeit naar de algemene middelen van de gemeente. De gemeenteraad bepaalt de tarieven en daarmee de door belastingplichtigen te betalen belasting. De heffingsgrondslag is de waarde van de onroerende zaak. Deze wordt vastgesteld op basis van de Wet waardering onroerende zaken (WOZ). Voor de WOZ-waarden 2019 gelden de WOZ-waarden met als waardepeildatum 1 januari 2018. Sinds 2009 is de verschuldigde OZB een percentage van de waarde van de onroerende zaak.

De volgende tabel geeft weer hoe de OZB-tarieven zich in de afgelopen jaren hebben ontwikkeld.

Tarieven OZB	2015	2016	2017	2018	2019
Gemiddelde WOZ-waarde					
Eigenaar woning	0,1083	0,1058	0,1030	0,0979	0,0933
Eigenaar niet-woning	0,1561	0,1432	0,1606	0,1647	0,1681
Gebruiker niet-woning	0,1213	0,1114	0,1247	0,1186	0,1220

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven ter dekking van de kosten voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval. Wettelijk uitgangspunt is dat de opbrengst niet hoger mag zijn dan de kosten voor inzameling en verwerking van het huishoudelijk afval.

De berekening van de kostendeckendheid wordt aan het eind van de paragraaf samengevat in een overzicht.

De tarieven hebben zich de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld (x € 1):

Tarieven afvalstoffenheffing	2015	2016	2017	2018	2019
Meerpersoonshuishoudens	204,84	198,96	195,48 *	195,48 *	209,64 *
Eenpersoonshuishoudens	146,16	142,00	139,56 *	139,56 *	149,64 *
Wijziging	5,9%	-2,9%	-1,8%	0,0%	7,2 %

* Dit is inclusief onttrekking van € 100.000 aan de reserve egalisatie afvalstoffenheffing.

Rioolheffing

Op basis van artikel 228a van de Gemeentewet hebben gemeenten de mogelijkheid om de kosten van zorgplicht voor het afvalwater alsmede de kosten van de zorg voor het hemel- en grondwater te verhalen via de rioolheffing. Welke kosten via de rioolheffing worden verhaald, dient met het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) te zijn vastgesteld.

De berekening van de kostendeckendheid wordt aan het eind van de paragraaf samengevat in een overzicht.

De tarieven hebben zich de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld (x € 1):

Tarieven rioolheffing	2015	2016	2017	2018	2019
Eigenaar woning	151,92	149,76	151,08	151,08	154,68
Gebruiker niet-woning	74,52	76,34	77,04	77,04	78,84
Wijziging	17,6%	-0,2%	0,9%	0,0%	2,4%

Wij heffen van eigenaren van panden een vast bedrag per jaar. Hierbij is de situatie per 1 januari bepalend. Ook van gebruikers van panden wordt rioolheffing geheven. Dit is met ingang van 2015 ook een vast bedrag per jaar. Tot 2015 was dit afhankelijk van het waterverbruik.

Vergelijking van woonlasten kan worden gemaakt met de Drechtstedengemeenten. Deze is gebaseerd op de gegevens van de Digitale Atlas van de lokale lasten 2019 op www.coelo.nl en geeft de woonlasten van een meerpersoonshuishouden weer. De woonlasten in 2019 in Alblasserdam, Dordrecht, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht en Zwijndrecht laten zich samenvatten in onderstaand schema (x € 1).

Gemeente	Gemid- delde WOZ- waarde	tarief OZB	OZB eigenaar	Riool- heffing eig/gebr	Afval- stoffen heffing	Totaal	Rangnr. Meerp. huish.
Sliedrecht	199.000	0,0933	184	234	210	628	25
Papendrecht	218.000	0,1201	262	138	282	682	73
Dordrecht	188.000	0,1165	218	187	283	688	80
Alblasserdam	216.000	0,1172	253	173	339	765	204
Hendrik-Ido-Ambacht	253.000	0,1202	304	180	326	810	270
Hardinxveld-G'dam	239.000	0,1247	298	227	287	812	273
Zwijndrecht*	198.000	0,1210	239	298	354	869	331
Landelijk gemiddelde	266.000	0,1115	281	196	263	740	

De indicatie in de laatste kolom betekent hoe lager het rangnummer hoe lager de woonlasten

* Voor Zwijndrecht is het totaalbedrag verlaagd met € 22 wegens een tegemoetkoming in de woonlasten

4.1.5 Overige lokale heffingen

Hondenbelasting

In de Gemeentewet is bepaald dat gemeenten een belasting mogen heffen op het houden van honden. Hondenbelasting is een zuivere belasting die, net als de onroerende-zaakbelastingen, vloeit naar de algemene middelen van de gemeente.

Reinigingsrechten

Voor het ophalen van afval bij niet-woningen (winkels, bedrijven, buurtcentra, etc.) kunnen gemeenten reinigingsrecht heffen. Uitgangspunt is dat dit kostendekkend gebeurt. In tegenstelling tot het inzamelen van huishoudelijk afval hebben gemeenten niet de verplichting om afval bij bedrijven in te zamelen. Bedrijven moeten zelf zorgdragen voor het afvoeren van hun afval en kunnen hiervoor een contract aangaan met een erkende afvalinzamelaar of met de gemeente.

Precariobelasting

Precariobelasting wordt geheven voor het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. Het is een zuivere belasting, ofwel een ongebonden heffing. Door de controle gaat van deze belasting ook een regulerende werking op het gebruik van de openbare ruimte uit. Het is een zuivere belasting. De opbrengst is sterk afhankelijk van wisselende activiteiten in de openbare buitenruimte.

Met ingang van 2016 heft onze gemeente deze belasting ook over kabels en leidingen van nutsbedrijven in gemeentegrond. Voorheen was dit niet mogelijk omdat dit was geregeld middels concessieovereenkomsten. Met ingang van 2022 vervalt de mogelijkheid om precariobelasting van nutswerken te heffen. In de begroting 2020 hebben we maatregelen genomen om de vrijvallende inkomsten vanaf 2022 op te vangen.

Reclamebelasting

Op grond van artikel 227 van de Gemeentewet kunnen gemeenten ter zake van openbare aankondigingen zichtbaar vanaf de openbare weg reclamebelasting heffen.

De reclamebelasting is een algemene belasting. De reclamebelasting kan mede worden gezien als een profijtbelasting, wanneer zij geheven wordt naar de mate waarin particulieren en bedrijven profiteren van overheidsvoorzieningen die het doen van openbare aankondigingen, zichtbaar vanaf de openbare weg, mogelijk maken.

Zo is bijvoorbeeld vanuit de profijtgedachte een hoger tarief denkbaar in het (winkel)centrum van een gemeente, waar immers het meeste effect wordt verwacht van de openbare aankondigingen (reclame-uitingen). Ook kan regulering worden nagestreefd met deze heffing door deze bijvoorbeeld te beperken tot - of een hoger tarief te hanteren in - bepaalde wijken, teneinde wildgroei van openbare aankondigingen tegen te gaan.

Verder kan de reclamebelasting zich beperken tot een deel van de gemeente, mits daarvoor een objectieve en redelijke rechtvaardiging bestaat.

In overleg met de desbetreffende ondernemersverenigingen heeft uw raad op 30 januari 2018 drie reclamebelastingen ingevoerd, namelijk voor Winkelgebied Kerkbuurt, Winkelgebied Burgemeester Winklerplein en Woonboulevard Sliedrecht. Deze reclamebelastingen zijn 1 februari 2018 ingegaan.

Het doel is om met een ondernemersfonds het ondernemers- en verblijfsklimaat en daarmee de duurzame economische vitaliteit van de gebieden te versterken.

De opbrengst van deze belasting wordt gestort in ondernemersfondsen voor deze gebieden.

Afspraken hierover zijn vastgelegd in overeenkomsten tussen de verenigingen en de gemeente.

De belasting wordt geheven van de gebruiker van de onroerende zaak zijnde niet-woningen in het desbetreffende gebied. Als de onroerende zaak leeg staat en er wordt een reclame-uiting gevoerd dan zal de aanslag worden opgelegd aan de eigenaar.

De jaartarieven zijn als volgt:

Winkelgebied Kerkbuurt: € 360,- per onroerende zaak zijnde niet-woning;

Winkelgebied Burgemeester Winklerplein: € 350 per onroerende zaak zijnde niet-woning;

Voor Woonboulevard Sliedrecht is het aanslagbedrag afhankelijk van de WOZ-waarde van de onroerende zaak, namelijk:

WOZ-waarde in €	Tarief
t/m 200.000	€ 1.000
200.001 t/m 500.000	€ 1.500
500.001 t/m 1.500.000	€ 2.000
meer dan 1.500.000	€ 3.000

Lijkbezorgingsrechten

Ook heffen we rechten voor het gebruik van de begraafplaats en voor het verlenen van gemeentelijke diensten in verband met de begraafplaats. Ook hiervoor is het uitgangspunt dat dit ten hoogste kostendekkend gebeurt. De berekening van de kostendekkendheid wordt aan het eind van de paragraaf samengevat in een overzicht.

De overige tarieven worden verhoogd met 2,4%, zoals vastgesteld in de kadernota.

Havengelden

Voor het gebruik van de gemeentelijke haven of andere openbare werken, alsmede voor het gebruik van alle binnen deze gemeente gelegen openbare wateren wordt door de gemeente havengeld geheven. Uitgangspunt is dat dit ten hoogste kostendekkend gebeurt.

4.1.6 Kwijtscheldingen

Als een belastingplichtige wegens financiële omstandigheden niet in staat is een belastingaanslag geheel of gedeeltelijk te betalen, kan gehele of gedeeltelijke kwijtschelding worden verleend. De regels voor het toekennen worden bepaald door de rijksoverheid. Deze regels komen erop neer dat kwijtschelding mag worden verleend aan belastingplichtigen die een inkomen hebben dat niet hoger is dan 90% van de bijstandsnorm. Gemeenten mogen hier in die zin van afwijken, dat deze inkomensgrens wordt verruimd naar 100% van de bijstandsnorm. Onze gemeente hanteert de 100%-norm, wat betekent dat inwoners met een inkomen op bijstandsniveau in beginsel voor kwijtschelding in aanmerking komen. Wel vindt een vermogenstoets plaats.

Een groot deel van de kwijtscheldingen is geautomatiseerd getoetst. Het doel hiervan is om zo de administratieve lasten voor de burger te verminderen.

Gemeenten mogen wel zelf bepalen voor welke belastingen kwijtschelding wordt verleend. Er kan kwijtschelding worden aangevraagd voor:

- Onroerende-zaakbelastingen
- Afvalstoffenheffing
- Rioolheffing
- Hondenbelasting (tot maximaal de helft van de verschuldigde belasting voor de eerste hond)

De volgende tabel geeft weer hoeveel kwijtschelding voor 2019 is geraamd en verleend.

Kwijtschelding	Raming	Werkelijk	Verschil
Afvalstoffenheffing	96	99	3
Rioolheffing	43	44	1
Hondenbelasting	3	4	1
Totaal	142	147	5

4.1.7 Kostendekkendheid

Voor gemeentelijke heffingen geldt de wettelijke eis van maximaal kostendekkende tarieven. In onderstaande tabel is de kostendekking van de belangrijkste gemeentelijke heffingen voor 2019 inzichtelijk gemaakt.

Berekening kostendekkendheid	Afvalstoffenheffing	Rioolheffing	Haven-Geld	Lijk-bezorging	Bouwleges	Reinigings-rechten	Leges Burger-zaken
Kosten taakveld (en) incl. (omslag)rente	2.598	3.076	36	373	501	280	865
Inkomsten taakveld (en), excl. Heffingen	422	655	14	0	16	22	0
Netto Kosten	2.176	2.421	22	373	485	258	865
Overhead incl. (omslag)rente	554	174	18	239	221	127	0
BTW (1)		250					
Totale overige kosten (a)	2.730	2.845	40	612	706	385	865
Opbrengst heffingen (b)	1.950 (2)	2.878 (2)	39 (3)	473	793	351	335
Dekking (b/a *100)	71%	101%	98%	77%	112%	91%	39%

(1) Bij de begroting 2015 is besloten (Raadsbesluit 11/11/2014) op grond van de thema-onderzoeken wel btw in de rioolheffing te verwerken en niet in de afvalstoffenheffing.

(2) Dit is inclusief de kwijtschelding.

(3) Dit is exclusief opbrengst pleziervaart van € 18.000. De kosten hebben alleen betrekking op de beroepshavens. Voor pleziervaartuigen worden nagenoeg geen directe kosten gemaakt.

De kostendekkendheid wordt overeenkomstig de regelgeving bepaald per verordening.

Over de kostendekkendheid wordt opgemerkt dat er voor gekozen is;

1. overhead toe te rekenen op basis van personeelslasten;
2. één systematiek van toerekening van overhead;
3. 100% kostendekkendheid;
4. de kwijtschelding ten laste te brengen van de heffing.

Nog niet bij alle gemeenteheffingen wordt 100% kostendekkendheid behaald.

4.2 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen is het vermogen van de gemeente om financiële tegenvallers te kunnen opvangen. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen weerstandscapaciteit en de risico's waarvoor geen beheersmaatregelen zijn getroffen, zoals het vormen van voorzieningen of het afsluiten van verzekeringen. Het weerstandsvermogen is mede van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de gemeente.

De raad heeft op 11 maart 2014 de nota Weerstandsvermogen en risicomanagement vastgesteld. In deze nota zijn de beleidskaders opgenomen die richting geven aan de uitvoering van het gemeentelijk risicomanagement in Sliedrecht. De paragraaf is opgebouwd uit een drietal blokken: het risicoprofiel Sliedrecht, de weerstandscapaciteit en als laatste de weerstandsratio.

4.2.1 Risicoprofiel gemeente Sliedrecht

Bedragen X € 1.000

Risicogebied	Zie	Maximaal risico	Structureel/ Incidenteel	Kans-klasse*	Risico bedrag
Organisatierisico's	A	1.057	I	I	111
Onzekerheden algemene uitkering	B	375	S	II	352
Verbonden partijen	C	2.409	S	II/III/IV	2.308
Garantstellingen	D	626	I	IV	548
Dividend	E	255	I	II / IV	173
Projectrisico's, waardering vastgoed en grondexploitaties	F	3.408	I	I/II/III/IV	2.862
TOTAAL					6.354

Kanscategorie Kansklasse in %

I 'Onwaarschijnlijk / klein'	12,50%
II 'Mogelijk'	37,50%
III 'Aanzienlijk'	62,50%
IV 'Waarschijnlijk'	87,50%

Het laatste vastgestelde risicoprofiel van de gemeente Sliedrecht is vastgelegd in de begroting 2020, welke door de raad op 12 november 2019 is vastgesteld en bedroeg € 6,6 mln. Het risicoprofiel in deze jaarrekening ingeschat op afgerond € 6,4 mln. Ten opzichte van de begroting 2020 wordt de verlaging van € 0,2 mln. in hoofdzaak verklaard door:

Verlaging risicoprofiel organisatierisico's € 100.000

Binnen de gemeente Sliedrecht is, als gevolg van het organisatie ontwikkeltraject, voor een aantal medewerkers een mobiliteitstraject gestart. Het financiële risico hiervan is ten opzichte van de risico inschatting bij de begroting 2020 met € 100.000 afgenomen.

Verhoging risicoprofiel algemene uitkering € 243.000

Er bestaan zorgen over de gevolgen van de herverdeling van het gemeentefonds die voor dit jaar is voorzien en naar verwachting ingaat in 2022. Onderling kunnen er tussen gemeenten grote verschuivingen ontstaan in de inkomsten. Er zijn op dit moment twee herijkingsoperaties binnen het gemeentefonds actief voor zowel het sociaal domein als de overige onderdelen. Hierdoor is de kans-klasse verhoogd van I naar II.

Verlaging risicoprofiel verbonden partijen € 220.000

Het opgenomen risico voor eventuele frictiekosten bij de gemeenteschappelijke regeling Veiligheidsregio Zuid-Holland-Zuid (VRZHZ) is met € 25.000 verlaagd omdat de VRZHZ in haar P&C documenten laat zien maatregelen te nemen. Het risico op stijgende de lasten van DG&J is met 145.000 verhoogd op basis van de 2e Burap 2019. Daarnaast is een positief risico van € 319.000 opgenomen. Dit als gevolg van het in maart 2020 aan het algemeen bestuur voorgestelde besluit de solidariteit af te bouwen bij DG&J.

Verlaging risicoprofiel garantstellingen € 25.000

De verlaging van dit risicoprofiel is in hoofdzaak te verklaren door de afname van bedrag waarvoor de gemeente Sliedrecht garant staat als gevolg van aflossing van leningen door de garantnemer.

Verhoging risicoprofiel dividend € 135.000

De verhoging van het risico op een lager dividend bedraagt 135.000 omdat het resultaat over 2020 onder druk staat vanwege stijgende tarieven door netbeheerder TenneT die door regelgeving twee jaar later doorbelast kunnen worden.

Verlaging risicoprofiel projectrisico's, waardering vastgoed en grondexploitaties € 270.000

De verlaging van het risicoprofiel projecten is vooral het gevolg van het feit dat enkele risico's die waren opgenomen voor de grondexploitatie BW-plein zich daadwerkelijk hebben voorgedaan en zijn verwerkt in de waardering van de grondexploitatie BW-plein.

4.2.2 Toelichting risicoprofiel gemeente Sliedrecht

A. Organisatierisico's

A. Organisatierisico's (programma Bestuur, veiligheid en organisatie)

In 2014 heeft de raad een budget beschikbaar gesteld voor organisatieontwikkeling. De raad heeft op 28 juni 2016 ingestemd met verhoging van de Reserve frictiebudget/organisatieontwikkeling met € 1.000.000. In het raadsvoorstel is een tweetal scenario's genoemd die variëren van € 1.500.000 tot € 2.500.000. Op basis van de genoemde scenario's bedraagt de risico-inschatting voor verdere organisatierisico's een incidenteel bedrag van € 1.000.000 en € 85.000 voor mobiliteitsdossiers.

B. Risico's algemene uitkering (Ondersteunend programma Financiën en belastingen)

De algemene uitkering wordt meerdere keren per jaar geactualiseerd. De volgende tranche van de herziening kan een negatief effect hebben op onze algemene uitkering. Het maximale risico wordt geschat op ca. 1% van de algemene uitkering en bedraagt ongeveer € 350.000. De kans schatten wij op dit moment laag in vanwege de relatie tussen de algemene uitkering en de (stijgende) rijksuitgaven.

De invloed die Sliedrecht hierop kan uitoefenen is minimaal. Het inzetten van PAUW (een systeem voor de berekening van de algemene uitkering), het op orde zijn van de basisregistraties en het tijdig signaleren van ontwikkelingen die kunnen leiden tot afwijkingen zijn de belangrijkste beheersmaatregelen.

C. Risico's bij verbonden partijen (Alle programma's)

Er is sprake van een algemeen risico door deelname aan een Gemeenschappelijke Regeling. Negatieve exploitatieresultaten worden doorgelegd naar de deelnemende gemeenten. De totale bijdrage aan verbonden partijen bedraagt in 2019 naar verwachting € 18,3 miljoen. Uitgaande van een maximaal 5% overschrijding van de begroting van de gemeenschappelijke regelingen is het maximale risico afgerond € 915.000. De mate van beïnvloedbaarheid voor Sliedrecht is beperkt. De beheersmaatregelen zijn gericht op het houden van toezicht op risicomanagement bij de verbonden partijen (tijdig beoordelen van financiële documenten, signaleren van afwijkingen en verwerken naar de raad). Daarnaast bestaat een specifiek risico op een hogere bijdrage aan de GRD en de GR Drechtwerk in 2020 en verder, een specifiek risico als gevolg van een verhoogde bijdrage aan de Serviceorganisatie Jeugd om de continuïteit van de jeugdhulp te waarborgen, een specifiek risico op oninbaarheid van een verstrekte lening van de GR Drechtwerk aan een partner en een specifiek risico voor frictiekosten bij de GR VRZH.

D. Risico's garantstellingen (Alle programma's)

De gemeente Sliedrecht staat garant voor diverse instellingen. De gewaarborgde geldleningen bedragen ultimo 2018 € 127,8 mln. In dit bedrag zijn ook leningen meegenomen van de woningcorporatie Stichting Tablis Wonen voor een bedrag van € 102,0 miljoen. De gemeente is hier niet de eerste garantsteller, maar achtervang voor het Waarborgfonds Sociale Woningbouw.

De huidige beleidslijn is dat 2,5% van het bedrag waarvoor de gemeente eerste garantsteller is wordt aangemerkt als risico. Daarnaast worden de risico's in de garantstellingen individueel beoordeeld door jaarlijkse toets van de jaarrekeningen van belangrijke garantstellingen, op aspecten als solvabiliteit en liquiditeit. Daarnaast maakt dit onderdeel uit van de verbijzonderde interne controle.

E. Risico dividendontvangsten (Algemene dekkingsmiddelen)

De gemeente Sliedrecht bezit aandelen in het nutsbedrijf Eneco en jaarlijks wordt dividend ontvangen. De dividendraming is gebaseerd op de werkelijke ontvangsten van de afgelopen vier jaar met een veiligheidsmarge van 15%. In 2017 is Eneco gesplitst in een energiebedrijf en een netwerkbedrijf. Het effect van bovenstaande is ingeschat op € 100.000 structureel. De mate van beïnvloedbaarheid is gering.

F. Projectrisico's, waardering vastgoed en grondexploitaties (Alle programma's)

Na het treffen van beheersmaatregelen blijft er altijd een risico bestaan bij de waardering van vastgoed en projecten en grondexploitaties. Dat is inherent aan het karakter van deze posten. Deze risico's kunnen bestaan uit:

Risico's die verband houden met de aard van het plan, bijvoorbeeld omdat er woningen zijn geprogrammeerd die niet goed in de markt liggen;

Risico's die verband houden met het tijdstip van realisatie van het plan; veel plannen schuiven door, in afwachting van betere tijden. Dit kan leiden tot hogere rentekosten en werken door in de waarde van het plan;

Risico's die verband houden met gehanteerde parameters, bijvoorbeeld indexering van prijzen en rentestanden;

Overige risico's, bijvoorbeeld wanneer er sprake is van onzekere subsidies, bodemverontreiniging, planschades, claims e.d.

4.2.3 Bepaling van de weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene reserve, de onbenutte belastingcapaciteit en stille reserves. De raad heeft besloten om de laatste twee vooralsnog niet op te nemen in de berekening van de weerstandscapaciteit.

Bij de kadernota 2015 is toegezegd de algemene reserve op te splitsen in een risicoreserve en een (vrij besteedbare) algemene reserve, waaruit onder andere de strategische projecten uit het CUP gefinancierd kunnen worden. De algemene reserve en algemene risicoreserve vormen samen de weerstandscapaciteit van de gemeente Sliedrecht.

De raad heeft in het beleidskader aangegeven dat een weerstandsratio van 0,75 gehanteerd wordt. Bij een risicoprofiel van afgerond € 6.400.000 is de minimale hoogte van de algemene risicoreserve daarmee afgerond € 4.800.000.

De weerstandscapaciteit bestaat uit de volgende twee delen:

Bedragen X €1.000	
Weerstandscapaciteit	2019
Algemene risicoreserve	3.751
Algemene reserve	1.346
Stand 31 december 2019	5.097

Stille reserves en onbenutte belastingcapaciteit

Een stille reserve is een 'overschot' op de bezittingen van de gemeente doordat deze meer waard zijn dan op de balans van de gemeente zijn opgenomen. Volgens de verslaggevingsvoorschriften van gemeenten, het Besluit Begroting en Verantwoording (hierna BBV), dienen bezittingen van gemeente te worden gewaardeerd op vervaardigingsprijs / verkrijgingsprijs (historische kosten). Dit betekent dat indien een bezitting van de gemeente in de markt meer waard wordt dan gewaardeerd op haar balans, de gemeente deze bezitting niet mag herwaarderen en er hierdoor een stille reserve kan ontstaan.

De onbenutte belastingcapaciteit betreft de extra structurele middelen die gegenereerd kunnen worden door de gemeentelijke belastingen en rechten te verhogen. Het betreft het verschil tussen het niveau gehanteerd volgens artikel 12 van de Financiële verhoudingswet en het feitelijk gehanteerde belastingtarief in Sliedrecht.

Conform de vastgestelde nota Weerstandsvermogen en risicomanagement maken de stille reserves en onbenutte belastingcapaciteit geen onderdeel uit van de weerstandscapaciteit. Wel wordt hierin inzicht gegeven.

Stille reserve vastgoed

Op vastgoed is een verschil te maken tussen vastgoed waar een, wat de omvang betreft, redelijke markt voor is zoals voor woningen en kantoren, en vastgoed waar een beperkte markt voor is zoals voor zwembaden en sportvoorzieningen. Voor de inschatting van de stille reserve vastgoed kan een vergelijking gemaakt worden van de WOZ waarde en de boekwaarde. Hierbij is de WOZ waarde voor het vastgoed waar een beperkte markt voor is, uit voorzichtigheidsprincipe uitgegaan van een executiewaarde van 70% van de WOZ waarde.

Als basis voor bovenstaande uitgangspunten bestaat er een stille reserve vastgoed van afgerond € 7,7 mln. Deze stille reserve kan als volgt uitgesplitst worden:

	bedragen x € 1.000
Type vastgoed	Totaal
Redelijke markt	3.225
Beperkte markt	4.505
Totaal stille reserve vastgoed	7.730

Stille reserve aandelen

De gemeente bezit aandelen van de Bank Nederlandse Gemeenten, ROM-D, Oasen, Stedin en Eneco. Voor de aandelen Eneco lijkt een marktwaarde te worden verkregen van € 23 mln. Tegenover deze stille reserve staat overigens wel structurele dividenduitkering in de begroting. De aandelen BNG kennen volgens het jaarverslag 2018 van de BNG een waarde van afgerond € 76,- per aandeel. Uitgaande van deze waarde bestaat er een stille reserve in de aandelen BNG van afgerond € 2,3 miljoen.

Onbenutte belastingcapaciteit

Voor Sliedrecht bestaat deze onbenutte belastingcapaciteit uit het volgende:

	bedragen x € 1.000
Omschrijving	Totaal
Capaciteit OZB	2.379
Capaciteit riolering	0
Capaciteit afval en reiniging	814
Totaal onbenutte belastingcapaciteit	3.013

Dit houdt in dat er structureel ruim € 3,0 mln. aan extra belastingopbrengsten gegenereerd kan worden binnen de Financiële verhoudingswet.

	bedragen x € 1.000
Omschrijving	Verwachte waarde
Stille reserve vastgoed	4.668
Stille reserve aandelen	25.300
Onbenutte belastingcapaciteit	3.013
Totaal	37.649

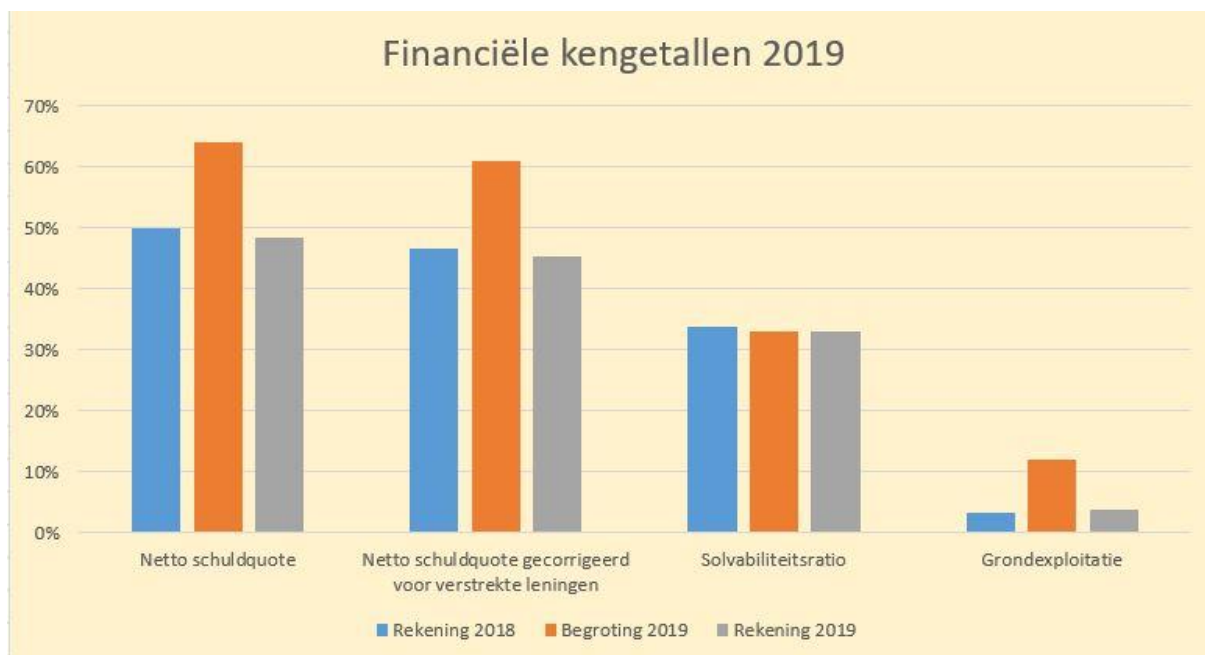

4.2.4 Conclusies over het weerstandsvermogen

Bij deze begroting is een nieuwe risico-inventarisatie uitgevoerd. De uitkomst van de inventarisatie is een risico van afgerond € 6.400.000. Conform het gemeentelijk beleid is de minimumhoogte van de algemene (risico-) reserve 0,75x de hoogte van de risico's en komt uit op een bedrag van afgerond € 4.800.000 .

Door het instellen van de algemene risicoreserve is het risico afgedekt. Daarnaast heeft de gemeente Sliedrecht een algemene reserve en worden stille reserves en onbenutte belastingcapaciteit niet meegenomen in de berekening van de weerstandscapaciteit.

Kengetallen

Kengetal	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Netto schuldquote	50%	64%	48%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	47%	61%	45%
Solvabiliteitsratio	34%	33%	33%
Grondexploitatie	3%	12%	4%
Structurele exploitatieruimte	-1,5%	1,0%	-1,0%
Belastingcapaciteit	84,05%	85,85%	85,00%

De netto schuldquote is de netto schuld als aandeel van de inkomsten. Het geeft aan of een gemeente investeringsruimte heeft. Het zegt daarnaast iets over de flexibiliteit van de begroting: veel schulden en kapitaallasten leiden tot een inflexibele begroting. Een netto schuldquote tussen de 90% en 130% wordt gezien als voldoende. Een lagere netto schuldquote dan 90% wordt gezien als goed.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen op langere termijn te voldoen. Het geeft de verhouding tussen het eigen vermogen en het totale vermogen weer. Er is geen harde norm voor dit kengetal maar een percentage van 20% tot 50% wordt doorgaans als voldoende gezien.

Het kengetal grondexploitatie geeft een indicatie van de verhouding van de in exploitatie genomen gronden ten opzichte van de totale baten. Het geeft een indicatie of een gemeente veel geld in grond heeft geïnvesteerd, geld dat in de toekomst moet worden terugverdiend. Een kengetal grondexploitatie lager dan 20% wordt gezien als goed.

De structurele exploitatieruimte geeft weer hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de jaarrekening. Een kengetal groter dan 0 duidt op structurele ruimte.

De belastingcapaciteit maakt inzichtelijk welke mogelijkheden de gemeente heeft voor het genereren van hogere baten. Dit kengetal geeft weer hoe de belastingdruk zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. De woonlasten van een gezin bij gemiddelde WOZ-waarde worden afgezet tegen het landelijk gemiddelde. Is het kengetal lager dan 100%, dan zijn de woonlasten lager dan gemiddeld in Nederland. Het verschil tussen het kengetal en 100% geeft de ruimte aan om de belastingen te verhogen tot het gemiddelde.

Conclusie

Eén kengetal in een enkel jaar geeft op zich nog niet veel informatie. Deze moeten vooral in samenhang worden gezien. Op basis van de kengetallen kan geconcludeerd worden dat Sliedrecht een laag risicoprofiel heeft. Er is een relatief goede ratio ten aanzien van schuldquote, solvabiliteit en grondexploitatie.

De toezichthouders hebben voor de kengetallen onderstaande signaleringswaarden vastgesteld om trends te kunnen ontdekken. Aan deze categorieën is geen kwalificatie gegeven omdat normering in eerste instantie door de gemeente zelf dient plaats te vinden. Wel kan over het algemeen worden gesteld dat categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest.

Kengetal	Categorie A	Categorie B	Categorie C
1. Netto schuldquote			
a. zonder correctie doorgeleende gelden	< 90%	90-130%	> 130%
b. met correctie doorgeleende gelden	< 90%	90-130%	> 130%
2. Solvabiliteitsratio	> 50%	20-50%	< 20%
3. Grondexploitatie	< 20%	20-35%	> 35%
4. Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
5. Belastingcapaciteit	< 95%	95-105%	> 105%

Over het geheel genomen scoort Sliedrecht in de minst risicovolle categorie A.

4.3 Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

4.3.1 Inleiding

De gemeente beheert de openbare ruimte waarin een groot aantal activiteiten plaatsvindt zoals wonen, werken en recreëren. Voor deze activiteiten zijn kapitaalgoederen nodig, namelijk wegen, riolering, kunstwerken, groen, verlichting en gebouwen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en de jaarlijkse lasten. In dit onderdeel van de jaarstukken wordt aangegeven voor welk ambitieniveau de gemeente heeft gekozen, inclusief de financiële consequenties hiervan. Het door de raad gewenste onderhoudsniveau is van invloed op de lasten. In dit deel van de jaarstukken wordt ook aangegeven wat in 2019 is bereikt.

Het beleid betreffende de kapitaalgoederen wordt door middel van beleidsnota's vastgesteld. Dergelijke nota's bieden de mogelijkheid om algemene beleidslijnen met betrekking tot de inhoudelijke kaders (de visie van de raad op de kwaliteit van de kapitaalgoederen) en procedurele kaders (afspraken tussen raad en college over besluitvorming en informatievoorziening) vast te stellen.

Het beleid van de gemeente voor het onderhoud van kapitaalgoederen is o.a. opgenomen in:

- de Nota onderhoud gebouwen (vastgesteld in 2006);
- het Gemeentelijk Rioleringsplan 2019-2023 (vastgesteld in 2018);
- het Beleidsplan onderhoud wegen 2015-2025 (vastgesteld in 2014);
- het Beleidsplan openbare verlichting (vastgesteld in 2014);
- het Beheerplan onderhoud bruggen (vastgesteld in 2014);
- het Groenbeleidsplan (vastgesteld in 2015);
- het Uitvoeringsbeleid speel- en sportruimte Sliedrecht (vastgesteld in 2016).

Als uitgangspunt geldt dat op basis van beheerplannen jaarlijks budgetten worden geraamd voor het onderhoud dat in het begrotingsjaar moet worden uitgevoerd en dat voldoende wordt gereserveerd (stortingen in onderhoudsvoorzieningen) of dat er investeringsbesluiten genomen worden voor het uitvoeren van toekomstig onderhoud. Hierna gaan we nader in op de specifieke beleidsvelden.

4.3.2 Openbaar groen en speelvoorzieningen

De gemeenteraad stelde op 31 maart 2015 het Groenbeleidsplan Sliedrecht vast. Het Groenbeleidsplan vormt de basis voor het groenbeheer en toekomstige ontwikkelingen met betrekking tot groen in Sliedrecht. Op basis van dit plan wordt door middel van het regulier groenbeheer en renovatieprojecten consequent naar de vastgelegde kwaliteiten en eindbeelden toegewerkt. Aanpassingen van het groen worden op basis van dit plan op verantwoorde wijze uitgevoerd. Het plan is ook een belangrijk toetsingskader bij de belangenafwegingen tussen groene en overige functies en geeft de beleidskaders voor verkoop en verhuur van gemeentelijk groen. In dit plan zijn tevens de beeldkwaliteiten van het beheer in de verschillende gebieden van Sliedrecht opgenomen.

Wij vinden het belangrijk dat we als gemeente voldoende groen hebben en behouden. Om te bewaken dat er genoeg bomen in de gemeente blijven, houden we bij hoeveel kapvergunningen we verlenen en hoeveel bomen we aanplanten.

Voor de areaaluitbreiding van groen in Benedenveer en Baanhoek-West is in 2019 budget beschikbaar gesteld.

Voor de groenprojecten wordt de meerjarenplanning Integrale meerjaren operationele planning gevolgd. De stand van zaken is als volgt:

- Prickwaert (gereed);
- Weresteijn (wordt begin 2020 afgerond);
- Middenveer (loopt door in 2020);

- Vogelbuurt West (wordt uitgevoerd in 2022);
- Vogelbuurt Noordwest (wordt uitgevoerd in 2022);
- Parallelweg langs Benedenveer (gereed);
- Professorenbuurt (loopt door in 2020).

Tijdens de bespreking van de Kadernota 2019 is door de raad een motie aangenomen om voor de begroting 2019 een extra bedrag op te nemen in de begroting voor het 'vergroenen' van een aantal doorgaande wegen. In 2019 zijn de noordbermen van de Deltalaan aangepast.

Op 10 mei 2016 besloot de gemeenteraad om in vijf jaar tijd de speelplekken in Sliedrecht op te knappen en om te vormen tot uitdagende speel-, sport- en ontmoetingsplekken. Iedere buurt krijgt meerdere speelplekken met uitdagende speeltoestellen, passend bij deze tijd. Naast spelen en sporten komt de focus ook te liggen op ontmoeting tussen jong en oud in de buurt. Er wordt ruim € 1 miljoen euro geïnvesteerd om dit project in vijf jaar tijd af te ronden. In 2019 zijn de volgende buurten aangepakt:

- Rivierdijk West;
- Molendijk;
- Baanhoek West;
- Rivierenbuurt noord.

4.3.3 Riolering

De gemeentelijke taken op het gebied van de riolering zijn gebaseerd op de Waterwet. Voor de uitvoering van deze wettelijke verplichting is gemeentelijke autonome beleidsruimte beschikbaar. Naast de waterwet moeten we voldoen aan de richtlijnen van de waterkwaliteitsbeheerders (Waterschap Rivierenland en Rijkswaterstaat). Goede aanleg en beheer van de riolering zijn van groot belang voor de gezondheid van onze burgers en een daarmee een of onze hoofdtaken.

Eind 2018 stelde de gemeenteraad het Gemeentelijk Rioleringsplan 2019-2023 vast. In het gemeentelijk rioleringsplan zijn de gemeentelijke zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater beschreven. In het verlengde van de zorgplichten zijn de benodigde middelen in beeld gebracht, de in de planperiode uit te voeren werkzaamheden en de bijbehorende rioolheffing naar eigenaren en gebruikers van de gemeentelijke voorzieningen.

In 2019 is relatief veel riolering geïnspecteerd in de Vogelbuurt. Deze werkzaamheden zijn uitgevoerd om de toestand van het riool in beeld te brengen. Op basis van de geconstateerde toestand van de riolering is de scope van de rioleringswerkzaamheden binnen het project bepaald en een keuze gemaakt welke riolering vervangen wordt en welke riolering – van binnenuit – gerepareerd wordt.

Ter plaatse van de Burgemeester van Hofwegensingel en de Vogelenzang is in 2019 een deel van de riolering lokaal bezwaken. Door aantasting van het beton kwam er zand in de riolering waardoor er verzakkingen ontstonden in de verharding. Beide situaties zijn gerepareerd, zodat het afvalwater weer zonder belemmeringen verwerkt kan worden.

Naast het regulier beheer en onderhoud van de riolering, is in 2019 gewerkt aan uitvoering en voorbereiding van de onderstaande projecten:

- Uitvoering werkzaamheden riolering Staatsliedenbuurt;
- Uitvoering werkzaamheden riolering Baanhoek/ Molendijk;
- Voorbereiding rioolvervanging Professorenbuurt;
- Voorbereiding rioolvervanging Vogelbuurt;
- Voorbereiding rioolherstel en rioolvervanging Gantelweg;
- Afkoppelen hemelwater bij onder andere de projecten Bonkelaarplein en Middenveer.

De geplande waterberging en verplaatsing van het gemaal bij het Burgemeester Winklerplein als voorbereiding op de toekomstige ontwikkelingen is in de projectplanning verschoven naar 2021/2022.

Het deel van de herstelde riolering in de Thorbeckelaan bleek niet aan de kwaliteitseisen te voldoen. In 2019 heeft de aannemer de gebreken hersteld waardoor de riolering nu voldoet.

4.3.4 Waterbeheer

In de watergangen binnen de gemeente Sliedrecht is relatief veel kroos aanwezig. Overtollige kroosgroei geeft een ongewenste waterbeleving en is slecht voor de waterkwaliteit. Het waterschap draagt financieel bij om kroos uit de watergangen te verwijderen.

De gemeente Sliedrecht heeft de verplichting om 2,35 hectare waterberging te realiseren. Deze waterberging is nodig om bij extreme neerslag het huidige stedelijk watersysteem te ontlasten. De voorbereidende werkzaamheden voor het realiseren van deze waterberging in het buitengebied van Sliedrecht zijn in 2019 gestart en in 2020 wordt de waterberging gerealiseerd.

In 2019 is er een stuk watergang gedempt bij de Karekiet. Door de vormgeving van de watergang, in combinatie met het aanliggende gebouw, was er regelmatig sprake van overlast door stank en drijfvuil. Ook is er beschoeiing vervangen bij een aantal particulieren percelen die grenzen aan oppervlaktewater in eigendom bij het waterschap of de gemeente.

4.3.5 Wegen

Eind 2014 is het Beleidsplan Onderhoud Wegen 2015-2025 vastgesteld. Hiervan zijn de belangrijkste uitgangspunten:

- Het voorkomen van kapitaalvernietiging;
- Het voorkomen van te grote hoogteverschillen met betrekking tot toegankelijkheidseisen;
- Het voorkomen van schadebeelden waarbij er risico op schadeclaims is.

In 2019 is het contract voor klein onderhoud elementenverharding verlengd met 2 jaar en is er een nieuw onderhoudsbestek voor asfalt aanbesteed. Hiermee is het reguliere onderhoud van zowel elementen- als asfaltverharding van wegen geregeld.

- Vanuit het Integrale Meer Jaren Operationele Programma (IMJOP) is in 2019 groot onderhoud uitgevoerd of voorbereid aan de volgende wegen:
- Molendijk-west/Baanhoek-oost, in het verlengde van Molendijk-oost/Kerkbuurt-west volgens de Dijkvisie (in combinatie met doelstellingen uit de Dijkvisie);
- Middenveer in combinatie met herinrichting;
- Parallelweg langs Nijverwaard, groot asfaltonderhoud in combinatie met verkeersmaatregelen (onderzoek);
- Opritten Sportlaan/N482 in combinatie met het aanpassen van het kruispunt Stationsplein-Stationspark (nazorgfase in 2019);
- Weresteijn-noord, binnenpaden (uitgevoerd);
- Vogelbuurt, grootschalige aanpak in combinatie met groen, riolering, herinrichting en warmtenet (voorbereidingen);
- Professorenbuurt in combinatie met riolering (voorbereidingen);
- Parallelweg langs Benedenveer in aansluiting op de opgeleverde woningen (uitgevoerd).

Het project P.C. Hooftlaan is in verband met de ontwikkeling op de Rivierdijk-west (locatie Lanser) doorgeschoven naar 2021.

4.3.6 Bruggen

Op initiatief van de Gemeenteraad is enkele jaren terug een meerjarenonderhoudsprogramma opgesteld om alle bruggen in de gemeente Sliedrecht te herstellen en te behouden. In 2019 zijn de bruggen vervangen conform de planning van het meerjarenonderhoudsprogramma.

4.3.7 Openbare verlichting

We hebben het beheer en onderhoud van de openbare verlichting ondergebracht bij het team Openbare Verlichting Dordrecht (SBD). In 2014 zijn de uitgangspunten voor openbare verlichting vastgesteld. De toepassing van energiezuinige LED-verlichting is hierbij één van de speerpunten. In 2019 zijn de afspraken met het team Openbare Verlichting geactualiseerd, waarbij de vervangingsplannen van de openbare verlichting integraal zijn afgestemd op de uitvoering van onderhoud wegen en/of riolering. Alle armaturen zijn vervangen door LED-verlichting.

4.3.8 Gebouwen

De "Nota onderhoud gebouwen" is vastgesteld in de raad van 18 december 2006. De herijking daarvan is vertraagd en zal in 2020 worden gerealiseerd. Wel is voor de in het Integraal Accommodatieplan vermelde panden - voor zover relevant - het actualiseren van het meerjarenonderhoudsplan gestart net als een onderzoek naar de brandveiligheid van een aantal panden. Voor een aantal nog nader te bepalen panden is in het kader van verduurzaming een energiescreening door de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid afgesproken.

4.3.9 Binnenhaven

In 2019 hebben we geen grote werkzaamheden verricht in relatie tot de binnenhavens.

4.3.10 Aanlegsteiger waterbus

In 2019 hebben we geen grote werkzaamheden verricht in relatie tot de aanlegsteiger van de Waterbus.

4.3.11 Reserveringen voor onderhoud

In het kader van de jaarrekening is het van belang dat wordt aangegeven dat er voldoende wordt gereserveerd voor toekomstig onderhoud. De omvang van de verschillende voorzieningen op 31 december 2019 wordt aangegeven in het hoofdstuk 'Jaarrekening'. In 2019 zijn de volgende stortingen gedaan in de diverse onderhoudsvoorzieningen:

Omschrijving	Categorie BBV	Programma	Begroting 2019	Jaarrekening 2019
Zalencentrum De Lockhorst	Gebouwen	1	21.804	21.804
Diverse multifunctionele accommodaties	Gebouwen	1	17.055	17.055
Verenigingsaccommodatiegebouw	Gebouwen	1	4.862	0
Binnensportaccommodaties	Gebouwen	1	30.660	30.660
Zwemaccommodatie De Lockhorst	Gebouwen	1	29.909	29.909
Recreatie voorzieningen	Groen	1	4.384	4.384
Subtotaal Programma 1			108.674	103.812
Begraafplaats (gebouw)	Gebouwen	3	882	882
Kinderboerderij (gebouw)	Gebouwen	3	3.753	3.753
Watergangen en sloten	Water	3	8.972	8.972
Onderhoud riolering	Riolering	3	1.518.364	1.518.364
Onderhoud wegen	Wegen	3	300.000	242.915
Bruggen	Wegen	3	62.862	62.862
Openbare verlichting	Wegen	3	7.336	7.336
Binnenhaven	Water	3	5.802	5.802
Ponton waterbus	Water	3	4.290	4.290
Toren NH-kerk met uurwerk	Gebouwen	3	1.837	1.837
Klok en carillon raadhuis	Gebouwen	3	1.462	1.462
Standplaatsen woonwagens	Gebouwen	3	5.260	5.260
Woonwagens	Gebouwen	3	1.328	1.328
Subtotaal Programma 3			1.922.148	1.865.063
Raadhuis	Gebouwen	4	10.331	10.331
Vlaggen	Overig	4	265	265
Brandweerkazerne (incl. dienstwoningen)	Gebouwen	4	5.002	5.002
Gemeentekantoor	Gebouwen	4	22.576	27.438
Gemeentewerf	Gebouwen	4	5.947	5.947
Subtotaal Programma 4			44.121	48.983
Totaal generaal			2.074.943	2.017.858

4.4 Paragraaf financiering

4.4.1 Inleiding

In deze paragraaf wordt verantwoording afgelegd over de uitvoering van het beleid op het gebied van treasury. Hierbij wordt ingegaan op de manier waarop de gemeente met het aantrekken en uitzetten van geldmiddelen, zowel op korte als op langere termijn, is omgegaan. Tevens worden de risico's in beeld gebracht en eventuele genomen maatregelen om deze risico's te beheersen vermeld.

De advisering over en de uitvoering van de gemeentelijke financieringstaken wordt verzorgd vanuit het Servicecentrum Drechtsteden (SCD). Besluitvorming over de financiering blijft bij de gemeente behalve als het specifiek gemandateerd is. De toedeling van de bevoegdheden (wie autoriseert, wie voert uit) is vastgelegd in het gemeentelijke Financieringsstatuut.

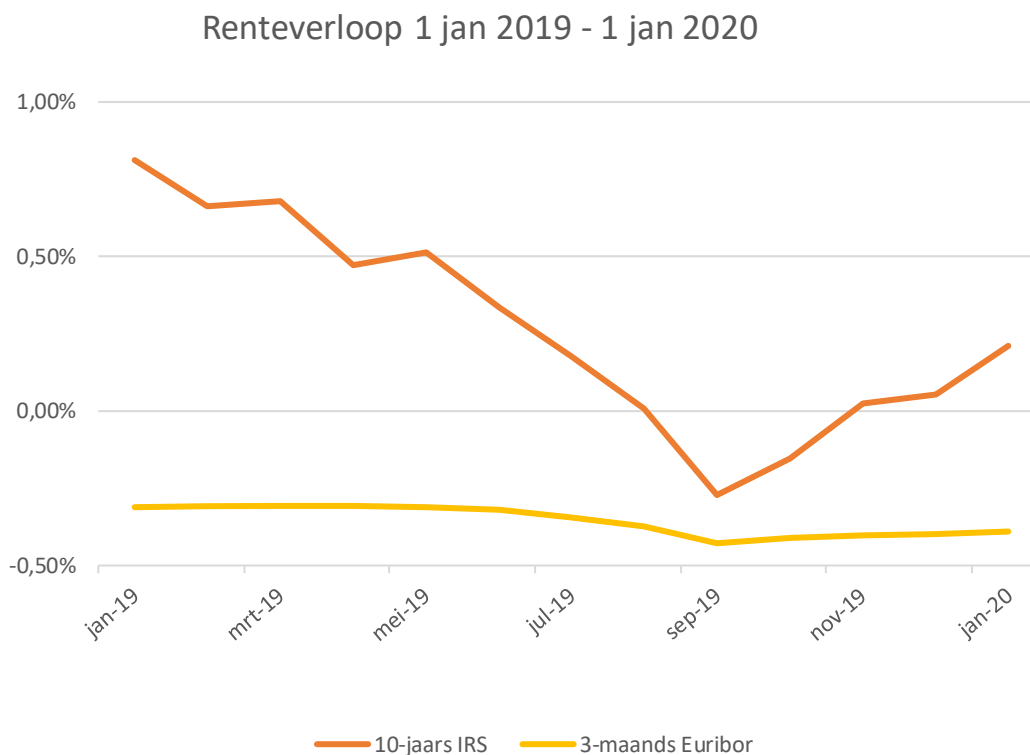
Economische ontwikkelingen

De rente op de kapitaalmarkt vertoonde de eerste negen maanden van 2019 een constante neerwaartse lijn. Bedroeg de rente voor 10-jarige staatsleningen begin januari nog 0,8%, in september werd het dieptepunt van ongeveer -0,25% bereikt. Daarna werd een stijgende lijn ingezet tot een niveau van ongeveer 0,20% eind december. Deze stijging werd vooral veroorzaakt door een stabiliserende economie, de afnemende kans op een harde Brexit en de kans nam toe op een goede uitkomst van de handelsoorlog tussen de Verenigde Staten en China.

De 3-maands Euribor gaf de eerste helft van 2019 een vrijwel vlakke lijn te zien -0,31%. In september kondigde de ECB een herstart van het opkoopprogramma van obligaties aan en een verdere verlaging van de depositorente. De 3-maands Euribor daalde daarna tot ongeveer -0,40%.

Onder de huidige marktomstandigheden blijft het uitgangspunt bij het aantrekken van vermogen, de kasgeldlimiet optimaal te benutten en kort te financieren. De financieringsfunctie van de gemeente dient uitsluitend de publieke taak. Zij voert een prudent beleid binnen de kaders die zijn gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido).

De ontwikkeling van de rente gedurende 2019 kan als volgt worden weergegeven:

Bedacht moet worden dat, indien een langlopende lening daadwerkelijk wordt opgenomen, er een opslag geldt bovenop het IRS-tarief zoals hierboven weergegeven. Voor een 10-jaars lening bedroeg dit eind 2019 circa 0,20%.

Interne rente

Voor de interne doorberekening van de rentekosten naar de investeringen hanteren we een omslagrente van 1,0%. De BBV-notitie rente schrijft voor dat indien de werkelijke rentelasten die over een jaar aan taakvelden hadden moeten worden doorbelast afwijken van de rentelasten die op basis van de voorgecalculeerde renteomslag aan de taakvelden zijn toegerekend, de gemeente kan besluiten tot correctie. Correctie wordt verplicht gesteld indien deze afwijking groter is dan 25%.

In onderstaand renteschema worden de werkelijke rentelasten uiteengezet, die gezamenlijk het renteresultaat bepalen. Daarnaast wordt bepaald of de eerdergenoemde afwijking niet groter is dan 25%. Hieruit blijkt dat de afwijking kleiner is dan de 25%.

Renteschema		Bedragen x € 1.000	
Omschrijving		Werkelijk 2018	
a	Externe rentelasten over korte en lange financiering		€ 385
b	Externe rentebaten	-/-	€ 0
c	Saldo rentelasten en rentebaten (a - b)		€ 385
d	Rente aan grondexploitatie door te rekenen	€ 15	
e	Rente van projectfinanciering	€ 0	
f	De rentebaat van doorverstrekte leningen	€ 0	
		-/-	€ 15
g	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente (d+e+f)		€ 370
h	Rente over eigen vermogen		€ 190
i	Rente over voorzieningen		€ 0
j	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente (g+h+i)		€ 560
k	De aan taakvelden toegerekende rente (omslagrente)		€ 604
Renteresultaat op taakveld treasury (k-j)			€ 45

4.4.2 Relatiebeheer

De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is huisbankier van de gemeente Sliedrecht. Naast de BNG houdt de gemeente een rekeningcourant aan bij de Rabobank.

4.4.3 Uitzettingen

Uitzettingen zijn binnen de Wet fido gedefinieerd als verstrekte geldleningen en beleggingen. De gemeente heeft geen beleggingen. In 2019 zijn er geen nieuwe leningen verstrekt. Voor een specificatie van de totale portefeuille aan lopende uitzettingen zie verderop in deze paragraaf onder Kredietrisico's.

4.4.4 Financiering

In september is een nieuwe langlopende lening van € 20 miljoen aangetrokken met een looptijd van 10 jaar tegen een rente van -0,23%. De totale langlopende schuld van de gemeente Sliedrecht bedroeg per 31 december 2019 € 32,4 miljoen. Dit betreft 3 leningen. De gemiddelde rente over deze leningen bedroeg per eind 2019 1,26% tegenover 1,58% per ultimo 2018.

4.4.5 Risicobeheer

De belangrijkste financiële risico's bij de uitvoering van het treasurybeleid zijn de kasgeldlimiet, de renterisico's en de kredietrisico's.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het bedrag dat de gemeente per jaar maximaal met kort geld mag financieren. Volgens de Wet fido bedraagt deze limiet 8,5% van het totaal van de exploitatiebegroting. Gezien de omvang van de begroting 2019 (€ 70,1 miljoen) betekende dit dat de gemeente Sliedrecht haar financiële huishouding voor maximaal circa € 6,0 miljoen met kort geld mocht financieren. In onderstaande tabel is het verloop van de gemeentelijke kortlopende middelen in 2019 ten opzichte

van de kasgeldlimiet weergegeven. Uit deze tabel blijkt dat de gemeente Sliedrecht deze limiet het tweede en derde kwartaal heeft overschreden. Dit valt binnen de toegestane wettelijke normen. Door het aantrekken van een nieuwe langlopende geldlening van € 20 miljoen, is het vierde kwartaal weer binnen de normen van de kasgeldlimiet geopereerd.

Overzicht kasgeldlimiet per kwartaal (x € 1.000,=)

	1 ^e kwartaal	2 ^e kwartaal	3 ^e kwartaal	4 ^e kwartaal
1. Toegestane kasgeldlimiet				
In procenten van de grondslag	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
Bedrag	5.958	5.958	5.958	5.958
2. Omvang vlottende korte schuld				
Opgenomen gelden korter dan 1 jaar	10.900	8.986	16.552	314
Schuld in rekening courant				
Gestorte gelden door derden korter dan 1 jaar				
Overige geldleningen, niet zijnde vaste schuld				
Totaal vlottende korte schuld				
3. Vlottende middelen				
Contanten in kas				
Tegoeden in rekening courant	6.700	2.082	3.672	6.068
Overige uitstaande gelden korter dan 1 jaar				
Totaal vlottende middelen				
4. Toets kasgeldlimiet				
Totaal netto-vlottende schuld (2-3)	4.200	6.904	12.880	-5.753
Toegestane kasgeldlimiet	5.958	5.958	5.958	5.958
Ruimte in kasgeldlimiet	-1.758	946	6.922	-11.711

In 2019 zijn 9 kasgeldleningen opgenomen, met een hoofdsom variërend van € 7 miljoen tot € 23 miljoen. Deze kasgeldleningen hadden allemaal een negatieve rente van -0,385% tot -0,396%. Over 2019 is hierdoor een bedrag van circa € 34.000 ontvangen.

Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft tot doel om binnen de portefeuille aan langlopende leningen een overmatige afhankelijkheid van de rente in een zeker jaar te voorkomen. Om dat te bereiken mag het totaal aan renteherzieningen en aflossingen op grond van deze norm niet meer dan 20% zijn van het begrotingstotaal. In 2019 bedroeg de renterisiconorm van de gemeente Sliedrecht € 14,0 miljoen. Uit onderstaande berekening is op te maken dat de gemeente Sliedrecht in 2019 de renterisiconorm heeft overschreden. Dit wordt veroorzaakt door de aflossing van een fixe lening van € 15 miljoen (rente

-0,325%) welke in 2018 is afgesloten voor een periode van 1 jaar en 1 maand. Deze aflossing is in het najaar voor € 20 miljoen geherfinancierd tegen een rente van -0,23% waardoor er in de praktijk geen sprake is geweest van een renterisico.

Overzicht renterisiconorm (x € 1.000,=)

	Realisatie 2019
1. Renteherzieningen op leningen o/g	0
2. Betaalde aflossingen	16.640
3. Renterisico	16.640
4. Begrotingstotaal 2019	70.093
5a Het bij Ministeriele Regeling vastgestelde percentage	20%
5b Regeling	0
5. Renterisiconorm	14.019
Ruimte renterisiconorm (5-3)	-2.621

Kredietrisico's

De gemeente Sliedrecht loopt kredietrisico op uitzettingen (o.a. verstrekte geldleningen) en leningen waarop door haar een borgstelling is afgegeven.

Overzicht kredietrisico's (x € 1.000,=)

Categorie	Per 01-01-2019	Per 31-12-2019
Uitzettingen	2.083	2.078
Borgstellingen direct	25.601	25.055
Borgstellingen indirect	102.242	98.465
Totaal	129.926	125.598

Het in bovenstaande tabel weergegeven bedrag aan uitzettingen per 31 december 2019 van € 2.078.000,- kan als volgt worden gespecificeerd:

Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (revolving fund, startersleningen, duurzaamheidslening en blijversleningen): € 2.049.000,-

Diverse renteloze leningen t.b.v. lokale maatschappelijke organisaties: € 29.000,-.

Daarnaast stond de gemeente per 31 december 2019 voor in totaal € 123,5 miljoen garant. Hiervan had € 98,5 miljoen betrekking op de achtervangpositie in het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (indirecte borgstelling). Gezien de rond dat fonds gebouwde zekerheidsstructuur is hieraan een relatief laag risico verbonden. De achtervangovereenkomst tussen de gemeente en het WSW loopt van 1 juli tot 1 juli 2023.

Het bedrag aan directe borgstellingen bedroeg per eind 2019 € 25,1 miljoen. Deze zijn als volgt te specificeren:

Stichting Drechtstreek: € 8,7 miljoen

HVC Alkmaar (1,12%-belang; 'getrapt' via GR Gevudo): € 7,0 miljoen

Stichting Waardeburgh: € 5,0 miljoen

Stichting Sportaccommodatie Benedenveer: € 2,3 miljoen

Voetbalvereniging Sliedrecht: € 1,4 miljoen

Overige partijen: € 0,7 miljoen.

Schatkistbankieren

Bij het verplicht schatkistbankieren mag de gemeente een bedrag van 0,75% van het begrotingstotaal buiten de Schatkist houden, het zogenoemde drempelbedrag. Het drempelbedrag mag als gemiddeld creditbedrag per kwartaal niet overschreden worden. In onderstaande tabel staat per kwartaal aangegeven wat het gemiddelde positieve banksaldo was. Hieruit blijkt dat in 2019 volledig binnen het drempelbedrag van (afgerond) € 526.000,- is gebleven.

Benutting drempelbedrag Schatkistbankieren (x € 1.000,=)

Berekening drempelbedrag Schatkistbankieren 2019				
Begrotingstotaal	70.092			
Wettelijk percentage	0,75 %			
Drempelbedrag	526			
Buiten 's Rijks schatkist gehouden middelen	1 ^e Kwartaal	2 ^e Kwartaal	3 ^e Kwartaal	4 ^e Kwartaal
Op dag basis buiten 's-Rijks schatkist gehouden middelen	342	412	437	486
Drempelbedrag	526	526	526	526
Ruimte onder drempelbedrag	184	114	89	40
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

Begin juli 2019 heeft de Minister van Financiën de toegezegde beleidsdoorlichting van artikel 12 schatkistbankieren en betalingsverkeer Rijk aan de Tweede Kamer gezonden. Deze doorlichting fungeerde ook als basis voor de evaluatie van de wijziging van de Wet fido uit 2013, het verplichte schatkistbankieren. Ondanks een oproep van de VNG-IPO-UVW tot het uitzetten van de "knop verplicht schatkistbankieren" bij het bereiken van een houdbare overheidsschuld, houdt het kabinet vast aan het verplichte schatkistbankieren voor decentrale overheden. Om decentrale overheden met structurele schulden en slechts incidentele middelen toch tegemoet te komen denkt het kabinet aan een eventuele verhoging dan wel andere berekening van het drempelbedrag. Het tijdstip van eventuele aanpassing van het drempelbedrag is nog niet bekend.

4.5 Paragraaf bedrijfsvoering

4.5.1 Inleiding

Deze paragraaf gaat in op ontwikkelingen binnen de organisatie die gericht zijn op een zo goed mogelijke dienstverlening aan de burgers, instellingen en bedrijven en het garanderen van een zorgvuldige besluitvorming. We beschrijven in deze paragraaf relevante cijfers en de activiteiten in 2019 op het gebied van organisatieontwikkeling en bedrijfsvoering. Deze activiteiten staan in het licht van verschillende trends en ontwikkelingen in maatschappelijke zin, nieuwe technologieën en financiële opgaven.

Organisatieontwikkeling

In 2019 is onze organisatie een nieuwe fase in gegaan. Een fase waar "ja, tenzij" onze norm is en structuren, afspraken en regels geen doel op zich zijn. Structuren, afspraken en regels blijven belangrijk. Deze zijn niet dominant sturend maar ondersteunend aan vraagstukken. Kennis en ervaring bevinden zich niet alleen in onze organisatie, er is veel expertise onder de inwoners en ondernemers van gemeente Sliedrecht. Samen met inwoners en ondernemers verkennen wij de mogelijkheden waarbij waarde toevoegen ons doel is. Dit kenmerkt onze dienstverlening. 2019 stond voornamelijk in het teken van bewustwording als basis voor een andere manier van werken. Zo hebben wij verschillende trainingen voor onze medewerkers georganiseerd, waarbij het effect van ons handelen centraal stond. Een voorbeeld is het traject van Train de Trainer. Er zijn interne trainers opgeleid om zelf trainingen te gaan geven. In 2019 brachten we dit in praktijk en kregen we diverse trainingen rondom het thema politieke sensitiviteit. Daarnaast zijn wij gestart met het vormgeven van een omgevingstafel. Dit is een model waarbij we oplossingsgericht en integraal markt- of bewonersinitiatieven beoordelen en waar we, 'aan tafel', gezamenlijk kijken hoe we een dergelijk plan verder kunnen helpen. Deze werkwijze past bij de kernwaarden van de Omgevingswet én die van onze organisatie.

In 2019 zijn er een aantal vaste medewerkers gestart op sleutelposities. Op deze manier zorgen wij voor stabiliteit, continuïteit en borgen wij de lokale kennis. Zo is onder andere de positie van algemeen directeur/gemeentesecretaris vanaf oktober 2019 ingevuld. Met het aantreden van de vaste algemeen directeur/gemeentesecretaris is er gestart met het verder bouwen en ontwikkelen aan de organisatie. In 2019 hebben wij al een eerste stap gezet door met het managementteam te bouwen aan een collectieve agenda. In 2020 zullen daar vervolgstappen uit voortkomen.

4.5.2 Besturing en beheersing

De reguliere Planning & Control cyclus is het belangrijkste instrument voor besturing en beheersing van vastgestelde doelen en resultaten. In 2019 heeft u van ons de gebruikelijke sturings- en rapportagedocumenten ontvangen, zoals afgesproken in de financiële verordening.

Ten behoeve van de administratieve organisatie en interne controle (AO/IC) werd in 2019 een nieuw interne controleplan opgesteld waarin de controleaanpak van de significante bedrijfsprocessen is beschreven en besproken met de auditcommissie. Controles en audits worden in afstemming met de accountant BDO uitgevoerd.

De volgende besturings- en rapportagedocumenten verzorgden wij in 2019:

- Kadernota 2020
- Begroting 2020
- Jaarrekening 2019
- Tussentijdse rapportages 2019
- Presentatie voortgang projecten (tweemaal per jaar)

Bezuinigingen niet sociaal domein

Momenteel ligt er een bezuinigingsopgave van 1,4 mln. bij de GRD op bedrijfsvoering. De effecten zijn nog niet concreet in beeld. Wel weten wij dat het ook effect heeft voor Sliedrecht. Momenteel worden er concrete voorstellen uitgewerkt door de GRD.

4.5.3 Personeel en Organisatie

Hieronder geven wij in een overzicht de omvang van onze organisatie weer.

Aantal fte*	2018	2019
Reguliere formatie	111,84	111,84
College van B&W	4,7	4,7
Griffie	2,16	2,16
Totaal	118,7	118,7

Garantiebanen

In het Sociaal Akkoord dat de Rijksoverheid heeft afgesloten in 2013 is opgenomen dat alle werkgevers verplicht zijn om arbeidsgehandicapten in dienst te nemen. Geleidelijk aan moet dit ervoor zorgen dat er vanaf 2020 jaarlijks 10.000 mensen met een arbeidshandicap worden aangenomen. Voor de overheidssector zijn taakstellingen afgesproken.

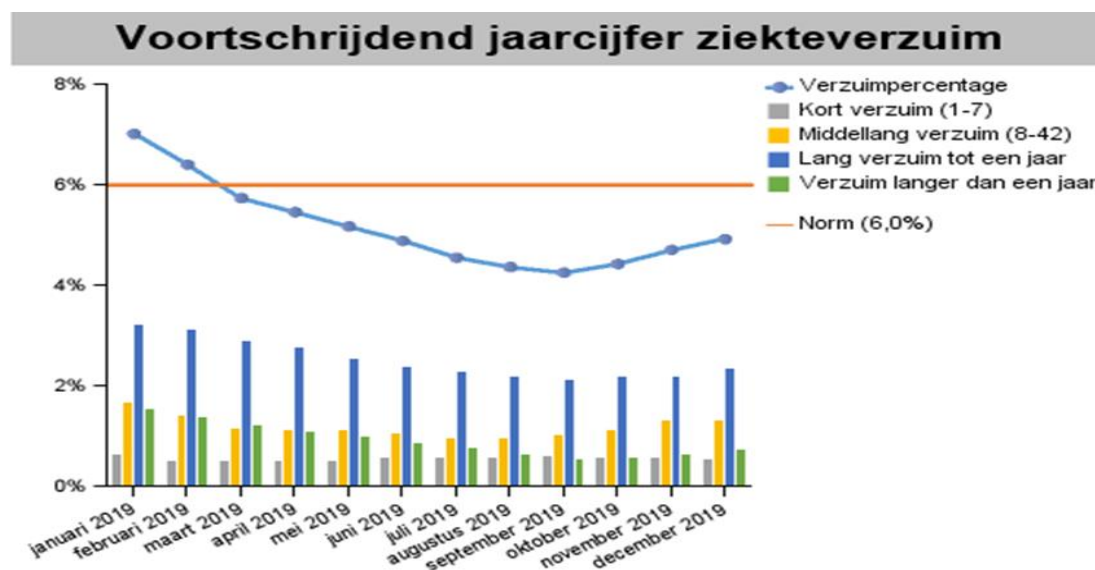
Voor onze gemeente gaat het om de volgende opgave:

Jaar	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Fte	1,14	1,7	2,27	2,84	3,41	3,98	4,55	5,11	5,68	6,25

Als gevolg van de regionale aanbesteding Schoonmaak gebouwen zijn per 1 januari 2016 38,33 fte voor de regio gerealiseerd. Voor Sliedrecht betekent dit een inzet van 2,80 fte. In de buitendienst zijn inmiddels 3 werknemers aangesteld die onder deze groep vallen. Daarmee is het aantal Fte op 5,8 gekomen waarmee het quotum t/m 2024 is behaald. Ondanks het feit dat wij het quotum hebben behaald zullen wij bij vacatures kijken of de functie zich leent voor arbeidsgehandicapten.

Ziekteverzuim

De laatste jaren is er actief sturing gegeven op de uitvoering van het verzuimbeleid. Om het streefpercentage te bereiken ondernam het management een aantal acties. Er is een plan van aanpak gemaakt om gericht te kunnen sturen. Dit heeft zijn vruchten afgeworpen. In 2019 was het percentage onder de 6%, waarmee de doelstelling voor 2019 zijn behaald. Het langdurig ziekteverzuim blijkt een belangrijke oorzaak te zijn van het ziekteverzuimpercentage. In 2019 zijn wij gestart met een andere Arbodienst. De begeleiding van werknemers met ziekteverzuim is hierdoor verbeterd. Daarnaast is er voor de buitendienstmedewerkers en het kantoorpersoneel een Preventief Medisch Onderzoek gehouden.

Personeel

Gemeenten hebben meer dan gemiddeld te maken met vergrijzing van het personeelsbestand. Gemeente Sliedrecht is hier geen uitzondering op. De instroom van werknemers jonger dan 35 jaar was in 2019 groter dan voorheen. Ondanks deze instroom is de gemiddelde leeftijd in 2019 t.o.v. 2018 minimaal gedaald van 48 jaar naar 47 jaar. Ook in 2019 was er sprake van een krappe arbeidsmarkt. Hierdoor wordt het steeds moeilijker om voldoende en geschikt talent te vinden. In 2019 hebben wij geconstateerd dat wij op traditionele wijze onze vacatures niet ingevuld krijgen, waardoor wij meer dan gewenst gebruik hebben gemaakt van inhuur. In 2020 zal er gestart worden met plan van aanpak om gemeente Sliedrecht te positioneren als aantrekkelijke werkgever.

Resultaten 2019

- Preventief medisch onderzoek voor het kantoorpersoneel uitgevoerd;
- Terugdringen ziekteverzuim naar < 6%;
- Mobiliteit behouden van minimaal 5 %.

Kosten bedrijfsvoering

In de begroting zijn de volgende kosten opgenomen voor bedrijfsvoering.

	2019
Raad	€ 369.800
Griffie	€ 207.000
Rekenkamer	€ 20.900
Accountant	€ 46.000
Loonkosten organisatie	€ 8.279.980
Kosten inhuur derden, excl. Projecten	€ 368.000
Huisvestingskosten	€ 402.000
Automatiseringskosten	Inbegrepen in bijdrage aan SCD

Klant-, Zaak- en Archiefsysteem

Het project Klant-, Zaak- en Archiefsysteem (KZA) Drechtsteden zal in 2020 worden afgerond. De organisatie werkt inmiddels met het BIS-systeem. Dit systeem heeft ook een koppeling met de KZA-applicatie. Een aantal koppelingen met andere applicaties moeten nog worden gerealiseerd. Ook namen we het bestuurlijk informatiesysteem (BIS) en Raadsinformatiesysteem (RIS) in gebruik. Voor de KZA-applicatie is een plan opgesteld om deze organisatiebreed in gebruik te nemen. In het eerste kwartaal van 2020 verwachten we dat de applicatie zo ver ontwikkeld is dat deze voldoet aan de basisafspraken uit de overeenkomst met de leverancier. Daarmee is het Midoffice systeem van Mozaïek definitief vervangen en voldoen we aan de eisen van de archiefwet en de regelgeving met betrekking tot het digitaal werken.

Gegevensbescherming (Informatiebeveiliging en Privacy)

Gegevensbescherming wordt steeds belangrijker in de dagelijkse activiteiten van de gemeente. In 2018 gaven we invulling aan de eisen die de wetgeving rond de AVG stelt door een regionale functionaris gegevensbescherming en adviseurs gegevensbescherming aan te stellen. In 2019 is deze invulling verder doorgetrokken door een lokale privacy coördinator/informatiemanager aan te stellen.

Op het gebied van gegevensbescherming is regionale afstemming en samenwerking essentieel. Lokale behoeften en benodigdheden worden hier vertaald. Onderwerpen van informatieveiligheid die in 2019 zijn bijvoorbeeld beveiligingsincidenten, uitwijksystemen en de rol van de regionale CISO (Chief Information Security Officer) en de lokale adviseurs. De bewustwording over de informatiebeveiliging versterkte door in oktober 2019 de week van informatieveiligheid, privacy en integriteit te houden.

Het informatiebeveiligingsbeleid stelde we vast met een uitvoeringsplan. Het uitvoeringsplan wordt jaarlijks bijgesteld op basis van de ontwikkelingen. Verantwoording op het gebied van informatieveiligheid leggen we vanaf 2017 af via de ENSIA. Hierover wordt apart gerapporteerd.

Bescherming van persoonsgegevens en ontwikkelingen van privacy pakken gemeentes gezamenlijk op. In 2019 brachten we de regionale en lokale verantwoordelijkheden van de verschillende functionarissen in kaart en stelden we een evaluatie op. Op basis van de evaluatie voerden we verbeteringen door op diverse processen.

Gegevensbeheer

De komende jaren vinden er veel ontwikkelingen plaats op het gebied van ICT. Voor het Transformatieprogramma ICT Sourcing en Regie zijn er verschillende scenario's uitgewerkt. Er is voor het scenario gekozen dat een aantal applicaties zo snel mogelijk de transitie naar SaaS doorloopt, waarna het restant aan applicaties naar de markt wordt gebracht. Om invulling te geven aan deze transformatie, stellen we ieder jaar een jaarplan op. In 2020 leveren we hiervoor het eerste jaarplan op.

De dit jaar aangestelde privacy coördinator / informatiemanager sluit aan bij het nieuwe informatiemanagers-overleg. Hierin staan communicatie en samenwerking op het gebied van de digitale transformatie centraal.

Inkoop en aanbesteding

In 2018 en 2019 vond een uitgebreide evaluatie plaats van ons inkoop- en aanbestedingsbeleid. Hiervoor raadpleegden we diverse instanties zoals Bouwend Nederland, MKB-Westland en VNO-NCW. De uitkomsten van de evaluatie zijn verwerkt in een nieuw Inkoop- en aanbestedingsbeleid dat met ingang van 1 januari 2020 van kracht werd.

Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (WNRA)

Vanaf 1 januari 2020 is de wet normalisering rechtspositie ambtenaren van kracht (WNRA). De inwerkingtreding van de WNRA heeft als gevolg dat de ambtenaar een gelijke positie ten opzichte van de werknemer in de private sector. De ambtenaar had een publiekrechtelijke (eenzijdige) aanstelling en dat is vanaf 1 januari 2020 een civiele (tweezijdige) arbeidsovereenkomst. In 2019 is de regionale projectgroep WNRA aan de slag gegaan met alle zaken die geregeld moesten worden om de implementatie van de WNRA goed te laten verlopen. De invoering van de WNRA is goed verlopen. De

diverse regelingen zijn op de wetgeving aangepast en vastgesteld. Ook zijn de nieuwe overeenkomsten met het personeel tijdig verstuurd.

4.6 Paragraaf verbonden partijen

4.6.1 Inleiding

De uitvoering van een aantal gemeentelijke taken is overgedragen aan verbonden partijen. De gemeente blijft verantwoordelijk, maar voert de taken zelf niet meer uit. Deelname is gekoppeld aan specifieke doelstellingen. De gemeente neemt deel in verbonden partijen om bepaalde taken efficiënter of met meer kwaliteit te kunnen uitvoeren

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft (art. 1 BBV = Besluit Begroting en Verantwoording). Hierbij is er onderscheid tussen deelnemingen door de gemeente in publiekrechtelijke samenwerkingsorganisaties (gemeenschappelijke regelingen), privaatrechtelijke samenwerkingsorganisaties (N.V.'s, B.V.'s, stichtingen, verenigingen etc.) en publiek-private samenwerkingsorganisaties (PPS-constructies).

Het college bestuurt en beheert de Verbonden Partijen conform de kaders die de raad in 2017 in de Nota Verbonden Partijen heeft vastgelegd. De gemeente Sliedrecht heeft in de Nota Verbonden Partijen vastgesteld dat de paragraaf Verbonden Partijen van de Begroting fungeert als vigerend register van de regelingen waaraan een gemeente deelneemt.

Vanwege de bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en de mogelijk hieruit voortvloeiende risico's, besteden wij in de begroting en jaarrekening expliciet aandacht aan de verbonden partijen.

In deze paragraaf verbonden partijen is, rekening houdend met de wettelijk verplichte informatie die het moet bevatten, het volgende opgenomen.

- Naam en Vestigingsplaats
- Deelnemers
- Type organisatie
- Doelstelling (openbaar belang)
- Financieel belang van de gemeente:
 - bij GR Gevudo en de privaatrechtelijke samenwerkingen;
 - de financieel bijdrage aan de overige GR-en is separaat in een tabel opgenomen;
 - een overzicht van de verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partijen in het begrotingsjaar is separaat in een tabel opgenomen;
 - een overzicht van de financiële positie (inclusief eigen en vreemd vermogen aan het begin en einde van het begrotingsjaar) van de verbonden partijen is separaat in een tabel opgenomen.
- Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente
- Bestuurlijk vertegenwoordiger
- Relatie met programmabegroting
- Ontwikkelingen
- Uittredingsregeling

De inhoudelijke bijdrage vanuit de GR-en aan de beleidsdoelen van de gemeente is in de programmakaarten opgenomen.

De risico's zijn in paragraaf 3.2 'Weerstandvermogen en risicobeheersing' opgenomen.

Voor de visie op en de beleidsvoornemens omtrent de verbonden partijen wordt verwezen naar de Nota Verbonden Partijen die in januari 2017 door de gemeenteraad is vastgesteld.

4.6.2 Overzicht verbonden partijen

Overzicht van de verbonden partijen waarvan de gemeente Sliedrecht een financieel en bestuurlijk belang heeft.

Dit overzicht is onderverdeeld in:

- a. Gemeenschappelijke regelingen;
- b. Vennootschappen en coöperaties;
- c. Stichtingen en verenigingen.

Er zijn geen overige verbonden partijen waarin Sliedrecht deelneemt.

A. Gemeenschappelijke Regeling (GR)	
1. GR Drechtsteden	
Naam, Vestigingsplaats	GR Drechtsteden, Dordrecht
Deelnemers	Dordrecht, Zwijndrecht, Papendrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Sliedrecht, Alblasserdam, Hardinxveld-Giessendam
Type organisatie	Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam (Wgr, art 8.1)
Doelstelling (openbaar belang)	Draagvlak te creëren voor een evenwichtige ontwikkeling van het gebied. Om deze doelstelling te realiseren en met inachtneming van de autonomie van de deelnemende gemeenten, behartigt Drechtsteden de gemeenschappelijke regionale belangen op de volgende terreinen: - Fysiek (aanjagen, monitoren en vormgeven externe betrekkingen t.a.v. uitvoering boven-lokale opgaven in het ruimtelijk economisch domein) - Sociaal (sociale zekerheid en –ontwikkeling, onderwijs en kennisinfrastructuur, arbeidsmarkt, sport en cultuur) - Bestuurlijke ontwikkeling en grotestedenbeleid - Staf- en ondersteunende diensten en de bedrijfsvoering - Sociaal-geografisch onderzoek Daarnaast heeft Drechtsteden als doelstelling om zorg te dragen voor: a. de efficiënte en effectieve heffing en invordering van belastingen, voor de heffing en invordering waarvan de gemeenteraden van de gemeenten belastingverordeningen en kwijtscheldingsregels hebben vastgelegd, elk voor zover het hun gebied betreft; b. de uitvoering van de WOZ waaronder tevens wordt begrepen de administratie van vastgoedgegevens en het verstrekken van vastgoedgegevens aan de deelnemers en derden, elk voor zover het hun gebied betreft. (14de wijziging)
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Vertegenwoordiging in het Drechtstedenbestuur (collegelid), Drechtstraad (raadsleden fracties) en diverse portefeuillehouders overleggen (portefeuillehouders). Stemrecht in Drechtstraad (=algemeen bestuur) op grond van inwoneraantal: 9,12%
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Wethouder Vat (Drechtstedenbestuur)
Relatie met programmabegroting	De Drechtsteden draagt vanuit haar verschillende onderdelen bij aan de speerpunten van beleid en reguliere taken binnen de programma's 1. Sociaal; 2. Economie, onderwijs en arbeidsmarkt; 3. Ruimte; en het ondersteunde programma Financiën en belastingen.
Ontwikkelingen	In april 2019 is door de zeven gemeenteraden in de Drechtsteden besloten dat het ruimtelijk-economisch domein uit de GRD wordt gehaald. De verantwoordelijkheid voor uitvoering van de Groeiagenda valt terug naar de gemeenten en wordt meervoudig lokaal belegd. De GRD blijft wel verantwoordelijk voor het sociaal domein en de bedrijfsvoering. Ook houdt het een rol in het aanjagen, monitoren en vormgeven van externe betrekkingen t.a.v. de Groeiagenda. In 2019 zijn daarna voorbereidingen getroffen om de juridische, financiële en organisatorische gevolgen hiervan door te voeren. Bijvoorbeeld het wijzigen van de GR-teksten. Deze trajecten worden in de loop van 2020 verder opgepakt en afgerond.

	Daarnaast bleek in 2019 dat de kosten in het sociaal domein oplopen. Er is een taskforce opgezet die voorstellen uitwerkt om deze opgave aan te pakken. De Drechtraad heeft daarbij besloten om 5 mln. te bezuinigen in de begroting 2020. Deze is doorgevoerd op de programma's bedrijfsvoering (1,4 mln.) en sociaal domein (3,6 mln.). De concrete invulling van deze taakstelling in het sociaal domein is nog onderwerp van gesprek en moet nog nader ingevuld worden. In samenhang met bovenstaande is in 2019 gewerkt aan een nieuwe regionale visie sociaal domein. Hierin zijn de beleidskaders voor 2020 en verder in vastgelegd. De visie is door de Drechtraad vastgesteld op 1 oktober 2019.
Uittredingsregeling	In artikel 54 van de GR is de uittreding geregeld. Een deelnemende gemeente kan uittreden door een daartoe strekkend besluit van haar bestuursorganen aan de Drechtraad te zenden. De Drechtraad bepaalt de voorwaarden voor de uittreding en de financiële en overige gevolgen. Uittreding kan niet eerder dan twee kalenderjaren nadat het uittredingsbesluit is genomen, tenzij de Drechtraad anders bepaalt.

2. GR Sociale Werkvoorziening Drechwerk

Naam, Vestigingsplaats	GR Sociale Werkvoorziening Drechwerk Dordrecht
Deelnemers	Dordrecht, Zwijndrecht, Papendrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Sliedrecht, Alblasserdam
Type organisatie	Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam (Wgr, art 8.1)
Doelstelling (openbaar belang)	Drechwerk is opgericht om voor de deelnemende gemeenten uitvoering te geven aan de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). De algemene doelstelling van deze wet is om aan zoveel mogelijk voor de Wsw geïndiceerde inwoners van de aangesloten gemeenten een dienstbetrekking aan te bieden voor het verrichten van arbeid onder aangepaste omstandigheden. Per 1 januari 2015 is instroom in de Wsw niet meer mogelijk.
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Wethouder Visser-Schlieker
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Vertegenwoordiging in het Algemeen Bestuur (collegelid). Stemrecht in algemeen bestuur op grond van inwoneraantal: 9,12%
Relatie met programmabegroting	Uitvoering van de participatiewet, waarbinnen de zoveel mogelijk Wsw-geïndiceerde inwoners aan passende arbeid geholpen worden. Daarmee wordt een bijdrage geleverd aan programma 1 Sociaal.
Ontwikkelingen	Drechwerk tracht de oplopende tekorten terug te dringen door meer in te zetten op detachering en de samenwerking met de sociale dienst. Hierdoor is de uitstroom van personen met een SW-indicatie naar werk in 2019 toegenomen naar 24. Concrete projecten zijn Perspect en Pre-Perspect die in 2019 zijn opgezet om mensen zich te laten ontwikkelen richting werk. Een aandachtspunt is het risico met betrekking tot een uitstaande lening aan Assembly Partners. In 2019 is actief gezocht naar mogelijkheden om de aflossingsvoorwaarden ten goede van Drechwerk te keren. Dit blijft echter een punt van zorg. Via Cedris, het VNG en de afzonderlijke gemeenten is ingezet op een landelijke lobby dat nieuwe afspraken gemaakt worden over een beter passende Rijksbijdrage om de tekorten te beperken.
Uittredingsregeling	In artikel 36 van de GR is de uittreding geregeld. Een deelnemende gemeente kan uittreden door een daartoe strekkend besluit van het college aan het Algemeen Bestuur te zenden. Het Algemeen Bestuur bepaalt de voorwaarden voor de uittreding en de financiële en overige gevolgen. Uittreding kan niet eerder dan twee kalenderjaren nadat het uittredingsbesluit is genomen, tenzij het Algemeen Bestuur anders bepaalt.

3. GR Dienst Gezondheid & Jeugd Zuid-Holland Zuid

Naam, Vestigingsplaats	GR Dienst Gezondheid & Jeugd Zuid-Holland Zuid Dordrecht
Deelnemers	Alblasserdam, Dordrecht, Molenlanden, Hoeksche Waard, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht en Zwijndrecht
Type organisatie	Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam (Wgr, art 8.1)

Doelstelling (openbaar belang)	1. Het samenwerkingsverband heeft tot taak, vanuit het beginsel van verlengd lokaal bestuur, en met inachtneming van hetgeen in deze regeling is bepaald, een bijdrage te leveren aan het behartigen van gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten, teneinde een evenwichtige en voorspoedige ontwikkeling in het gebied te bevorderen. 2. De behartiging van belangen geschiedt door het bepalen van de hoofdlijnen van gewenste ontwikkelingen door middel van sturing, ordening, integratie en in voorkomende gevallen uitvoering ter zake van de taakvelden: • publieke gezondheid; • onderwijs; • jeugdzorg; • maatschappelijke ondersteuning, meer in het bijzonder huiselijk geweld en kindermishandeling, zoals bedoeld in de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015; • ambulancezorg; • meldkamer ambulancevervoer; • geneeskundige hulpverlening. (5de wijziging)
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Vertegenwoordiging in het Algemeen Bestuur (collegelid). Stemrecht in algemeen bestuur op grond van inwoneraantal: 5%
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Wethouder Visser-Schlieker
Relatie met programmabegroting	De Dienst Gezondheid & Jeugd (onderdelen GGD en BLVS) voert de taken uit op grond van de Wet Publieke Gezondheid (WPG), de Leerplicht en de aanpak van Voortijdig Schoolverlaten. Hierbij is aansluiting bij de volgende doelstellingen van de Dienst Gezondheid & Jeugd: 1. Het realiseren van gezondheidswinst en het verminderen van sociaal-economische verschillen, 2. Het bevorderen van ontwikkelingskansen voor, en participatie van inwoners (jeugd en ouderen in het bijzonder); 3. Het zorgen voor bescherming bij huiselijk geweld, het voorkomen en verminderen van sociale uitsluiting en het verbeteren van de kwaliteit van leven van kwetsbare groepen in de samenleving; 4. Op een vertrouwenwekkende en adequate manier optreden tijdens rampen en crisis waarin de publieke gezondheid wordt bedreigd en het voorkomen van maatschappelijke onrust bij kleinschalige incidenten. De Dienst Gezondheid & Jeugd heeft een taak bij de realisatie van de doelstellingen in programma 1. Sociaal., 2. Economie, arbeidsmarkt en onderwijs en 3. Ruimte. De Serviceorganisatie Jeugd ZHZ (SOJ) is als zelfstandig onderdeel aan de gemeenschappelijke regeling toegevoegd in 2014. De SOJ voert voor de gemeenten een groot deel van de nieuwe jeugdhulp taken uit, zoals deze aan gemeenten zijn overgedragen met de nieuwe Jeugdwet per 1-1-2015. Daarmee wordt een bijdrage geleverd aan programma 1. Sociaal, 3. Ruimte en 4. Bestuur, organisatie en veiligheid. De activiteiten van de RAV (ambulancedienst) worden bekostigd via de zorgverzekeraar. Er is geen directe relatie op de programmabegroting.
Ontwikkelingen	In het meerjarenperspectief jeugdhulp ZHZ 2018-2022 is een pad uitgestippeld met interventies die er toe moeten leiden dat de jeugdhulp in onze regio transformeert en in een aantal jaar binnen de financiële kaders van de Rijksbijdrage komt. Dit heeft nog niet geleid tot het gewenste effect. De tekorten lopen juist op. Er is daarom in 2019 gewerkt aan een 'omdenknotitie' met maatregelen om de tekorten te reduceren. In 2020 wordt deze verder geïmplementeerd. Verder heeft de DG&J in 2019 een voorgenomen besluit genomen om de solidariteit ten aanzien van de jeugdhulp in Zuid-Holland Zuid te beëindigen en hierbij een afbouwperiode van 3 jaar in acht te nemen. Daarbij is ook voorgesteld om gemeenten lokaal meer beleidsruimte te geven dan nu het geval is om de verdere transformatie van de jeugdhulp beter te borgen. Een definitief besluit volgt begin 2020 nadat alle gemeenteraden een zienswijze hebben kunnen indienen.

Uittredingsregeling	In artikel 47 van de GR is de uittreding geregeld. Een deelnemende gemeente kan uittreden door een daartoe strekkend besluit van het college aan het Algemeen Bestuur te zenden. Het Algemeen Bestuur bepaalt de voorwaarden voor de uittreding en de financiële en overige gevolgen. Uittreding kan niet eerder dan twee kalenderjaren nadat het uittredingsbesluit is genomen, tenzij het Algemeen Bestuur anders bepaalt.
---------------------	--

4. GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid

Naam, Vestigingsplaats	GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid Dordrecht
Deelnemers	Alblasserdam, Dordrecht, Molenlanden, Hoeksche Waard, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht en Zwijndrecht
Type organisatie	Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam
Doelstelling (openbaar belang)	Het openbaar lichaam heeft tot doel: a. de brandweerzorg, de rampenbestrijding, de crisisbeheersing, de geneeskundige hulpverlening (bij ongevallen en rampen), met behoud van lokale verankering, bestuurlijk en operationeel op regionaal niveau binnen het samenwerkingsgebied te integreren, teneinde een doelmatige en slagvaardige hulpverlening te verzekeren, mede op basis van een gecoördineerde voorbereiding; b. een platform voor samenwerking te zijn voor aan hulpverlening gelieerde diensten, partners dan wel organisaties en andere openbare lichamen. (wijziging 2015)
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	De burgemeester zit in het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio. Stemrecht in algemeen bestuur met 10 gemeenten met elk 1 stem: 10%
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Burgemeester Van Hemmen
Relatie met programmabegroting	De Veiligheidsregio levert en bijdrage aan programma 4. Bestuur, organisatie en veiligheid.
Ontwikkelingen	De VRZHZ heeft in 2019 een het Regionaal Risicoprofiel (RRP) geactualiseerd. Het RRP vormt de basis voor het nieuwe beleidsplan dat in 2020 wordt opgesteld. Andere belangrijke thema's in 2019 waren de voorbereidingen op de veranderende omgeving, met als onderdeel daarin de komst van de Omgevingswet en de lobby t.a.v. de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR) om, conform het risicoprofiel van de regio, een hogere bijdrage vanuit het Rijk te ontvangen. Op 1 januari 2019 zijn gemeenten Leerdam en Zederik uitgetreden uit de GR. De uittredingssom is via een arbitrage tot stand gekomen. In 2019 is gewerkt aan maatregelen om te voorkomen dat de kosten voor de achterblijvende gemeenten stijgen vanwege de uittreding. Naar verwachting wordt de uitwerking van deze maatregelen begin 2020 afgerond en start daarna de implementatie.
Uittredingsregeling	De veiligheidsregio is een verplichte gemeenschappelijke regeling. De minister stelt, bij AmvB, de indeling van Nederland in regio's vast. Wanneer door een wijziging van de AmvB uittreding mogelijk zou worden en een gemeente daartoe zou overgaan regelt artikel 43 dat het Algemeen bestuur de voorwaarden voor uittreding bepaalt.

5. GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Naam, Vestigingsplaats	GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid Dordrecht
Deelnemers	Alblasserdam, Dordrecht, Molenlanden, Hoeksche Waard, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht en provincie Zuid-Holland
Type organisatie	Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam
Doelstelling (openbaar belang) (excl de artikelen 3.; 5. en 6.)	1. De Omgevingsdienst kan adviserende, ondersteunende en uitvoerende werkzaamheden verrichten op het gebied van de zorg voor het milieu en de leefomgeving en programma's en projecten uitvoeren op het gebied van milieu en de leefomgeving. 2. De Omgevingsdienst voert voor de colleges van de gemeenten in elk geval de volgende taken en bevoegdheden uit, met inachtneming van het door de deelnemers vastgestelde beleid: a. de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en de in artikel 5.1 van die wet genoemde wetten;

	b. de milieutaken op grond van andere wet- en regelgeving dan genoemd onder a, voor zover een of meer gemeenten besluiten tot mandatering van deze taken en bevoegdheden aan de Omgevingsdienst; c. de Algemene wet bestuursrecht en andere relevante regelgeving betreffende de procedures in samenhang met de taken genoemd onder a en b, met inbegrip van het adviseren, ondersteunen en vertegenwoordigen van de colleges in bezwaar- en beroepsprocedures; d. de Wet op de economische delicten en het coördineren van (opsporings-) overlegverbanden met alle handhavingpartners. 4. Met betrekking tot de reikwijdte, uitvoering en nadere invulling van de in de vorige leden genoemde taken worden door of namens het dagelijks bestuur schriftelijk werkafspraken gemaakt met het college. (4de wijziging)
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Stemrecht in algemeen bestuur van 10 gemeenten en provincie Zuid-Holland op basis van omzet: 3%
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Wethouder van der Plas
Relatie met programmabegroting	De Omgevingsdienst levert een bijdrage aan programma 3. Ruimte.
Ontwikkelingen	In 2019 waren voor de OZHZ de voorbereiding op de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging bebouwde omgeving belangrijke thema's. Hetzelfde geldt voor de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) en de gevolgen daarvan voor onder meer vergunningverlening. Op 1 januari 2019 zijn gemeenten Leerdam en Zederik uitgetreden uit de GR. De uittredingssom die hiervoor is betaald dient ervoor om extra kosten voor de blijvende gemeenten te voorkomen. OZHZ is in 2019 aan de slag gegaan met de organisatorische wijzigingen die de uittreding met zich meebracht t.a.v. het takenpakket.
Uittredingsregeling	In artikel 40 van de GR is de uittreding geregeld. Een deelnemende gemeente kan uittreden na verkregen toestemming van zijn vertegenwoordigend orgaan en met inachtneming van een opzegtermijn van tenminste één kalenderjaar. Het Algemeen Bestuur regelt, met een meerderheid van $\frac{3}{4}$ van de stemmen, de financiële en andere randvoorwaarden voor uittreding vast. De schadeloosstelling bedraagt tenminste driemaal de jaaromzet van de betreffende deelnemer in het jaar waarin het besluit tot uittreding wordt genomen.
6. GR Gevudo/ N.V. Huisvuilcentrale NH (HVC)	
Naam, Vestigingsplaats	GR Gevudo (Dordrecht)/ N.V. Huisvuilcentrale NH (HVC) (Alkmaar)
Deelnemers	Alblasserdam, Dordrecht, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Molenlanden, Papendrecht, Slidrecht en Zwijndrecht.
Type organisatie	Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam
Doelstelling (openbaar belang)	Het behartigen van aandeelhoudersbelangen van de deelnemers in NV HVC, in de ruimste zin des woords, en het daarbij uitoefenen van stemrecht in de aandeelhoudersvergaderingen van NV HVC. Doel van deze verbonden partij is om vanuit milieuverantwoord afvalbeheer een bijdrage te leveren aan een duurzame leefomgeving.
Financieel belang van de Gemeente	GR Gevudo bezit 529 aandelen van de NV HVC. GR Gevudo heeft een aandelenbezit van 18,15% van het totaal. De gemeente Slidrecht heeft een garantierisico-aandeel van 6,19% van het totaal van Gevudo.
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Vertegenwoordiging in het Algemeen Bestuur (collegelid) De GR Gevudo is aandeelhouder in HVC.
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Wethouder Spek
Relatie met programmabegroting	Genereert dividendinkomsten in het ondersteunende programma Financiën en belastingen. De operationele taken van GR Gevudo worden verzorgd door de gemeente Dordrecht.
	Er is geen sprake van nieuw beleid.

B. Vennootschappen en coöperaties

7. Bank Nederlandse Gemeenten N.V.

Naam, Vestigingsplaats	Bank Nederlandse Gemeenten N.V. Den Haag
------------------------	---

Deelnemers	Aandeelhouders van de bank zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, elf provincies en een hoogheemraadschap.
Type organisatie	Naamloze Vennootschap
Doelstelling (openbaar belang)	De Bank Nederlandse Gemeenten, opgericht in 1914, is een bank van en voor de overheid. De bank biedt financiële diensten aan, zoals kredietverlening, betalingsverkeer en advisering. De BNG heeft de hoogste rating voor kredietwaardigheid (triple A).
Financieel belang van de gemeente	De gemeente heeft 31.200 aandelen (0,0006%) in haar bezit.
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Aandeelhouder
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Wethouder Vat
Relatie met programmabegroting	De BNG draagt bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Genereert dividendinkomsten in het ondersteunende programma Financiën en belastingen.
Ontwikkelingen	Geen bijzonderheden

8. Oasen N.V.

Naam, Vestigingsplaats	Oasen N.V. Gouda
Deelnemers	Ca. 30 gemeenten zijn aandeelhouder
Type organisatie	Naamloze Vennootschap
Doelstelling (openbaar belang)	Drinkwater verzorging inwoners Sliedrecht
Financieel belang van de gemeente	Aantal aandelen: 24 (3,2%).
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Aandeelhouder
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Wethouder Spek
Relatie met programmabegroting	Oasen heeft als doel een duurzame en doelmatige drinkwatervoorziening binnen het verzorgingsgebied. Genereert dividendinkomsten in het ondersteunende programma Financiën en belastingen.
Ontwikkelingen	Geen bijzonderheden.

9. Eneco N.V.

Naam, Vestigingsplaats	Eneco N.V. Rotterdam
Deelnemers	Circa 45 Nederlandse gemeenten zijn de aandeelhouders
Type organisatie	Naamloze Vennootschap
Doelstelling (openbaar belang)	Waarborg energievoorziening. Eneco is een energiebedrijf in de vrije energiemarkt.
Financieel belang van de gemeente	Aandelenpercentage (0,57%). In 2019 is aan dividend over 2018 een bedrag van € 384.613 bruto uitgekeerd (€ 326.921 netto).
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Aandeelhouder (historisch bezit)
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Wethouder van der Plas
Relatie met programmabegroting	Genereert dividendinkomsten in het ondersteunende programma Financiën en belastingen.
Ontwikkelingen	Eneco is in 2017 gesplitst in een energiebedrijf (Eneco) en een netwerkgroep (Stedin). Ook is destijds besloten de aandelen via een gecontroleerde veiling te verkopen. In oktober 2019 heeft de gemeenteraad ingestemd met het principebesluit van het college het aandelenbelang te voorkomen. Dit was een herziening van het eerdere besluit in 2017 om de aandelen te behouden. Inmiddels was gebleken dat het aandeel van verkopende gemeenten tot boven de 95% was gestegen. Gedurende 2019 heeft het transactieproces plaatsgevonden. Dit heeft ertoe geleid dat eind november 2019 een consortium rond Mitsubishi Corporation en Chubu door de AHC en Eneco als winnaar van het traject is aangewezen. Hun bod bedraagt € 4,1 miljard. Voor Sliedrecht betekent dit een verkoopwaarde van circa € 23 mln. Begin 2020 vindt definitieve besluitvorming over verkoop plaats door de aandeelhouders. Daarna wordt de verkoop afgerond met het doorlopen van de daarvoor noodzakelijke procedures.

10. Stedin N.V.	
Naam, Vestigingsplaats	Stedin N.V. Rotterdam
Deelnemers	Circa 45 Nederlandse gemeenten zijn de aandeelhouders
Type organisatie	Naamloze Vennootschap
Doelstelling (openbaar belang)	Netwerkgroep, waarborgen van de energievoorziening.
Financieel belang van de gemeente	Aandelenpercentage (0,57% = 28.000 aandelen). In 2019 is aan dividend over 2018 een bedrag van € 258.095 bruto uitgekeerd (€ 219.381 netto).
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Aandeelhouder (historisch bezit)
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Wethouder Spek
Relatie met programmabegroting	Genereert dividendinkomsten in het ondersteunende programma Financiën en belastingen.
Ontwikkelingen	Eneco is in 2017 gesplitst in een energiebedrijf (Eneco) en een netwerkgroep (Stedin). Binnen een sterk in beweging zijnde energiemarkt heeft Stedin de opdracht om het transport van elektriciteit en gas te waarborgen. Belangrijke ontwikkeling in 2019 was de verkoop van bedrijfsonderdeel Joulz voor € 310 mln. aan 3i Infrastructure. Daarnaast is er veel aandacht voor de energietransitie en de rol van Stedin daarin. Daarbij is extra focus nodig op de investeringen die dit gaat vragen en het financiële perspectief op de lange termijn van Stedin. In 2019 is hier nader onderzoek naar gedaan. De uitkomsten daarvan volgen in 2020.
11. ROM-D N.V.	
Naam, Vestigingsplaats	ROM-D N.V. Dordrecht
Deelnemers	Alblasserdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht, de Provincie Zuid-Holland en het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam (OBR).
Type organisatie	De ROM-D is een publiek-privaat samenwerkingsverband en bestaat uit drie onderdelen: ROM-D Holding: de gemeenten van de Drechtsteden bundelen hun aandelenbelang in ROM-D Beheer en ROM-D Capital. Vanuit de Holding wordt de regionale promotie en acquisitie aangestuurd. ROM-D Beheer: naast de gemeenten nemen in de ROM-D Beheer ook private partijen als het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam. ROM-D Capital: Publiek kapitaal is ondergebracht in ROM-D Capital. Het kapitaal wordt gebruikt om de projecten die vanuit de ROM-D worden ontwikkeld van eigen vermogen te voorzien. Naast de gemeenten van de Drechtsteden neemt ook de Provincie Zuid-Holland deel aan ROM-D Capital. Overige publieke organen kunnen eveneens risicodragend kapitaal onderbrengen. Dankzij deze constructie kunnen winsten uit deelnemingen in winstgevende ontwikkelingen worden gebruikt om verliezen uit deelnemingen in herontwikkelingsprojecten te verevenen.
Doelstelling (openbaar belang)	Het versterken van de economische ontwikkeling van de Drechtsteden.
Financieel belang van de gemeente	Kapitaaldeelname met stemrechten via volmacht aan het Drechtstedenbestuur. ROM-D Holding NV Gemeente Sliedrecht € 127.819 (% 2,8) Dordtse Kil III CV Commanditair Kapitaal Sliedrecht € 163.247 (%1,5)
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Drechtstedenbestuur heeft zitting in de Holding N.V., met gemeentelijke volmacht.
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Wethouder Vat
Relatie met programmabegroting	Het ontwikkelen van Het Plaatje door ROM-D draagt bij aan programma 3. Ruimte. Genereert dividendinkomsten in het ondersteunende programma Financiën en belastingen.
Ontwikkelingen	BNG-GO is in 2019 uitgetreden. Dit maakt het mogelijk te kijken naar de kansen om de juridische structuur van verschillende NV's en BV's van ROM-D te vereenvoudigen. Verder is in 2019 het economisch instrumentarium in de Drechtsteden, waaronder ROM-D, onderzocht door Ecorys. Een aanbeveling was onder meer om een meerjarenperspectief te ontwikkelen waarbij ROM-D een voorstel doet voor aanvullende financiering om slagvaardig bij te dragen aan de uitvoering van de Groeiagenda. ROM-D is hier in 2019 mee aan de slag gegaan en dit wordt vervolgd in 2020.

11. Merwedelingelijn B.V.	
Naam, Vestigingsplaats	Merwedelingelijn B.V. (Gorinchem)
Deelnemers	Dordrecht, Sliedrecht, Hardinxveld-Giessendam, Gorinchem, Molenlanden, Vijfherenlanden, Geldermalsen.
Type organisatie	Besloten Vennootschap
Doelstelling (openbaar belang)	Deze B.V. heeft tot doel om in samenwerking te komen tot een verbetering van de Merwedelingelijn, onder meer door het realiseren van nieuwe stations c.a.
Financieel belang van de gemeente	Er is een aandelenpakket van 39% van het totaal (€ 250.000).
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Aandeelhouder, aandeelhouder tijdens de aandeelhoudersvergadering.
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Wethouder Spek
Relatie met programmabegroting	De Merwedelingelijn levert een bijdrage aan de programma's 2. Economie, arbeidsmarkt en onderwijs.
Ontwikkelingen	Geen bijzonderheden.

4.6.3 Bijdrage aan gemeenschappelijke regelingen

De budgetten voor de begroting 2019 zijn gebaseerd op de ingediende begrotingen 2018 van de desbetreffende GR-en, waarmee in de Kadernota reeds rekening is gehouden.

Bijdrage aan	Begroting 2019 na wijziging	Rekening 2018	Begroting 2020
Servicecentrum Drechtsteden (SCD)	3.006	2.641	3.043
Gemeentebelastingen Drechtsteden (GBD)	586	602	611
Onderzoekscentrum Drechtsteden (OCD)	27	84	84
Algemene bijdrage Drechtsteden (OCD)	697	418	708
Sociale Dienst Drechtsteden (SDD)	17.683	18.322	18.565
Subtotaal GR Drechtsteden (SDD)	21.999	22.067	23.010
Dienst gezondheid & Jeugd ZHZ	1.135	947	1.032
Serviceorganisatie Jeugd Zuid-Holland-Zuid	7.977	6.664	7.764
GR Drechtwerk	494	472	560
GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid	1.437	1.435	1.675
GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid	502	450	502
GR Parkschap Nationaal Park De Biesbosch	0	2	0
Subtotaal GR Overige	11.546	9.970	11.533
TOTAAL Gemeenschappelijke regelingen	33.545	32.037	34.543

4.7 Paragraaf grondbeleid

4.7.1 Inleiding

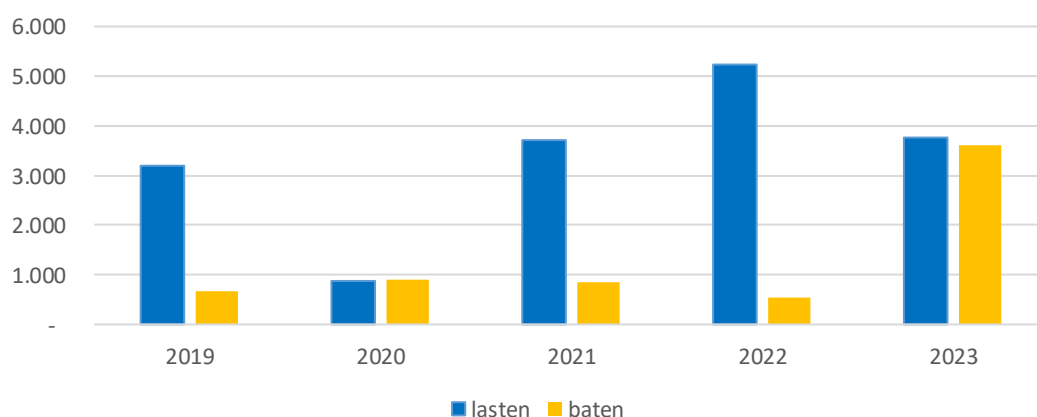
Eén van de middelen van een gemeente om ruimtelijke doelstellingen te verwezenlijken bij het uitvoeren van het omgevingsbeleid van de overheid is het grondbeleid. In het kader van het omgevingsbeleid wordt de maatschappelijk gewenste bestemming van de grond vastgelegd. Dit gebeurt via een plan of besluit op basis van de Wet ruimtelijke ordening (Wro). De gemeenteraad heeft een kaderstellende en controlerende functie ten aanzien van het grondbeleid en kan daarvoor verschillende instrumenten hanteren. Het grondbeleid is opgenomen in de nota Grondbeleid Sliedrecht 2015. Hierin staat beschreven dat de gemeente een actieve rol aanneemt als procesregisseur bij gebiedsontwikkeling en een facilitair grondbeleid voert, tenzij grote maatschappelijke opgaven vragen om een actief grondbeleid. Het proces, de instrumenten, de grondportefeuille, de financiële uitgangspunten en organisatie die daarbij horen, worden in de nota omschreven.

De richtlijnen voor het opstellen van begroting en jaarrekening (BBV) zijn per juli 2019 gewijzigd. Sliedrecht voldoet aan deze richtlijnen (Notitie Grondbeleid in begroting en jaarverslaggeving juli 2019).

Jaarlijks worden met het opstellen van de jaarrekening de grondexploitaties geactualiseerd. Dit resulteert in een nieuwe prognose van het resultaat voor de grondexploitaties. De raming van de jaarlijkse baten en lasten wordt vervolgens verwerkt in de begroting van het daaropvolgende jaar.

4.7.2. Bouwgronden in exploitatie

De onderstaande grafiek en tabel geeft per grondexploitatie het verloop van de lasten en baten aan in de jaren dat het plan 'onder handen' is. In de kolom 'Stand t/m 31-12-2019' staan de totale lasten en baten tot dat moment. Het jaarlijkse verschil tussen de lasten en baten wordt geactiveerd als 'onder handen werk' onder de vlottende activa op de balans. Wanneer het plan gerealiseerd is, kan het resultaat worden bepaald. Het verwachte resultaat staat in de tabel opgenomen, op basis van eindwaarde. Sinds de vernieuwing van de BBV-regelgeving rondom grondexploitaties zijn gemeenten verplicht tussentijds winst te nemen via de 'Percentage of Completion'-methode (POC). Het resultaat van grondexploitaties die een positieve eindwaarde laten zien, wordt gefaseerd genomen volgens de geldende regelgeving. Wij houden echter het voorzichtigheidsbeginsel in acht door de winst pas te nemen wanneer deze gerealiseerd is. Het moment waarop dit bepaald wordt is de jaarrekening. Daarom zijn de geprognosticeerde resultaten niet opgenomen in het saldo van de begroting.

Grondexploitatie	Realisatie t/m 31-12- 2019	2020	2021	2022	2023	2024 en verder	Eindwaarde GREX
Burg. Winklerplein							
Uitgaven	N 1.362	N 174	N 773	N 1.244	N 858	N 350	N 4.761
Inkomsten	V 72	-	-	-	V 3.600	-	V 3.672
Balansmutatie	V 1.290	N 174	N 773	V 1.244	N 2.742	N 350	-
P.O.C.	-	-	-	-	-	-	-
Verwacht resultaat	-	-	-	-	-	N 1.089	N 1.089
Kerkbuurt 12-18							
Uitgaven	N 124	-	-	-	-	-	N 124
Inkomsten	V 170	-	-	-	-	-	V 170
Balansmutatie	-	-	-	-	-	-	-
P.O.C.	-	-	-	-	-	-	-
Resultaat	V 46	-	-	-	-	-	V 46
Stationspark 3 / Sliedrecht Buiten							
Uitgaven	N 1.660	N 437	N 2.697	N 3.755	N 2.669	N 4.802	N 16.021
Inkomsten	V 200	-	V 490	V 167	-	V 15.849	V 16.705
Balansmutatie	V 1.460	V 437	V 2.207	V 3.589	V 2.669	N 10.362	-
P.O.C.	-	-	-	-	-	N 684	N 684
Verwacht resultaat	-	-	-	-	-	-	V 684
Stationspark II							
Uitgaven	N 48	N 253	N 240	N 245	N 228	-	N 1.012
Inkomsten	V 17	V 706	V 360	V 367	-	-	V 1.449
Balansmutatie	V 31	N 453	N 11	V 107	V 326	-	V 0
P.O.C.	-	-	N 109	N 229	N 98	-	N 437
Verwacht resultaat	-	-	-	-	-	-	V 437

Burg. Winklerplein / Bouwblok C

Binnen de totale ontwikkeling van het Burgemeester Winklerplein is voor de ontwikkeling van bouwblok C een grondexploitatie geopend. Deze grondexploitatie is in het tweede kwartaal van 2019 geactualiseerd en vastgesteld. Voor de jaarrekening 2019 is deze opnieuw geactualiseerd. Momenteel kent het project een vertraging, de met de vertraging gepaard gaande kosten worden opgevangen vanuit de risicoparagraaf. De afronding van het project staat gepland voor eind 2024.

Kerkbuurt 12-18

De grondexploitatie Kerkbuurt 12-18 is in 2019 afgesloten met een klein resultaat. Dit resultaat is toegevoegd aan de Algemene Reserve.

Stationspark 3

In het tweede kwartaal van 2019 is de grondexploitatie Stationspark 3 geactualiseerd. Bij deze actualisatie is ook het krediet voor de realisatie van Sliedrecht Buiten in deze grondexploitatie opgenomen. De totaal geactualiseerde grondexploitatie is door de raad vastgesteld. De verplaatsing van vv Sliedrecht vindt op zijn vroegst in 2024 plaats. Daarna kan de aanleg van bedrijventerrein Stationspark 3 plaatsvinden. De vertraging die momenteel in het project wordt opgelopen (het ontwerpbestemmingsplan kan vanwege de stikstofproblematiek nog niet ter inzage worden gelegd) leidt op dit moment nog niet tot extra kosten. Voor de jaarrekening 2019 is de grondexploitatie opnieuw geactualiseerd.

Stationspark 2

Ook de grondexploitatie van Stationspark 2 is in het 2e kwartaal van 2019 geactualiseerd en vastgesteld. De planning is erop gericht om tot 2022 de resterende kavels uit te geven, waarop het plan met een positief resultaat kan worden afgesloten. Momenteel is de belangstelling fors te noemen. Voor de jaarrekening 2019 is de grondexploitatie geactualiseerd, waarbij geen forse afwijkingen zijn te constateren.

4.7.3 Materiële vaste activa

Als de boekwaarde van de materiële vaste activa hoger is dan de marktwaarde moet er een afwaardering plaatsvinden of een voorziening worden getroffen. Op de boekwaarde mogen geen kosten worden bijgeschreven.

Watertorenterrein

Ontwikkelaar Watertoren BV heeft het proces om te komen tot een invulling van het Watertorenterrein opnieuw gestart en is in gesprek met omwonenden. Er wordt toegewerkt naar een nieuw plan voor het gebied.

Rivierdijk 737-769

De locatie 'de apotheek' maakt onderdeel uit van de Locatie Lanser aan de Rivierdijk-West, ten zuiden van De Stoep. Als gevolg van de besluitvorming over dit project begin 2016 is de boekwaarde afgeschreven. Dit is in de bijbehorende kredietaanvraag bij de besluitvorming verwerkt. In 2019 zijn deze gronden overgedragen aan de nieuwe ontwikkelaar, waarna de resterende opstallen zijn gesloopt en het terrein is gesaneerd. In 2020 zal de bouw van de woningen plaatsvinden.

De Driehoek

In december heeft het college besloten de Driehoek niet te ontwikkelen tot bedrijventerrein. Bezien wordt nu of gekomen kan worden tot een invulling van het gebied met duurzaamheidsinitiatieven. Zie voor meer informatie over dit project de hierna volgende paragraaf grote projecten.

Overige gronden

Onder de overige gronden vallen de gronden die een vaste bestemming hebben en niet in het transformatieproces zitten, of waarvoor geen raadsbesluit is genomen waarbij inhoud wordt gegeven aan ambitie en planperiode. Hieronder vallen de gronden Middelblok, weilanden nabij Wijngaarden en een aantal restpercelen bij Benedenveer. Weilanden kunnen worden ingezet als ruilgrond ten behoeve van het project Slidrecht Buiten / Stationspark 3.

Voorziening afwaardering MVA

De voorziening voor de afwaardering van de MVA bedraagt € 1.051.262.

Voorziening BW plein

Voor de grondexploitatie BW-Plein is een voorziening getroffen bij de jaarrekening 2018, ter grootte van het verwachte verlies. Begin 2019 was de stand van de voorziening € 330.000. Op basis van de laatste actualisatie is de voorziening met € 656.000 opgehoogd naar € 986.000.

4.8 Paragraaf grote projecten

4.8.1 Inleiding

In deze paragraaf doen we verslag van de stand van zaken van de zogenoemde grote projecten. Een groot project is een project uit de lijst die gehanteerd ook gehanteerd wordt in eerdere financiële documenten is genoemd. Het betreft de volgende projecten:

1. Baanhoek-West
2. Begraafplaats
3. Burgemeester Winklerplein
4. De Driehoek
5. Kerkbuurt
6. Locatie Lanser
7. Nijverwaard
8. Sliedrecht Buiten / Stationspark 3
9. Staatsliedenbuurt
10. Stationspark 2
11. Watertorenterrein

Deze lijst wil niet zeggen dat er op andere plaatsen in ons dorp geen sprake zou zijn van projecten waaraan wordt gewerkt. Van die projecten wordt echter op andere plaatsen in dit jaarverslag melding gedaan.

4.8.2 Stand van zaken

In de onderstaande tabel is in een oogopslag te zien wat de stand van zaken is rond de grote projecten. Het college heeft in 2019 op twee momenten – in het voorjaar en in het najaar – de gemeenteraad geïnformeerd over de voortgang van de projecten.

In 2019 is er veel te doen geweest over de stikstofproblematiek. Voor de Sliedrechtse projecten heeft dit voor het project Sliedrecht Buiten / Stationspark 3 geleid tot vertraging van het project. De overige projecten hebben tot op heden geen hinder ondervonden van de stikstofproblematiek.

Overzicht stand van zaken grote projecten

Nr.	Project	Resultaat	Toelichting
1.	Baanhoek-West	Ontwikkeling van de woonwijk en de bedrijfslossen.	De woningbouw is voor meer dan de helft gerealiseerd en de bouw vordert gestaag. De maatschappelijke voorzieningen zijn geheel gerealiseerd. De kavels in de bedrijfslossen zijn verkocht aan diverse bedrijven en verkeren in de aanbouw- of de vergunningsfase. De hoofdinfrastructuur is gerealiseerd en de ontwikkeling van de woningen ten zuiden van de Menuet is in voorbereiding. De planning is dat de locatie in 2023 geheel is gerealiseerd.

Nr.	Project	Resultaat	Toelichting
2.	Begraafplaats	Voldoende capaciteit creëren om aan de begraafbehoefte te kunnen blijven voldoen.	Het projectplan voor de uitbreiding van de begraafplaats en bijkomende opgaven is gereed. In februari vindt er een informatiemarkt plaats voor inwoners met aansluitend een beeldvormende raadsvergadering. De maanden daarna zal besluitvorming met bijbehorende kredietaanvraag plaatsvinden.
3.	Burgemeester Winklerplein	Herontwikkeling van het plein	Na de doorbraak die begin 2019 is bereikt ligt de focus op het verwerven van de resterende benodigde eigendommen, zodat ook het overige deel van het plein herontwikkeld kan worden. De bestemmingsplanprocedure met de benodigde onderzoeken is in voorbereiding. Voor bouwblok D (het gezondheidscentrum) is een omgevingsvergunning verleend en het gebouw is gesloopt. De levering moet nog plaatsvinden. Voor bouwblok B is overeenstemming over de massastudie en over de welstandsaspecten. Om de ruimtelijke procedures te bundelen heeft de raad besloten de coördinatieregeling toe te passen.
4.	De Driehoek	Ontwikkelen van een bedrijventerrein	In december heeft het college besloten de Driehoek niet te ontwikkelen tot bedrijventerrein. De raad is hiervan met een CIB op de hoogte gebracht. De hoge kosten voor de verkeersontsluiting in relatie tot de lage opbrengsten was de belangrijkste reden om niet tot exploitatie over te gaan. De Driehoek leent zich mogelijk wel voor duurzaamheidsinitiatieven die geen of nauwelijks verkeersaantrekkende werking met zich mee brengen. Hiervoor worden gesprekken gevoerd met een geïnteresseerde partij.

Nr.	Project	Resultaat	Toelichting
5.	Kerkbuurt	Versterking van de bekendheid, uitstraling, invulling, aantrekkelijkheid en toekomstbestendigheid van de Kerkbuurt	Onder meer via het traject "De Nieuwe Winkelstraat" zijn door ondernemers in samenwerking met de gemeente diverse acties in gang gezet die invulling geven aan het resultaat dat we voor de Kerkbuurt willen bereiken. Dit loopt door in 2020. In 2020 wordt uitvoering gegeven aan de vastgoedtransformatie (ondersteund door het subsidie-instrumentarium zoals door het college ingesteld per 1 januari 2020) en de herinrichting van beide pleinen.
6.	Locatie Lanser	Herontwikkeling van het braakliggende terrein, na sloop van de bestaande panden	De voormalige panden zijn volledig gesloopt, het terrein wordt gesaneerd. De start van de bouw van de woningen vindt daaropvolgend plaats.
7.	Nijverwaard	Verbeteren van de aantrekkelijkheid van de Nijverwaard	In gesprek met de ondernemers wordt toegewerkt naar een gedeelde toekomstvisie voor de lange termijn en worden prioritaire acties voor de korte termijn gedefinieerd. Om de openbare ruimte en infrastructuur in het gebied dat behoort bij de Woonboulevard projectmatig aan te pakken, zal op basis van een projectplan en in samenhang met de voorgenomen herstructurering van de Parallelweg een krediet worden aangevraagd.
8.	Sliedrecht Buiten / Stationspark 3	Realisatie van Sliedrecht Buiten Voldoende ruimte voor nieuwe bedrijvigheid door de herontwikkeling van de voetbalvelden tot bedrijventerrein	Het voorontwerp bestemmingsplan Sliedrecht Buiten heeft ter inzage gelegen. De benodigde onderzoeken zijn uitgevoerd en afgerond. Onbekend is nog wat de consequenties zijn van de stikstofdepositie. De gesprekken met de grondeigenaren vinden hun voortgang.
9.	Staatsliedenbuurt	Herstructurering en toekomstbestendig maken van de wijk	De nieuwbouw van fase 2 en renovatie van fase 3 is in volle gang. In fase 3 wordt het riool vernieuwd. HVC werkt aan de aanleg van het warmtenet en de nutspartijen zijn hun ondergrondse kabels en leidingen aan het vervangen.

Nr.	Project	Resultaat	Toelichting
10.	Stationspark 2	Zo mogelijk uitgifte van de resterende kavels	Er is belangstelling gekomen voor de verschillende kavels op Stationspark 2. Er worden diverse gesprekken gevoerd met initiatiefnemers en de wenselijkheid en haalbaarheid van de verschillende plannen wordt getoetst. Voor de eerder verkochte kavel aan Stout/Herkon is een vergunningsaanvraag ingediend voor de bouw van het kantoor van dit bedrijf.
11.	Watertorenterrein	Ontwikkeling van het nu braakliggende gebied	Watertoren BV heeft de ontwikkeling opnieuw gestart en is in gesprek gegaan met omwonenden. De gemeenteraad heeft uitgangspunten voor de ontwikkeling vastgesteld, die door de ontwikkelaar zijn aanvaard. Het ministerie van Binnenlandse Zaken heeft de planfiguur 'bestemmingsplan verbrede reikwijdte' van toepassing verklaard op het Watertorenterrein. Zo kan Sliedrecht voor het Watertorenterrein anticiperen op de Omgevingswet. Met het Waterschap en ontwikkelaar wordt verkend of het mogelijk is het Watertorenterrein als koppelkans te zien. Kan de dijkverzwaring geïntegreerd met de woningbouwontwikkeling voordelen opleveren? Op basis van bovenstaande zaken zal een nieuw plan worden gemaakt.

4.8.3 Acties / mijlpalen

In de onderstaande tabel wordt aangegeven in hoeverre de eerdergenoemde acties en mijlpalen voor de grote projecten in 2019 zijn gerealiseerd. De mijlpalen voor het komende jaar zijn opgenomen in de begroting 2020.

Nr.	Project	Planning	Actie / mijlpaal	Status
1.	Baanhoek-West	Q1	Oplevering van de 500 ^e woning	Gerealiseerd
2.	Begraafplaats	Eind Q2	- Indicatie of uitbreiding optie 6 en 7 technisch haalbaar is - Uitsluitel of uitbreiding optie 6 en 7 haalbaar is	- Gerealiseerd - Hierover wordt tijdens de beeldvormende vergadering in februari informatie gegeven

Nr.	Project	Planning	Actie / mijlpaal	Status
3.	Burgemeester Winklerplein	Gedurende 2019 Gedurende 2019 Q3	- Bestemmingsplanprocedure - Verwervingen blok C - Start bouw blok D	- Gestart in 2019, vervolg in 2020 - Gestart in 2019, vervolg in 2020 - Verschoven naar 2020
4.	De Driehoek	Q2	Besluitvorming over invulling	Besluitvorming heeft plaatsgevonden. Raad is met CIB geïnformeerd.
5.	Kerkbuurt	Q1 Q2 Q3 Q4 2019 / Q1 2020	- Realisatie lift - Uitvoering geven aan het besluit om de Kerkbuurt autotoegankelijk te maken - Start bouw appartementen Kerkbuurt 12-18 - Opknappen horecaplein en opwaardering groen	- Gerealiseerd - Wordt uitgevoerd na afronding van de woningbouw op Kerkbuurt 12-18 - Bouw is gestart - Werkzaamheden conform planning aangevangen
6.	Locatie Lanser	2019	Verkoop woningen	Verkoop woningen is eind 2019 van start gegaan
7.	Nijverwaard	Q3	Aanvragen krediet voor het opknappen van het openbaar gebied	Kredietaanvraag vindt in Q2 2020 plaats
8.	Sliedrecht Buiten / Stationspark 3	Q1	Start bestemmingsplanprocedure	Procedure is gestart
9.	Staatsliedenbuurt	Q3	- Start nieuwbouw fase 2: september 2019 - Start renovatie fase 3: september 2019	- Nieuwbouw is gestart - Renovatie is gestart
10.	Stationspark 2	-	-	-
11.	Watertorenterrein	Q2	- Herstart van het project door de ontwikkelaar in afstemming met de gemeente - Afstemming tussen ontwikkelaar en omwonenden	- Het project heeft een nieuwe start gemaakt - Heeft plaatsgevonden (en vindt nog plaats) d.m.v. onder meer participatiebijekomsten

4.9 Paragraaf rechtmatigheid

Voor de oordeelsvorming van het financieel beheer wordt, naast de getrouwheidcriteria, aandacht besteed aan de volgende rechtmatigheidscriteria:

- Het begrotingscriterium;
- Het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium;
- Het voorwaarden criterium.

Begrotingscriterium

In het begrotingsjaar 2019 is er binnen de exploitatie van de vijf programma's sprake van een overschrijding van de begrote lasten van € 1.867.000. Hier tegenover staan minder inkomsten voor een bedrag van € 1.802.000, wat leidt tot een gerealiseerd voordelig resultaat van € 65.000.

In 2019 zijn er overschrijdingen geweest van de lasten van de programma's Sociaal, Economie, arbeidsmarkt en onderwijs en Bestuur, veiligheid en organisatie van respectievelijk € 252.000, € 617.000 en € 634.000. De overige programma's hadden te maken met overschrijdingen van de begrote lasten.

Bij de investeringen hebben twee kredieten overschrijdingen voor een totaalbedrag van € 90.000.

In onderstaand overzicht is per programma en op thema niveau een toelichting gegeven op deze overschrijdingen.

Analyse begrotingsrechtmatigheid exploitatie (x € 1.000):

Soort begrotingsafwijking	Toelichting begrotingsafwijking	Onrechtmatig maar telt niet mee voor het oordeel	Onrechtmatig en telt mee voor het oordeel
	1. Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten <u>die niet passen</u> binnen het bestaande beleid en waarvoor men tegen beter weten in geen voorstel tot begrotingsaanpassing heeft ingediend. Bijvoorbeeld de doelgroep c.q. de activiteiten zijn in de praktijk aantoonbaar ruimer geïnterpreteerd dan in de regelgeving (subsidieregeling, -verordening) was gedefinieerd.		X
	Niet van toepassing in 2019		
	2. Kostenoverschrijdingen <u>die passen</u> binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn gesignaleerd. Bijvoorbeeld; de verwachte kostenoverschrijding op jaarbasis was via tussentijdse informatie al wel bekend, maar men heeft geen voorstel tot begrotingsaanpassing ingediend en dit is in strijd met de budgetregels zoals afgesproken met de raad.		X
	<i>Programma Sociaal, thema Zorg</i>		
	De begroting 2019 is niet aangepast aan het geconstateerde tekort op de bijdrage aan SDD. De meerjarenbegroting vanaf 2020 is hier wel op aangepast.		158

Soort begrotings-afwijking	Toelichting begrotingsafwijking	Onrecht-matig maar telt niet mee voor het oordeel	Onrecht-matig en telt mee voor het oordeel
3. Kostenoverschrijdingen die <u>geheel of grotendeels</u> worden <u>gecompenseerd</u> door <u>direct gerelateerde opbrengsten</u> , bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet.		X	
	<i>Programma Bestuur, veiligheid en organisatie</i>		
	De extra lasten voor publieksdiensten worden grotendeels gecompenseerd door extra legesinkomsten	33	
	De extra lasten voor de brandweer in Sliedrecht worden grotendeels gecompenseerd door de hogere huuropbrengst voor het pand aan de Middeldiepstraat.	40	
	De extra personele lasten binnen het programma worden gecompenseerd door de opbrengst op de stelpost CAO.	143	
4. Kostenoverschrijdingen bij <u>open einde (subsidie)regelingen</u> . Vaak blijkt vanwege dit open karakter in het kader van het opmaken van de jaarrekening een (niet eerder geconstateerde) overschrijding.		X	
	<i>Programma Bestuur, veiligheid en organisatie</i>		
	Op 18 december 2019 werd bekend dat het percentage voor berekening van de pensioenverplichting sterk is gedaald. Dit heeft tot gevolg dat een extra storting nodig is in de voorziening wethouderspensioenen.	277	
5. Kostenoverschrijdingen die <u>worden gecompenseerd door extra inkomsten</u> die niet direct gerelateerd zijn. Over de aanwending van deze extra inkomsten heeft de raad nog geen besluit genomen			X
	Niet van toepassing in 2019		
6. Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten welke <u>achteraf als onrechtmatig</u> moeten worden beschouwd <u>omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, Belastingdienst of een toezichthouder blijkt</u> (bijvoorbeeld een belastingnaheffing). Het zal hier in de praktijk vaak gaan om interpretatieverschillen bij de uitleg van wet- en regelgeving die na het verantwoordingsjaar aan het licht komen. Er zijn dan geen rechtmatigheidsgevolgen voor dat verantwoordingsjaar. Wel zal de gemeente ervoor moeten zorgen dat de overschrijdingen getrouw in de jaarrekening worden weergegeven. Ook kunnen er gevolgen zijn voor het lopende jaar.			
- Geconstateerd tijdens verantwoordingsjaar			X
- Geconstateerd na verantwoordingsjaar		X	
	Niet van toepassing in 2019		
7. Kostenoverschrijdingen op <u>activeerbare activiteiten</u> (investerings) waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar			

Soort begrotings-afwijking	Toelichting begrotingsafwijking	Onrecht-matig maar telt niet mee voor het oordeel	Onrecht-matig en telt mee voor het oordeel
	worden via hogere afschrijving- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren. - jaar van investeren - afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren	X	X
	Krediet Herstraten Professorenbuurt – Jaarschijf 2019. In de fasering van dit project is ervan uitgegaan dat slechts 25K zou worden uitgegeven in 2019. Dat blijkt 34 K meer te zijn, dus geen overschrijding van het krediet, maar een verschuiving in de tijd.	34	
	Krediet huisvesting Sociaal team Sliedrecht. De overschrijding van 40K is al gemeld in de jaarverantwoording van 2018. In 2019 is op dit krediet nog 15K geboekt.		15

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Door de raad zijn in verordeningen en besluiten verschillende aspecten van Misbruik en oneigenlijk gebruik (verder: M&O) opgenomen. Voor bestaande procedures wordt getoetst in hoeverre deugdelijke maatregelen ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik worden genomen. Daarbij is de vooronderstelling gerechtvaardigd dat binnen de belangrijkste procedures al (informeel) adequate maatregelen zijn getroffen ter waarborging van de getrouwheid van de financiële verantwoording. Het M&O-beleid financiële rechtmatigheid betreft met name uitkeringen.

De verbijzonderde interne controles over het boekjaar 2019 zijn uitgevoerd overeenkomstig het intern controleplan 2019 waarbij de selectie op de te controleren posten door de accountant heeft plaatsgevonden. De uitkomsten van deze interne controles zijn gedeeld met de accountant en waar nodig opgenomen in de management letter 2019. Op basis van deze management letter kan worden geconcludeerd dat voldaan is aan het misbruik en oneigenlijk criterium en dat daarmee het M&O beleid op een juiste en adequate wijze is uitgevoerd.

Voorwaardencriterium

Baten, lasten en balansmutaties zijn aan bepaalde voorwaarden verbonden waarop door de accountant moet worden getoetst. Deze voorwaarden liggen vast in wetten en regels van hogere overheden en de eigen gemeentelijke regelgeving. Door de raad zijn in verschillende verordeningen en besluiten voorwaarden opgenomen.

Ook voor dit criterium geldt dat op basis van de uitgevoerde verbijzonderde interne controles voldaan is aan het voorwaardencriterium.

4.10 Paragraaf interbestuurlijk toezicht

Financiën	Groen	TOELICHTING
Er is structureel en reëel begrotingsevenwicht		De begroting 2020 en meerjarenraming 2021-2023 zijn zowel in- als exclusief de incidentele baten en lasten structureel in evenwicht. In de begroting 2020 zijn maatregelen genomen om het vrijvallen van de inkomsten precariobelasting en de tekorten op het sociaal domein op te vangen. De begroting is na de structurele doorwerking van de 2e tussenrapportage 2019 structureel in evenwicht.
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	Nee	Er is geen reden voor extra aandacht
Ruimtelijke ordening	Groen	TOELICHTING
De gemeentelijke bestemmingsplannen zijn aangepast aan de Omgevingsverordening Zuid-Holland (artikel 14.2 Omgevingsverordening)		De Omgevingsverordening Zuid-Holland is op 1 april 2019 in werking getreden. Tot op heden zijn er geen bepalingen bekend die doorwerken naar de geldende bestemmingsplannen. De bestemmingsplannenprocedures die op dit moment lopen zijn gericht op nieuwe ontwikkelingen, waarbij artikel 6.9 en artikel 6.10 worden toegepast. Hiervoor is het aanpassingsplicht niet van toepassing. Wanneer wordt gestart met het vormgeven van het casco Omgevingsplan Sliedrecht zal nogmaals worden gekeken naar de doorwerking van regels uit de Omgevingsverordening. Hiermee worden bepalingen die doorwerken opgenomen in het toekomstige Omgevingsplan.
Voor vergunningverlening, toezicht en handhaving zijn tijdig een beleidsplan, een uitvoeringsprogramma en een evaluatie vastgesteld en met de jaarrapportage over de uitvoering bekend gemaakt aan de gemeenteraad. Binnen twee maanden na vaststelling wordt hierover mededeling gedaan aan de provincie Zuid-Holland.		Het beleidsplan VTH en uitvoeringsprogramma is in 2019 tot stand gekomen. De vaststelling van dit beleidsplan door het college van B&W heeft echter op 7 januari 2020 plaatsgevonden en is ter kennisgeving aan de gemeenteraad gestuurd. Tevens is het beleidsplan en uitvoeringsprogramma ter informatie naar de provincie Zuid-Holland verzonden.
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	Nee	Het beleidsplan is op 7 januari 2020 vastgesteld.

Monumentenzorg	Oranje	TOELICHTING	
De gemeente beschikt over een deskundige adviescommissie met betrekking tot de (rijks)monumenten		Vanwege het geringe aantal aanvragen van per jaar (3) obv de Erfgoedverordening, maakt Sliedrecht gebruik van de deskundigheid van Stichting Dorp, Stad en Land voor de advisering.	
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	Nee	Er is geen reden voor extra aandacht	
Archief- en informatiebeheer	Oranje	TOELICHTING	
Het archief- en informatiebeheer van de gemeente zijn op orde		Het archief is op orde en de archiefruimte is goedgekeurd. Een aantal aanbevelingen uit 2018 zijn afgehandeld. Een beperkt aantal aanbevelingen staan nog open zoals het archiveren van te bewaren archiefmateriaal op servers (documenten en e-mails) en het opstellen van een vernietigingslijst. Er zijn afspraken gemaakt over het Strategisch informatieoverleg (SIO). De Archiefverordening en het Besluit informatiebeheer zijn in concept gereed en worden in 2020 ter vaststelling aan en het college van burgemeester en wethouders voorgelegd. Er zijn in 2019 van het nieuwe Klant Zaak en Archief systeem 422 van de 1000 processen operationeel gekomen. Dit project zal in 2020 worden afgerond.	
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	Ja	De nieuwe manier van werken vraagt veel aandacht om een breed draagvlak te creëren voor het gebruik van het nieuwe KZA systeem.	
Huisvesting Vergunninghouders	Oranje	TOELICHTING	
De gemeente heeft volledig en tijdig voldaan aan de halfjaartaakstelling en er is geen achterstand		Gevraagde informatie	Stand van zaken
		Voorsprong /achterstand per 1 januari van het verantwoordingsjaar	7
		Fase interventieladder op 1 januari	Signaleren
		Taakstelling eerste halfjaar van het verantwoordingsjaar	9
		In het eerste halfjaar gehuisveste vergunninghouders	14
		Voorsprong /achterstand per 1 juli van het verantwoordingsjaar	2
		Fase interventieladder op 1 juli	Signaleren
		Taakstelling tweede halfjaar van het verantwoordingsjaar	9
		In het tweede halfjaar gehuisveste vergunninghouders	10

		Voorsprong/achterstand per 31 december van het verantwoordingsjaar	1
		Fase interventieladder op 31 december	Signaleren
		Toelichting	
		De ene vergunninghouder op 31 december heeft de woning geaccepteerd, maar het huurcontract moet nog getekend worden.	
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	Er is geen reden voor extra aandacht	

5

JAAARREKENING

5.1 Grondslagen voor waardering en bepaling van het resultaat

5.1.1 Algemeen

De rekening is bestemd om verantwoording af te leggen over het gevoerde beleid en beheer en vormt het sluitstuk op de budgetcyclus. De rekening geeft inzicht in de financiële positie van de gemeente en bepaalt achteraf de realiteitswaarde van de begroting, zowel cijfermatig als inhoudelijk.

Bij de samenstelling van de rekening zijn de betreffende voorschriften uit de Gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) in acht genomen. Met name op de punten waar de eigenheid van de gemeente in het geding kan komen, is enige vrijheid toegestaan.

Volgens artikel 200 van de Gemeentewet zal de rekening vóór 15 juli in het jaar volgend op het dienstjaar door de gemeenteraad vastgesteld moeten zijn. Hiermee wordt voldaan aan één van de voorwaarden om in aanmerking te komen voor het repressief (terughoudend) toezicht door de provincie.

De grondslag voor de algemene uitkering van het gemeentefonds is de septembercirculaire.

De verantwoording van de eigen bijdrage van het Centraal Administratie Kantoor vindt geheel plaats bij de Sociale Dienst Drechtsteden en wordt verrekend met de gemaakte kosten.

5.1.2 Waarderingsgrondslagen voor staat van baten en lasten

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn.

5.1.3 Waarderingsgrondslagen voor de balans

Immateriële vaste activa

Onder de immateriële vaste activa worden opgenomen:

- Kosten van onderzoek en ontwikkeling
- Bijdrage aan activa in eigendom van derden

De immateriële activa worden gewaardeerd op verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met afschrijvingen. Voor kosten van onderzoek en ontwikkeling geldt een afschrijvingsduur van maximaal 5 jaar (artikel 34 b BBV). Voor de bijdrage aan de activa in eigendom wordt afgeschreven over de levensduur.

Materiële vaste activa

Onder de materiële vaste activa worden investeringen opgenomen die betrekking hebben op:

- De gemeentelijke organisatie:
 - gebouwen waarin gemeentelijke activiteiten zijn ondergebracht;
 - machines, apparaten, installaties, inventaris, vervoermiddelen e.d.
- Objecten die door de gemeente geëxploiteerd worden:
 - gronden en terreinen, bedrijfsgebouwen en woonruimten etc;
 - evenals de infrastructuur van de gemeente: wegen, straten, bruggen, groenvoorziening, riolering, verkeersvoorzieningen e.d.

Activa met een meerjarig economisch nut zijn opgenomen tegen de boekwaarde. De boekwaarde betreft de verkrijgingprijs of vervaardigingsprijs verminderd met de reeds vervallen afschrijvingstermijnen. De verkrijgingprijs of vervaardigingsprijs wordt volgens de uitgangspunten van het BBV bruto geactiveerd. Onttrekkingen uit bestemmingsreserves maken geen deel uit van de verkrijgingprijs of vervaardigingsprijs, maar worden over de gehele looptijd gecorrigeerd op de

berekende (afschrijvingen)lasten. Verkregen subsidies van derden worden wel direct in mindering gebracht op de verkrijgingprijs of vervaardigingsprijs.

Waardering van activa met een meerjarig maatschappelijk nut vindt plaats tegen de boekwaarde. De boekwaarde betreft de bruto-verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs verminderd met de reeds vervallen afschrijvingstermijnen. Activering vindt plaats tegen de bruto-verkrijgingprijs of vervaardigingsprijs. De erfpachtgronden zijn opgenomen onder de materiële vaste activa met een economisch nut. De afschrijvingstermijnen zullen in principe worden afgestemd op de verwachte economische levensduur. De afschrijvingstermijn voor de hiervoor genoemde materiële vaste activa zijn de volgende:

Overzicht afschrijvingstermijn per soort actief economisch nut

Activa economisch nut	Afschrijvingstermijn
Archiefstellingen (verrijdbaar)	15 jaar
Automatisering – hardware	3 – 5 jaar
Automatisering – software	Afhankelijk functionaliteit
Begraafplaatsen – aanleg en uitbreiding	40 jaar
Begraafplaatsen – ruimen van graven	10 jaar
Beschoeiingen singels (hardhout)	15 jaar
Centrale verwarmingsinstallaties	15 jaar
Elektronische apparatuur (telefoon, alarm)	10 jaar
Gebouwen – permanent	40 jaar (annuïtair)
Gebouwen – semi-permanent	25 jaar (annuïtair)
Gebouwen – noodgebouwen	10 jaar (annuïtair)
Gebouwen – verbouwingen en aanpassingen	10 jaar (annuïtair)
Gebouwen – inrichtingen van gebouwen	10 – 20 jaar (annuïtair)
Gebouwen – renovatie	25 jaar
Grootschalige basiskaart	10 jaar
Gronden	0 jaar
Hogedrukspuit	7 jaar
Houtversnipperaar	8 jaar
Maaimachines	8 jaar
Mechanische installaties en machines	10 jaar
Reinigingsdienst – bedrijfsvuilcontainers	10 jaar
Reinigingsdienst – huisvuilcontainers	20 jaar
Reinigingsdienst – ondergrondsecontainers	15 jaar
Reinigingsdienst – vuilnisauto's en overige voertuigen	8 jaar
Riolerings - aanleg en renovatie	40 jaar
Riolerings – drukriool	20 jaar
Reproductieapparatuur	5 jaar
Sneeuwschuivers (groot en klein)	10 jaar
Sportvelden – renovatie/herstel trainingsveld	10 jaar
Sportvelden – renovatie/herstel speelvelden	20 jaar
Sportvelden – renovatie/herstel kunstgrasvelden	15 jaar
Sportterreinen, aanleg en inrichting	25 jaar
Sportzaal – vouwwanden	10 jaar
Sportzaal – renovatie kleed- en doucheruimte	10 jaar
Stemmachines	10 jaar
Terreinen, aanleg en inrichting	25 jaar
Verkeerstellers	10 jaar
Vervoermiddelen en materieel	8 jaar
Zoutstrooiers	10 jaar

Overzicht afschrijvingstermijn per soort actief maatschappelijk nut

Activa maatschappelijk nut	Afschrijvingstermijn
Aanleg, cq renovatie sportvelden (excl. aankoop grond)	20 jaar
Asfalt deklagen	20 jaar
Herstraten	20 jaar
Drainage	10 jaar
Duikers	10 jaar
Gronden en terreinen (waarop aanleg van weg, park, etc)	Op basis van bestemming
Renovatie speelplaatsen, parken	15 jaar
Kunstwerken (bruggen, viaducten)	25 jaar
Lichtmasten	25 jaar
Lichtmastarmaturen	15 jaar
Verkeerslichtinstallaties	15 jaar
Waterwegen	40 jaar
Wegen, rotondes	40 jaar

Met uitzondering van de gebouwen worden alle investeringen met jaarlijks gelijke bedragen afgeschreven (lineair). Sliedrecht schrijft gebouwen, gezien de waardeontwikkeling, af op annuïteitenbasis. Indien er nauwelijks sprake is van waardevermindering en er voor het uitvoeren van planmatig onderhoud tijds wordt gespaard, is het reëel om hierbij op basis van annuïteiten af te schrijven.

Op activa die in de loop van het jaar zijn aangeschaft, wordt afgeschreven met ingang van het eerstvolgende boekjaar na ingebruikname.

Vanaf 2011 is bij de bepaling van de afschrijving voor het eerst rekening gehouden met een restwaarde. Als gevolg van de restwaarde dalen de af te schrijven bedragen en daarmee ook de jaarlijkse afschrijvingskosten. De restwaarde is bepaald op 25% van de verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs.

De boekwaarden van activa die commercieel worden gebruikt bedragen niet meer dan de waarden in het economisch verkeer. Bij overstijging hiervan zal extra afschrijving plaatsvinden tot het niveau van de economische waarde.

De erfpachtgronden worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, vermeerderd met de toegerekende algemene beheerskosten en verminderd met de gerealiseerde verkopen. De erfpachtgronden zijn opgenomen onder de materiële vaste activa met economisch nut. Voor verdere informatie wordt verwezen naar paragraaf grondbeleid.

Financiële activa

Onder financiële vaste activa vallen de kapitaalverstrekkingen, verstrekte leningen, overige uitzettingen (verstrekkingen) met een looptijd langer dan een jaar. De waardering is tegen nominale waarde (verstrekte waarde, verminderd met aflossingen en andere terugontvangsten). Bij een noodzakelijke afwaardering, wanneer de marktwaarde duurzaam lager is dan de verkrijgingsprijs, van financiële activa wordt het verschil in één keer als last genomen.

Voorraden

De onderhanden werken (bouwgrondexploitaties) zijn opgenomen tegen de verkrijgingsprijs vermeerderd met de vervaardigingskosten en verminderd met de opbrengsten wegens gerealiseerde verkopen en ontvangen (rijks)subsidies. Sinds de vernieuwing van de BBV-regelgeving rondom grondexploitaties zijn gemeenten verplicht tussentijds winst te nemen via de 'Percentage of completion'- methode (POC). Het resultaat van grondexploitaties die een positieve eindwaarde laten zien, wordt gefaseerd genomen volgens de geldende regelgeving. Echter houden wij het voorzichtigheidsbeginsel in acht door de winst pas te nemen wanneer deze gerealiseerd is. Het

moment waarop dit bepaald wordt is de jaarrekening. Geraamde verliezen worden per plan tegen netto contante waarde voorzien.

Liquide middelen, vorderingen en overlopende activa

De desbetreffende balansposten zijn uitgedrukt in nettobedragen, volgens de nominale waarde methode. De vorderingen en overlopende activa zijn bepaald volgens het stelsel van baten en lasten.

Eigen vermogen en voorzieningen

De reserves en voorzieningen zijn na verwerking van de financiële mutaties tegen de boekwaarden opgenomen. Aan de betreffende reserves en voorzieningen wordt geen rente toegevoegd, behalve de reserves die dienen ter dekking van kapitaallasten. De voorzieningen zijn opgenomen tegen de nominale waarde en gebaseerd op de informatie die ten tijde van het opstellen van de jaarrekening beschikbaar was.

Opgenomen langlopende geldleningen en waarborgsommen

Deze leningen zijn opgenomen voor de oorspronkelijke waarden, verminderd met de gedane aflossingen conform de overeengekomen aflossingsschema's. Voor zover mogelijk worden leningen met een hoge rente afgelost door gebruikmaking van overliquiditeit dan wel het aantrekken van nieuwe leningen met een lagere rente. Per saldo moet echter sprake zijn van een voordeel. Boeterente als gevolg van vervroegde aflossingen worden in één keer ten laste van de exploitatie verantwoord.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

De schulden en overlopende passiva zijn opgenomen voor de nominale waarden. Voor zover binnen de jaarlijkse exploitatie nog uitgaven of inkomsten waren te verwachten, zijn die in de betreffende balansbedragen opgenomen volgens het stelsel van lasten en baten.

De voorzieningen die gevoed zijn vanuit voorschot bedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren zijn afzonderlijk opgenomen onder de overlopende passiva.

Risico's

De risico's worden beschreven in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van het jaarverslag.

5.2 Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

Overzicht gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten (x € 1.000)

	Raming 2019 vóór wijziging			Raming 2019 ná wijziging			Realisatie 2019		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programma									
Programma 1 Sociaal	V 2.053	N 20.660	N 18.607	V 2.585	N 23.194	N 20.609	V 2.394	N 23.445	N 21.051
Programma 2 Economie, arbeidsmarkt en onderwijs	V 14.128	N 21.214	N 7.086	V 9.342	N 16.704	N 7.362	V 9.690	N 17.953	N 8.263
Programma 3 Ruimte	V 6.836	N 11.155	N 4.319	V 10.962	N 15.839	N 4.877	V 8.848	N 13.390	N 4.542
Programma 4 Bestuur, veiligheid en organisatie	V 881	N 12.146	N 11.266	V 753	N 12.990	N 12.238	V 1.277	N 13.690	N 12.413
Programma 5 Financiën	V 63	N 2.169	N 2.106	N 73	N 726	N 799	N 127	N 1.224	N 1.351
Subtotaal gerealiseerde baten en lasten programma's	V 23.960	N 67.345	N 43.384	V 23.568	N 69.452	N 45.884	V 22.082	N 69.702	N 47.620
Algemene dekkingsmiddelen									
Lokale heffingen	V 4.667	N 192	V 4.475	V 4.734	N 192	V 4.542	V 4.782	N 214	V 4.568
Algemene uitkeringen	V 35.864	N 134	V 35.730	V 37.393	N 134	V 37.259	V 38.466	N 134	V 38.332
Integratie-uitkering Sociaal domein	V 2.999	-	V 2.999	V 3.055	V 707	V 3.762	V 2.715	V 707	V 3.422
Dividend	V 596	N 11	V 585	V 596	N 11	V 585	V 800	N 11	V 789
Saldo financieringsfunctie	-	V 41	V 41	V 136	N 152	N 16	V 136	N 69	V 67
Overige algemene dekkingsmiddelen (programma 2)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	V 44.126	N 296	V 43.830	V 45.915	V 217	V 46.132	V 46.899	V 279	V 47.178
Onvoorzien	-	N 61	N 61	-	N	N	-	N	N
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	V 68.087	N 67.702	V 385	V 69.483	N 69.235	V 248	V 68.981	N 69.423	N 442
Toevoeging / onttrekking aan reserves									
Programma 1 Sociaal	V 451	N 166	V 285	V 494	N 166	V 328	V 365	N 166	V 199
Programma 2 Economie, arbeidsmarkt en onderwijs	V 385	N 364	V 21	V 787	N 619	V 168	V 229	N 410	N 181
Programma 3 Ruimte	V 490	N 1.177	N 688	V 957	N 1.404	N 447	V 561	N 1.293	N 731
Programma 4 Bestuur, veiligheid en organisatie	V 681	N 179	V 502	V 1.295	N 179	V 1.116	V 1.311	N 313	V 997
Programma 5 Financiën	-	N 505	N 505	V 136	N 1.549	N 1.413	V 136	N 304	N 168
Subtotaal toevoeging/onttrekking aan reserves	V 2.006	N 2.391	N 385	V 3.670	N 3.917	N 248	V 2.601	N 2.485	V 116
Gerealiseerd resultaat	V 70.093	N 70.093	-	V 73.152	N 73.152	-	V 71.582	N 71.908	N 325

5.3 Analyse van de financiële afwijkingen per thema

De jaarrekening sluit met een negatief saldo van afgerond € 325.000. In deze paragraaf worden afwijkingen op het saldo van de ramingen van thema's groter dan € 25.000 per thema toegelicht.

5.3.1. Programma Sociaal

Overzicht financiële afwijking programma sociaal (x € 1.000)

Thema	Gewijzigde begroting	Realisatie	Afwijking
Cultuurvoorzieningen	765	970	-206
Integraal jeugdbeleid	427	433	-6
Sport- en recreatievoorzieningen	1.576	1.261	315
Zorg	17.513	18.187	-674
Totaal	20.281	20.852	-571

Toelichting:

Thema cultuurvoorzieningen € 206.000 nadeel

Binnen dit thema wordt nadelig resultaat veroorzaakt op het onderdeel vastgoed.

In 2019 is de overeenkomst in verband met de verhuur van het zalencentrum De Lockhorst aan Optisport gewijzigd. De financiële gevolgen van deze gewijzigde overeenkomst zijn niet in de begroting van 2019 verwerkt waardoor er per saldo een voordeel in dit programma bestaat van € 99.000. Omdat de exploitatie van de Lockhorst over een tweetal thema's is verdeeld, uit dit zich in een nadeel op dit thema van € 84.000 en een voordeel van € 176.000 op Thema sport- en recreatievoorzieningen.

Er zijn bij het pand aan de Maaslaan 10 voor € 52.000 minder aan huuropbrengsten gerealiseerd. Dit wordt veroorzaakt doordat voor dit te slopen pand nog nauwelijks verhuringen plaatsvinden waardoor een lagere huursom is geïncasseerd.

Er zijn bij het gebouw aan de Nicolas Beetstraat voor € 34.000 minder aan huuropbrengsten gerealiseerd in verband met latere verhuizing van Gemiva dan gepland. Beide huuropbrengsten zijn baten die structureel zijn opgenomen in de begroting voor 2020 en volgende jaren. Deze bedragen worden in de eerste tussenrapportage van 2020 bijgesteld.

De overige verschillen van circa € 29.000 zijn het saldo van mindere inkomsten op andere accommodaties.

Thema sport- en recreatievoorzieningen € 315.000 voordeel

Op 30 november 2018 is de overeenkomst met Optisport in verband met de exploitatie en verhuur van de sporthal en het bronbad gewijzigd. De financiële gevolgen van deze wijziging zijn niet in de begroting van 2019 verwerkt, waardoor de sporthal een nadelig resultaat ten opzichte van de begroting laat zien van € 86.000 en het bronbad een voordelig resultaat van € 262.000.

Zoals opgenomen bij het thema cultuurvoorzieningen laat het complex de Lockhorst totaal een voordeel zien van € 99.000 ten opzichte van de begroting.

Op het onderdeel diplomazwemmen is een voordelig resultaat ontstaan van € 40.000. In de 2e tussenrapportage 2019 was reeds besloten tot een verlaging van het budget met € 35.000 op grond

van een schatting van het aantal deelnemers aan de regeling door statushouders alsmede deelnemers i.v.m. aangepast zwemmen en op grond van de vangnetregeling. Het uiteindelijke aantal deelnemers blijkt na afloop van het jaar 2019 lager dan eerder ingeschat.

De exploitatie van sporthal de Stoep leverde een nadelig resultaat op van € 48.000. De overige accommodaties laten per saldo een tekort zien van € 5.000. De niet geraamde inkomsten vanuit de regeling specifieke uitkering stimulering leverde een voordeel op van € 145.000.

Thema zorg € 674.000 nadeel

Het nadeel op dit thema is te wijten aan de hogere kosten Jeugd van circa € 200.000 mede naar aanleiding van de 2^e Bestuursrapportage 2019 van de Serviceorganisatie Jeugd ZHZ. Deze hogere kosten waren in december 2019 bekend. Hierdoor konden deze extra kosten niet verwerkt worden in de 2^e tussenrapportage 2019.

Daarnaast is in 2019 een incidenteel nadeel van circa € 450.000 ontstaan. Dit nadeel is voornamelijk veroorzaakt door een tekort op de bijdrage SDD als gevolg van de wijze van de verwerking van de compensatie CAK⁴ in de begroting. De gemeente Sliedrecht heeft deze lasten in haar begroting 2019 abusievelijk onjuist lager geraamd dan is opgenomen in de begroting 2019 van de SDD. De begrotingen 2020 en verder van de gemeente Sliedrecht en het SDD lopen op dit onderdeel weer in de pas. Het restant van € 24.000 is het saldo van de overige verschillen.

4 Een aantal jaren geleden is door de Drechttraad besloten om de eigen bijdrage CAK op een aantal punten te verlagen of af te schaffen zoals bij Wmo Begeleiding is gebeurd. Dekking voor de lagere opbrengst eigen bijdrage CAK is destijds gevonden in de middelen Wet tegemoetkoming chronisch zieken en Gehandicapten (Wtcg) die bij de decentralisatie van de AWBZ aan de integratie-uitkering Sociaal Domein zijn toegevoegd.

5.3.2. Programma Economie, arbeidsmarkt en onderwijs

Overzicht financiële afwijking programma economie, arbeidsmarkt en onderwijs (x € 1.000)

Thema	Gewijzigde begroting	Realisatie	Afwijking
Opgroeien en onderwijs	2.092	2.027	64
Verkeer- en vervoersbeleid	391	406	-15
Inkomen	877	873	4
Werk- en ondernemerschap	3.682	3.770	-88
Expl. Bouwgronden en wijken	152	1.367	-1.215
Totaal	7.193	8.444	-1.250

Toelichting:

Thema opgroeien en onderwijs € 64.000 voordeel

Dit voordeel is voornamelijk veroorzaakt door een voordeel van circa € 33.000 op de geraamde kapitaallasten die verband houden met het investeringskrediet voor de uitbreiding van de Joh. Calvijnsschool met twee speellokale. Aangezien in 2019 de afrondende werkzaamheden hebben plaatsgevonden verschuiven de kapitaallasten van 2019 naar 2020. Daarnaast is binnen dit thema een terugbetaling aan de gemeente verantwoord op grond van de definitief vastgestelde beschikking tot subsidieverlening voor kinderopvang over het jaar 2018.

Thema werk- en ondernemerschap € 88.000 nadeel⁵

In de 2e tussenrapportage 2019 is een overheveling van een aantal incidentele Cup-budgetten aangekondigd. Hierdoor is op dit thema een voordeel van circa € 113.000 ontstaan. Het gaat om de volgende budgetten: Er is minimaal één kunstwerk aan de rivier toegevoegd (€ 56.000); Aantrekkelijkheid winkelcentra verbeteren (€ 30.000); Onderzoek lokaal leerwerkbedrijf (€ 10.000) en Marketingcampagne Sliedrecht beter op Kaart (€ 17.500). Zoals aangekondigd is in de 2e tussenrapportage 2019 wordt voorgesteld om deze budgetten via resultaatbestemming over te hevelen naar 2020. Daarom wordt voorgesteld om dit budget via resultaatbestemming over te hevelen naar 2020. Naast deze voordelen is in 2019 een nadeel ontstaan op de bijdrage aan de SDD van circa € 43.000 op het participatiebudget en € 149.000 op de uitvoering van de WSW. Het resterende nadeel van € 9.000 is het saldo van overige kleine verschillen.

Thema Expl. Bouwgronden en wijken € 1.215.000 nadeel

Voor het verwachte verlies op de Bouwgrond in exploitatie Burgemeester Winklerplein is ultimo 2019 een bijdrage gedaan aan de verliesvoorziening voor een bedrag van € 656.000. Daarnaast zijn de gronden Middelblok voor een bedrag van € 524.500 afgewaardeerd naar agrarische waarde. Bij de tweede tussenrapportage 2019 is aangegeven dat er meer grondopbrengsten werden verwacht. De overdracht van de grond heeft vertraging opgelopen waardoor deze pas in januari 2020 passeerde bij de notaris. De inkomst komt derhalve in het boekjaar 2020 terecht (€ 83.000 nadeel). Bij projecten is € 36.000 minder uitgegeven in 2019. Daarnaast zijn er overige verschillen (€ 14.000 nadeel).

⁵ Het saldo wordt toegelicht i.v.m. een overhevelingsvoorstel van een incidenteel budget.

5.3.3. Programma Ruimte

Overzicht financiële afwijking programma ruimte (x € 1.000)

Thema	Gewijzigde begroting	Realisatie	Afwijking
Woonruimte zaken	164	116	47
Afvalinzameling en verwerking	-43	172	-216
Beheer openbare ruimte	2.179	2.166	13
Milieu	723	680	43
Ruimtelijke ordening	500	394	106
Wegen, bruggen en riolen	1.802	1.745	57
Totaal	5.324	5.273	51

Toelichting:

Thema woonruimte zaken € 47.000 voordeel

In 2019 is een voordeel van € 17.500 ontstaan op het Cup-budget "Een aanpassing van het woonruimte-verdeelsysteem is in de regio bespreekbaar gemaakt". Het woonruimteverdeelsysteem is bespreekbaar gemaakt. Echter dit heeft in 2019 niet geleid tot een financiële verplichting. In het verlengde van de woonruimteverdeling stellen wij voor om in 2020 een zogenaamde oversampling te laten uitvoeren van het landelijke woononderzoek (WoON) dat CBS periodiek uitvoert door middel van interviews. Door lokaal meer interviews uit te voeren ontstaat een gedetailleerder beeld van de lokale woonwensen/-behoeften. Hierdoor zijn we beter in staat om te sturen op gewenste bouwontwikkelingen. Uiteindelijk moet dit leiden tot een rechtvaardiger verdeling van de schaarse woonruimte in de gemeente. Daarnaast is in 2019 circa € 30.000 minder uitgegeven op de herstructurering woonwijken door meer bijdrage van derden.

Thema afvalinzameling en verwerking € 216.000 nadeel

Het nadeel op het thema afvalinzameling en verwerking wordt voornamelijk veroorzaakt door de stijging van de verwerkingskosten voor het huishoudelijk restafval, het gft en het grofvuil en plastics van circa € 141.000. Het nadeel volgt uit de in rekening gebrachte voorschotten door afvalverwerker HVC. Daarnaast vallen de verwerkingskosten voor hout op de milieustraat € 66.000 hoger uit dan geraamd door hogere verwerkingsprijzen per ton. Het resterende nadeel van circa € 9.000 is te wijten aan minder opbrengst van oud papier.

Thema Beheer openbare ruimte € 14.000 voordeel

In het CUP is in 2019 een incidenteel budget ad € 17.500 beschikbaar gesteld voor het groenbeleidsplan. Zoals in de 2^e tussenrapportage 2019 is aangegeven zal de actualisatie van het Groenbeleidsplan aan de raad worden aangeboden in 2020. Hierdoor ontstaat een voordeel van 17.500. Dit bedrag benodigd in 2020 voor het inhuren van externe expertise voor het opstellen van het Groenbeleidsplan. Er wordt voorgesteld om dit budget via resultaatbestemming over te hevelen naar 2020.

Thema Milieu € 43.000 voordeel

Rekening houdend met het wetsvoorstel voor een landelijk verbod op asbestdaken in 2024 is voor de sanering van asbestdaken en de communicatie naar burgers/eigenaren met een asbest dak een bedrag van € 30.000 gereserveerd. Dit wetsvoorstel heeft het echter niet gehaald in de 1e Kamer.

Daarmee zou het gereserveerde budget vrij kunnen komen te vallen. Recent is echter bekend geworden dat in plaats hiervan er in 2020 een speciaal fonds komt voor huiseigenaren waarbij tot 2028 geld kan worden geleend voor het verwijderen van asbestdaken. Vanwege veiligheids- en gezondheidsaspecten is het van belang dat gedurende de looptijd van dit fonds zoveel mogelijk asbestdaken in de gemeente worden verwijderd. Voorgesteld wordt om deze gelden in de resultaatbestemming over te hevelen naar 2020. Dit is reeds in de 2^e Tussenrapportage 2019 aangekondigd.

Thema Ruimtelijke ordening € 106.000 voordeel

Er is sprake van een onderuitputting bij de invoering omgevingswet van € 52.000,-. De opdracht is eind 2019 uitgezet. Ook is er een begin gemaakt met de werkzaamheden, maar deze lopen door in 2020. Het resterend budget wordt volledig in 2020 besteed. Voorgesteld wordt om deze gelden in de resultaatbestemming over te hevelen naar 2020. Het resterende voordeel is voornamelijk te danken aan meer legesinkomsten dan begroot. In 2019 is incidenteel meer leges aangevraagd dan begroot.

Thema wegen, bruggen en riolen € 57.000 voordeel

Dit voordeel is voornamelijk te danken aan hogere inkomsten met betrekking tot degeneratievergoeding⁶ van circa € 50.000. In de 2^e tussenrapportage 2019 is reeds melding gemaakt van de te verwachten hogere inkomsten. In de 2^e tussenrapportage 2019 is reeds melding gemaakt van de te verwachten hogere inkomsten. In verband hiermee is met de vaststelling van de begroting 2019 de raming verhoogd met € 35.000 in 2019 en daarna met € 50.000 structureel. De werkelijke inkomsten na het afsluiten van het boekjaar 2019 blijken hoger te zijn dan de opgenomen prognose in de 2^e tussenrapportage 2019.

⁶ Voor de vergunningverlening voor het leggen van kabels en leidingen door nutsbedrijven ontvangt de gemeente leges. Tevens ontvangt de gemeente na gereedmelding van de werkzaamheden een zogenaamde degeneratievergoeding voor de ingravingen om hiermee schade aan het wegdek, die na enige tijd ontstaat, te herstellen

5.3.4 Programma Bestuur, veiligheid en organisatie

Overzicht financiële afwijking programma bestuur, veiligheid en organisatie (x € 1.000)

Thema	Gewijzigde begroting	Realisatie	Afwijking
Bedrijfsvoering	-368	-486	118
Begroten en verantwoorden	48	48	0
Bestuur	2.598	2.878	-280
Communicatie en voorlichting	55	44	11
Dienstverlening	650	672	-23
Fysieke veiligheid	1.453	1.474	-21
Sociale cohesie	461	467	-6
Overhead	6.225	6.318	-93
Totaal	11.122	11.416	-294

Toelichting:

Thema Bedrijfsvoering € 118.000 voordeel

Op dit thema is in 2019 een voordeel van € 118.000. Deze thema moet gezien worden in samenhang met de thema overhead. Door de nieuwe BBV-regels omtrent taakvelden en het inzichtelijk maken van overhead is een nieuw thema 'overhead' in het leven geroepen. Daarbij is de staat B overgeheveld naar dit nieuwe thema. Echter staat een nadeel op thema overhead van € 86.000. Deze ramingen horen op hetzelfde thema te staan. Per saldo een voordeel van € 32.000. Dit voordelige saldo is te danken aan minder apparaatslasten en inhuur zoals aangeven in de 2^e tussenrapportage 2019. Met ingang van 2020 zullen alle ramingen van thema bedrijfsvoering naar thema overhead gaan. Thema bedrijfsvoering wordt opgeheven. Voor 2019 is dit niet meer mogelijk en worden de thema's gesaldeerd. (Zie ook thema overhead)

Thema Bestuur € 280.000 nadeel

Het percentage dat gehanteerd wordt voor berekening van de pensioenverplichting is sterk gedaald. Hoe lager de rente, hoe meer een pensioenfonds in kas moet hebben. Het betreft een landelijk gehanteerd percentage dat op 18 december 2019 is bekendgemaakt. Dit heeft tot gevolg dat er een extra storting nodig is van € 255.000 in de voorziening wethouderspensioenen. De actualisatie vindt jaarlijks plaats bij de jaarstukken.

Thema Overhead € 93.000 nadeel

Zie toelichting op thema bedrijfsvoering

5.3.5 Programma Financiën

Overzicht financiële afwijking programma Financiën (x € 1.000)

Thema	Gewijzigde begroting	Realisatie	Afwijking
Algemene heffingen	-43.920	-45.422	1.502
Totaal	-43.920	-45.422	1.502

Toelichting:

Het voordeel komt vooral voort uit de hogere bijdrage uit de algemene uitkering van € 733.000. Daarnaast was er een gunstig financieel resultaat bij de nutsbedrijven (€100.000). Het resterende verschil komt voort uit het geraamde resultaat € 671.000.

5.4 Overzicht incidentele baten en lasten

Het BBV (art. 19 en 28) schrijft voor dat de gemeente zowel bij begroting als bij jaarrekening een overzicht van incidentele baten en lasten presenteert. Het overzicht is, voor zowel de raad als voor de provincie, een essentieel onderdeel bij de bepaling van het structureel evenwicht van de exploitatie. De structurele exploitatie wordt verkregen na eliminatie van de incidentele baten en lasten.

Het overzicht van incidentele baten en lasten bevat alleen 'eenmalige of tijdelijke' baten en/of lasten die bij ongewijzigd beleid en omstandigheden voor maximaal drie jaar vaststaan. Budgetverschillen op activiteiten inzake structureel bestaand beleid blijven in hun aard onderdeel van de "structurele exploitatie".

Conform de financiële verordening worden in deze jaarrekening de incidentele baten en lasten groter dan € 25.000 afzonderlijk gespecificeerd in het overzicht incidentele lasten en baten.

In onderstaande twee tabellen zijn per thema de incidentele baten en lasten met een eenmalig of tijdelijk karakter groter dan € 25.000 opgenomen

Overzicht incidentele baten 2019

Thema	Omschrijving grootboeknummer	Realisatie 2019
Opgroeien en onderwijs	Alg.beleid opvang kinderdagv./peutersp.	-27
Werk en ondernemenschap	Economische zaken	-37
Wegen, bruggen en riolen	Project zwerfvuil	-29
Woonruimte zaken	Woonruimte zaken	-59
Woonruimte zaken	Uitkoopregeling woningen onder hoogspanninglijn	-282
Milieu	Bijdrage milieutaken	-27
Milieu	Proeftuin aardgasvrije wijken	-48
Overhead	LDKS loonkosten	-47
Algemene heffingen	Algemene uitkering voorgaande jaren	-40
Algemene heffingen	Algemene uitkering	-637

Overzicht incidentele lasten 2019

Thema	Omschrijving grootboeknummer	Realisatie 2019
Expl. bouwgronden woonwijken	Project Baanhoek - West	68
Expl. bouwgronden woonwijken	Verrekening met Reserve Infra (P123)	46
Verkeer-en vervoersbeleid	Onderzoek problematiek hoofdinfrastructuur	33
Woonruimte zaken	Uitkoopregeling woningen onder hoogspanningslijn	286
Milieu	Proeftuin aardgasvrije wijken	54
Bestuur	Voorber.projecten/nw.produkten	31
Overhead	LDKS loonkosten	48
Algemene heffingen	Incidentele baten en lasten	84

Hieronder wordt per programma een korte omschrijving gegeven van incidentele baten en lasten en de mutaties in de reserves per programma voor bedragen boven de € 100.000.

5.5 Overzicht structurele mutaties in reserves

De onderstaande mutaties in de reserves hebben een structureel karakter. De genoemde bedragen kunnen per jaar fluctueren, afhankelijk van de per jaar geïnvesteerde bedragen.

Overzicht structurele mutaties in reserves (x € 1.000)

Omschrijving	Vermeerdering	Vermindering
Reserve vervanging materieel PR	288	313
Reserve vervanging containers	108	14
Reserve kapitaallasten verenigingsverzamelgebouw	22	73
Reserve kapitaallasten investeringen met economisch nut	456	391
Reserve kapitaallasten nieuw gemeentekantoor	61	165
Reserve kleinschalige herontwikkeling	0	50
Reserve kapitaallasten nieuwbouw gemeentewerf	18	90
Reserve egalisatie tarieven afvalstoffenheffing	0	100
Reserve kapitaallasten investeringen met maatschappelijk nut	993	38
	1.946	1.235

5.6 WNT-verantwoording

Per 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op de gemeente Sliedrecht. Het voor de gemeente Sliedrecht toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2018 € 194.000.

Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op de gemeente Sliedrecht van toepassing zijnde regelgeving: Het algemene bezoldigingsmaximum.

Het weergegeven individuele toepasselijke bezoldigingsmaximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte.

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt

Gegevens 2019		
bedragen x € 1	N.H. Kuiper	R.P.A. van Aalst
Functiegegevens	Secretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1/10 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	0,889
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 28.613	€ 76.153

Beloningen betaalbaar op termijn	€ 4.906	€ 12.919
<i>Subtotaal</i>	€ 33.519	€ 89.073
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 48.899	€ 172.445
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	€ 33.519	€ 89.073
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2018		
bedragen x € 1	N.v.t	R.P.A. van Aalst
Functiegegevens	N.v.t	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2018	N.v.t	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	N.v.t.	0,889
Dienstbetrekking?	N.v.t	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	N.v.t.	€ 74.633
Beloningen betaalbaar op termijn	N.v.t.	€ 12.088
<i>Subtotaal</i>	N.v.t.	€ 86.721
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	N.v.t.	€ 168.000
Bezoldiging	N.v.t.	€ 86.721

Gegevens 2019		
bedragen x € 1	H.F. van Breugel	H.F. van Breugel
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Adviseur*
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1/1 - 1/10	1/10 - 10/10
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Nee	Nee
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 145.102	€ 5.271
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 0	€ 0

<i>Subtotaal</i>	€ 145.102	€ 5.271
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 145.101	€ 5.315
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	€ 145.102	€ 5.271
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	Zie toelichting**	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2018		
bedragen x € 1	H.F. van Breugel	N.v.t.
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	N.v.t.
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 – 31/12	N.v.t.
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	N.v.t.	N.v.t.
Dienstbetrekking?	Nee	N.v.t.
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 194.820	N.v.t.
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 0	N.v.t.
<i>Subtotaal</i>	€ 194.820	N.v.t.
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 247.386	N.v.t.
Bezoldiging	€ 194.820	N.v.t.

* Functionaris wordt aangemerkt als topfunctionaris tot uiterlijk 01-10-2023 in verband met eerdere functie als gemeentesecretaris.

** Toelichting: nu de topfunctionaris twee vergelijkbare functies (eerst secretaris en daarna adviseur van de secretaris) kan de bezoldiging bij elkaar worden opgeteld om te beoordelen of aan het toepasselijke bezoldigingsmaximum is voldaan. Dit is het geval. De overschrijding is derhalve toegestaan.

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

5.7 Balans

In dit hoofdstuk presenteren wij de balanspositie van de gemeente. Per 1 januari 2004 gelden de in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) opgenomen regels voor de opstelling van de balans.

Balans per 31 december 2019				
Activa	2019		2018	
Vaste activa				
Immateriële vaste activa		2.668		2.778
Kosten onderzoek en ontwikkeling	74		300	
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	2.594		2.477	
Materiële vaste activa		64.141		61.501
gronden uitgegeven in erfpacht	36		36	
Ov. investeringen met een economisch nut	55.125		55.330	
Investeringen met economisch nut	1.987		2.119	
Investeringen met maatschappelijk nut				
grond-, weg- en waterbouwkundige werken	6.171		3.496	
overige investeringen met een maatschappelijk nut	823		521	
Financiële vaste activa		3.244		3.249
Kapitaalverstrekkingen aan:				
Deelnemingen	1.166		1.166	
Gemeenschappelijke regelingen				
Overige langlopende leningen	2.078		2.083	
Totaal vaste activa		70.054		67.529
Vlottende activa				
Voorraden		1.794		2.067
Bouwgronden in exploitatie	1.794		2.067	
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar		7.191		9.466
Vorderingen op openbare lichamen	4.537		4.736	
Rekening-courantverhouding met het Rijk	-		3.500	
Overige vorderingen	2.652		1.229	
Overige uitzettingen	3		1	
Liquide middelen		3.272		1.597
Banken	3.272		1.597	
Overlopende activa		4.578		5.110
Overige nog te ontvangen bedragen	3.207		3.755	
Vooruitbetaalde bedragen	1.371		1.354	
Totaal vlottende activa		16.836		18.240
Totaal activa		86.890		85.769

Balans per 31 december 2019				
Passiva	2019		2018	
Vaste passiva				
Eigen vermogen		28.537		28.979
Reserves:				
Algemene reserve	1.346		2.791	
Bestemmingsreserves	27.516		26.645	
Gerealiseerd resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten	-325		-457	
Voorzieningen		9.772		9.431
Voorzieningen risico's en verplichtingen	1.655		2.341	
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	2.546		2.422	
Voorziening voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen met heffing	5.572		4.669	
Vaste schulden met een rentetypische looptijd $\geq$ 1 jaar		32.400		29.040
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	32.400		29.040	
Totaal vaste passiva		70.710		67.451
Vlottende passiva				
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd $<$ 1 jaar		5.845		10.903
Kasgeldleningen	-		8.500	
Banksaldi	-		-	
Overige schulden	5.845		2.403	
Overlopende passiva		10.335		7.415
Overlopende verplichtingen	3.889		2.178	
Van Europese of Nederlandse overheidslichamen				
ontvangen specifiek te besteden uitkeringen	4.990		949	
Overige vooruitontvangen bedragen	1.456		4.286	
Totaal vlottende passiva		16.180		18.318
Totaal passiva		86.890		85.769

5.7.1 Toelichting op de balans

In onderstaande balansspecificaties wordt een vergelijking gemaakt met de balanspositie per 31 december 2019.

Activa

Immateriële vaste activa

Het BBV laat slechts beperkte ruimte voor opname van immateriële vaste activa op de balans. Voorbereidingskosten voordat een grondexploitatie wordt vastgesteld mogen op basis van BBV art.34b worden geactiveerd als immateriële activa.

Omschrijving	1-1-2019	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	31-12- 2019
Vorbereidingskrediet uitbreiding begraafplaats	0	74			74
1e inrichting nieuwbouw Griendencollege	159	0		4	156
Sporthal Benedenveer bouw	2.257	0		30	2.227
Bijdrage accommodatie VV	61	0			61
Lift Kerkbuurt	0	150			150
Vorbereidingskosten De Driehoek	300	0	300		0
Totaal	2.778	224	-300	-34	2.668

Als gevolg van de nieuwe verslaggevingsvoorschriften zijn de voorbereidingskosten van de Driehoek gerubriceerd onder de overlopende activa.

De belangrijkste investeringen in het afgelopen boekjaar met betrekking tot de immateriële vaste activa betreffen (investeringen > € 100.000):

Investeringen	Krediet	Besteed t/m 2018	Besteed in 2019	Totaal besteed
Lift Kerkbuurt	150		150	150
Totaal	150		150	150

Materiële vaste activa met economisch nut

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Omschrijving	Boek- waarde 1-1-2019	Inves- teringen	Desinves- teringen	Afschrij- Vingen	Bijdrage derden	Boek- waarde 31-12- 2019
Erfpachtgronden	36	-	-	-		36
Gronden en terreinen	7.475	-	-792	-		6.683
Bedrijfsgebouwen	43.904	1.337	-5	-889		44.346
Grond-, weg-en waterbouwkundige werken	777	-	-	-94		682
Vervoermiddelen	764	211	-	-125		850
Machines, apparaten en installaties	2.056	202	-21	-215		2.022
Overige materiële vaste activa	355	254	-	-67		542
Totaal	55.366	2.003	-819	-1.389	-	55.161

Vanaf 31 december 2015 zijn de strategische gronden onderdeel van de gronden en terreinen onder de materiële vaste activa. Op basis van de notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken van de commissie BBV, zijn de gronden voor Middelblok met een bedrag van € 524.500 afgewaardeerd; van € 15,- per m2 naar de agrarische waarde van € 7,- per m2.

De belangrijkste investeringen in het afgelopen boekjaar met betrekking tot de materiële vaste activa met economisch nut betreffen (investeringen > € 100.000):

Investerings	Krediet in 2019	Besteed t/m 2018	Besteed in 2019	Totaal besteed
2 Speellokalen J Calvijnschool	614	47	619	666
Verbouwing De Reling tbv Gem. Kantoor	255	10	237	247
Uitbreiding Anne de Vriesschool	462	-	427	427
Haakarmwagen	145	-	140	140
Bronbad De Lockhorst - Aanschaf glijbaan	140	-	140	140
Totaal	1.616	56	1.563	1.619

Materiele vaste activa met economisch nut waarvoor heffing wordt geheven

De materiële vaste activa met economisch nut, waarvoor heffing wordt geheven, bestaan uit de volgende onderdelen:

Omschrijving	Boek-waarde 1-1-2019	Inves-teringen	Desinves-teringen	Afschrij-vingen	Bijdrage derden	Boek-waarde 31-12-2019
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	999	1.152	624	47	451	1.029
Vervoersmiddelen	40	-	-	7		34
Machines, apparaten en installaties	70	-		13		57
Overige materiële vaste activa	1.010	14	-	157		867
Totaal	2.119	1.166	624	223	451	1.987

De desinvesteringen van € 624.000 betreffen de vervanging van de riolering in 2018 € 319.000, de Staatsliedenbuurt € 124.000 en overige vervangingen op basis van het GRP 2019-2023 € 181.000.

De belangrijkste investeringen in het afgelopen boekjaar met betrekking tot de materiële vaste activa met economisch nut waarvoor heffing wordt geheven betreffen (investeringen > € 100.000):

Investerings	Krediet in 2019	Besteed t/m 2018	Besteed in 2019	Totaal besteed
Rioleringsplan - vervanging riolering 2018	398	295	373	669
Riolvervanging Staatsliedenbuurt	2.429	113	525	639
Totaal	2.827	409	899	1.307

Materiele vaste activa met maatschappelijk nut

De materiële vaste activa met maatschappelijk nut bestaan uit de volgende onderdelen:

Omschrijving	Boek-waarde 1-1-2019	Inves- Teringen	Desinves- teringen	Afschrij- Vingen	Bijdrage derden	Boek- waarde 31-12- 2019
Grond-, weg- en waterbouwkundi- ge werken	3.496	3.247	-105	-77	-391	6.171
Machines, apparaten en installaties	486	244	-	-14	-31	684
Overige materiële vaste activa	35	106	-	-3		138
Totaal	4.017	3.597	-105	-93	-422	6.994

De belangrijkste investeringen in het afgelopen boekjaar met betrekking tot de materiële vaste activa met maatschappelijk nut betreffen (investeringen > € 100.000):

Investeringen	Krediet in 2019	Besteed t/m 2018	Besteed in 2019	Totaal besteed
Aanpassen kruispunt Stationsplein met Prov. Weg	67	1.046	162	1.208
Aanleg rotonde Thorbeckelaan-Simon Stevinst. (VBP)	879	188	837	1.025
Aanpak speelplaatsen - Jaarschijf 2019	200	-	107	107
Vervanging div. asfaltdeklagen - Jaarschijf 2019	248	4	246	250
Herstraten Weresteijn-noord (binnenpaden)	311	12	263	274
Herstraten Vogelbuurt - Jaarschijf 2019	180	23	164	187
Herinrichting Bonkelaarplein 2018-2019	481	27	304	332
Herinrichting Middenveer 2018-2019	561	62	540	602
Totaal	2.927	1.361	2.623	3.984

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2019 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2019	Investeringen	Aflossingen/ Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2019
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	1.166	0	0	1.166
Overige langlopende leningen	2.083	-	5	2.078
Totaal	3.249	-	5	3.244

Het gaat uitsluitend om aflossingen van renteloze leningen aan een aantal verenigingen en clubs in Sliedrecht.

De overige langlopende leningen bestaan uit onderstaande leningen.

Investerings	Besteed t/m 2018	Besteed in 2019	Totaal besteed
Startersleningen Stimuleringsfonds	1.406	0	1.856
Blijversleningen	300	0	300
Duurzaamheidsleningen	301	0	301
Stimuleringsfonds volkshuisvesting revolv. fund	42	0	42
Renteloze leningen lokale verenigingen	34	5	29
Totaal	2.083	5	2.078

In 2019 zijn er geen startersleningen verstrekt.

Vorraden

De in de balans opgenomen voorraden betreffen de gronden in exploitatie.

Het verloop in de boekwaarde van de lopende bouwgrondexploitaties is als volgt:

Omschrijving	1-1-2019	Vermeerderingen	Verminderings	31-12-2019
Stationspark II	15	16	-	31
Kerkbuurt 16-18	111	-	-110	-
Burg. Winklerplein	1.119	200	-1.016	304
Stationspark III	822	637	-	1.460
Totaal	2.067	853	-1.126	1.794

Voor Burgemeester Winklerplein geldt dat de boekwaarde is verminderd met het bedrag van de getroffen verliesvoorziening van € 986.000. Binnen de paragraaf grondexploitaties, op pagina 98, staat een prognose van de grondexploitaties, voor de jaren 2024 en verder, met een verwacht positief resultaat € 437.000.

Uitzettingen met een rente typische looptijd < 1 jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder zijn als volgt gespecificeerd:

Omschrijving	31-12-2019	Voorziening oninbaarheid	Gecorrigeerd 31-12-2019	Gecorrigeerd 31-12-2018
Vorderingen op openbare lichamen	4.537	0	4.537	4.736
Rekening courant met het Rijk	3.500	0	-	3.500
Overige vorderingen	2.961	-309	2.652	1.229
Overige uitzettingen	3	0	3	1
Totaal	11.000	-309	7.191	9.466

Voor verwachte oninbaarheid van debiteuren is een voorziening opgenomen van € 309.000 bepaald op basis van geschatte inningskansen.

In het kader van Schatkistbankieren is – conform artikel 52c BBV – voor het begrotingsjaar een drempelbedrag van geldig van € 526.000. In onderstaande tabel is de benutting drempelbedragen inzichtelijk gemaakt. Zie ook paragraaf 4.4. Financiering.

	1 ^e kwartaal	2 ^e kwartaal	3 ^e kwartaal	4 ^e kwartaal
Bedrag aan middelen buiten 's Rijks schatkist aangehouden	342	412	437	486

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Specificatie	31-12-2019	31-12-2018
Bank Nederlandse Gemeenten	3.267	1.596
Rabobank	5	2
Totaal	3.272	1.597

Overlopende activa

De overlopende activa kan als volgt worden onderscheiden:

Specificatie	31-12-2019	31-12-2018
Overige nog te ontvangen bedragen	3.207	3.755
Vooruitbetaalde bedragen	1.371	1.354
Totaal	4.578	5.110

De overige nog te ontvangen bedragen – groot € 3.207.000 - bestaan voor uit € 1,0 miljoen aan te ontvangen bedragen van Gemeentebelastingen en Basisinformatie Drechtsteden (GBD), € 0,5 miljoen voor een tegoed uit het Baanhoek Bouwfonds, voor € 0,5 miljoen aan te ontvangen bedragen voor de staatsliedenbuurt, voor € 0,3 miljoen voor de Driehoek en € 0,25 miljoen voor een bijdrage aan Baanhoek-West. Als gevolg van de nieuwe verslaggevingsvoorschriften zijn de voorbereidingskosten van de Driehoek gerubriceerd onder de overlopende activa."

Onder de vooruitbetaalde bedragen is een bedrag opgenomen van € 1,3 miljoen als vooruitbetaling aan het Ministerie van Infrastructuur en Milieu voor de verbreding van de A15.

Passiva

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten en het verloop is in onderstaand overzicht per soort reserve weergegeven:

Omschrijving	1-1-2019	Toevoeging voorgaand boekjaar	Toevoe- ging overzicht baten en lasten	Onttrek- kingen cf. overzicht baten & lasten	Resultaat 2019	31-12- 2019
Algemene reserve	2.791	-457	143	-1.131		1.346
Bestemmings-reserves	26.645		2.341	-1.470		27.516
Gerealiseerd resultaat	-457	457	-		-325	-325
Totaal	28.979	-	2.485	-2.601	-325	28.537

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen in 2019 is in onderstaand overzicht weergegeven.

Omschrijving	1-1-2019	Toevoegingen	Vrijval tgv baten en lasten	Aanwendingen	31-12-2019
Voorzieningen risico's en verplichtingen	2.341	965	96	570	2.641
Onderhoudsegalisatie voorzieningen	2.422	497	-	373	2.546
Voorziening voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen met heffing	4.669	1.527	624	-	5.572
Totaal	9.431	2.990	720	943	10.758

Vaste schulden met een rentetypische looptijd ≥ 1 jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen langlopende schulden is als volgt:

	Saldo 1-1-2019	Vermeerderingen	Aflossingen	Saldo 31-12-2019
Onderhandse leningen	29.040	20.000	16.640	32.400
Totaal	29.040	20.000	16.640	32.400

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar

De specificatie van de kortlopende schulden is als volgt:

Specificatie	31-12-2019	31-12-2018
Kasgeldleningen	-	8.500
Banksaldi	-	-
Overige schulden	5.845	2.403
Totaal	5.845	10.903

De overige schulden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Overige schulden	31-12-2019	31-12-2018
Crediteuren	5.840	2.370
Overige posten	5	33
Totaal	5.845	2.403

Overlopende passiva

Het overzicht van de overlopende passiva

Overlopende passiva	31-12-2019	31-12-2018
Overlopende verplichtingen	3.889	2.178
Vooruitontvangen bedragen van Europese en Nederlandse overheden met een specifiek bestedingsdoel	4.990	949
Overige vooruitontvangen bedragen	1.456	4.286
Totaal	10.335	7.415

Het saldo van de van de overlopende verplichtingen is per balansdatum € 3.889.000.
In onderstaande tabel zijn de verplichtingen boven de € 100.000 opgenomen.

Omschrijving	Bedrag
NTB aanvullende bijdrage 2019 Serviceorganisatie Jeugd	854.000
NTB transitorische rente 2019	405.000
NTB project Lanser Rivierdijk	385.000
NTB dienstverlening 2019	238.000
NTB BW plein perceel Rembrandtlaan	200.000
NTB Resultaat 2019 GRD	210.000
NTB bijdrage Dienstverlening Drechtsteden Q4	175.000
NTB Uitkeringsspecificatie 2020-01 alg uit	132.000
NTB bijdrage nadelig Saldo Drecht Werk	126.000
NTB 3e termijn riolering Bonkelaarplein	116.000
NTB afrekening servicekosten de Lockhorst bronbad	111.000
NTB Service Center Drechtsteden Q4 2019	108.000

In onderstaand overzicht geeft inzicht in de vooruit ontvangen bedragen van Europese en Nederlandse overheden met specifiek bestedingsdoel.

Omschrijving	Saldo 1-1-2019	Ontvangen	Vrijgevallen/ terug- betalingen	Saldo 31-12-2019
Onderwijsachterstandbeleid (OAB)	243	686	562	367
Middelen liquidatie vm LDKS	37	14	24	26
Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï	475	-	-	475
Uitkoopregeling woningen onder hoogspanningslijnen	137	427	282	282
Nazorg locatie voormalig gasfabriekterrein	37	-	-	37
Subsidie Sliedrecht Centrum toekomstbestendig maken	20	-20	-	-
Aardgasvrije wijken - Decentralisatie uitkering	-	3.850	48	3.803
Totaal vooruit ontvangen bedragen	949	4.957	915	4.990

De post overige vooruitontvangen bedragen van in totaal € 1.456.000 betreft vooral de ontvangen uitkeringen voor de Merwede Linge Lijn, ISV3-geluid en leges.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

In het onderstaande overzicht zijn de niet in de balans opgenomen financiële verplichtingen vermeld waaraan de gemeente Sliedrecht voor toekomstige jaren is verbonden. Een verdere toelichting is gegeven in de paragraaf Financiering. In 2019 zijn geen betalingen gedaan met betrekking tot de gewaarborgde geldleningen.

	Oorspronkelijk bedrag	Percentage waarborg	31-12-2019	31-12-2018
Directe borgstellingen 100%		100%	18.023	18.518
Directe borgstellingen 1 – 10%		1 tot 10%	7.031	7.083
Achternvang WSW, St. Tablis Wonen		100%	98.465	102.242
Totaal			123.519	127.843

Met ingang van 1 januari 2016 zijn overheidsondernemingen belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting (vpb). Dit komt voort vanuit Europese regelgeving en is bedoeld om een gelijk speelveld te creëren tussen overheidsbedrijven (die economische activiteiten verrichten) en private ondernemingen.

Door de voormalige accountant is in het boekjaar 2017/2018 een analyse gemaakt over het boekjaar 2016 van de mogelijke vpb-consequenties, zowel ten aanzien van de grondexploitaties als ten aanzien van de overige activiteiten (overig specifiek afval en binnenhaven).

Complicerende factor hierbij is dat de uitkomsten van deze analyse ook afhankelijk zijn van enkele landelijke standpunten van de Belastingdienst.

Begin februari 2018 is een nadere publicatie verschenen rond de grondexploitaties, waarbij ten aanzien van een deelonderwerp duidelijkheid is ontstaan. Een restvraag is nog onderdeel van het gesprek op landelijk niveau. Dat betreft feitelijk de situatie dat de vermogensverhouding en de rentevoet afwijkt van de door de Belastingdienst gestelde kaders. De gemeente Sliedrecht heeft hier, net als overigens alle andere gemeenten, mee te maken.

Ten aanzien van de afvalverwerking loopt ook nog een landelijk overleg over de verwerking van afvalstromen met een opbrengst.

Op basis van de huidige kennis van de voormalige accountant is over het boekjaar 2016 de verwachting uitgesproken dat de aangifte 2016 zal sluiten met een negatief bedrag. Om die reden is een nul-aangifte geadviseerd en door de gemeente Sliedrecht ingediend. Er zal door de voormalige accountant ter afronding van het boekjaar 2016 en 2017 een afstemmingstraject met de belastingdienst worden opgestart waarin kort de stand van zaken besproken zal worden en ten aanzien van welke standpunten wij in overleg wensen te treden. Voor het boekjaar 2018 is een PM-post opgenomen voor de vennootschapsbelasting.

5.8 Reserves en voorzieningen

Reserves

Het verloop van de Algemene reserve en de bestemmingsreserves is in 2019 als volgt:

Reserves	1-1-2019	Vermeer- deringen	Bestem- ming resultaat vorig boekjaar	Vermin- deringen ter dekking van kapitaal- lasten	Vermin- deringen	31-12-2019
Algemene Reserve	2.791	143	-457	0	-1.131	1.347
Reserve kapitaallasten verenigingsverzamel- gebouw	2.213	22	0	-73	0	2.162
Reserve kapitaallasten investeringen economisch nut	5.410	456	0	-391	0	5.474
Reserve nieuwbouw gemeentekantoor	6.083	61	0	-165	0	5.979
Reserve vervanging materieel afdeling PR	1.138	288	0	0	-313	1.113
Reserve Infra	393	260	0	0	-103	549
Reserve vervanging containers	366	108	0	0	-14	460
Reserve egalisatie tarieven afvalstoffenheffing	505	0	0	-100	0	405
Reserve kapitaallasten nieuwbouw gemeentewerf	1.774	18	0	-90	0	1.702
Reserve frictiebudget reorganisatie	106	0	0	0	-35	71
Reserve kleinschalige herontwikkeling	272	0	0	0	-50	222
Reserve onderhoud begraafplaats	749	0	0	0	-74	675
Reserve weerstandsvermogen	3.615	136	0	0	0	3.751
Reserve Sociaal Domein	516	0	0	0	-22	493
Reserve kapitaallasten invest. maatschappelijk nut	3.490	993	0	-38	0	4.445
Reserve herplantfonds	16	0	0	0	0	16
Totaal reserves	29.436	2.485	-457	-858	-1.743	28.863

Algemene reserves

Algemene reserve

Deze reserve dient als buffer ter afdekking van risico's en om incidentele tegenvallers op te vangen. Met ingang van 2016 is vanuit de paragraaf weerstandstandsvermogen een deel van de Algemene Reserve ter afdekking van de risico's ondergebracht in een aparte reserve, namelijk de Reserve Weerstandstandsvermogen. Het hiermee gemoeide bedrag bedraagt per ultimo 2019 € 3.751.000.

Bestemmingsreserves

Reserve weerstandstandsvermogen

Deze reserve is getroffen om risico's waarvoor geen beheersmaatregelen zijn getroffen - zoals het vormen van voorzieningen of het afsluiten van verzekeringen - op te kunnen vangen. Voor de totstandkoming van deze reserve wordt verwezen naar paragraaf 4.2 Weerstandstandsvermogen en risicobeheersing.

Reserve sociaal Domein

Deze reserve is gevormd bij Jaarrekening 2016 en is ter vervanging van de geraamde stelpost sociaal domein ter egalisatie van lasten en baten binnen het sociaal domein.

Reserve kapitaallasten verenigingsverzamelgebouw

Deze reserve dient ter dekking van de kapitaallasten van in het verleden geactiveerde investeringen

Reserves kapitaallasten investeringen economisch nut

Deze reserve dient ter dekking van de kapitaallasten van in het verleden geactiveerde investeringen.

Reserve kapitaallasten nieuwbouw gemeentekantoor

Deze reserve dient ter dekking van de kapitaallasten van in het verleden geactiveerde investeringen.

Reserve kapitaallasten nieuwbouw gemeentewerf

Deze reserve dient ter dekking van de kapitaallasten van in het verleden geactiveerde investeringen.

Reserve kapitaallasten investeringen maatschappelijk nut

Deze reserve dient ter dekking van de kapitaallasten van de in 2018 geactiveerde investeringen.

Reserve vervanging materieel PR

Deze reserve is gevormd voor de dekking van kapitaallasten van investeringen in nieuw materieel, waardoor de exploitatie wordt geëgaliseerd. Dat laatste is belangrijk voor een solide tarievenbeleid voor de reinigingsrechten. De storting in de reserve is gebaseerd op het integraal vervangingsplan. De onttrekkingen zijn gebaseerd op de werkelijke vervangingen.

Reserve vervanging containers

Deze reserve heeft als doel de kapitaallasten van de investeringen met betrekking tot de aanschaf van huisvuil-, papier- en bedrijfsvuilcontainers alsmede investeringen in ondergrondse afvalinzameling te dekken. De storting is gebaseerd op een integraal vervangingsplan en de onttrekkingen zijn gebaseerd op de werkelijke vervangingen.

Reserve frictiebudget/organisatieontwikkeling

Deze reserve is gevormd voor de kosten die verbonden zijn met de doorontwikkeling van de ambtelijke organisatie. Te denken valt aan kosten die verband houden met het bevorderen van arbeidsmobiliteit binnen de organisatie en de inhuur van capaciteit om tijdelijk impulsen te kunnen geven aan de organisatie.

Reserve egalisatie tarieven afvalstoffenheffing

Deze reserve dient om een gelijkmatige verdeling van lasten over de begrotingsjaren te bevorderen.

Reserve infra

Deze reserve is bedoeld voor de aanleg, uitbreiding en verbetering van de infrastructuur ten behoeve van de bovenwijkse voorzieningen. De voeding van deze reserve bestaat uit een bijdrage vanuit de grondexploitaties.

Reserve onderhoud begraafplaats

Deze reserve dient ter dekking van kosten van investeringen in de huidige begraafplaats alsmede uitbreidingsinvesteringen.

Reserve kleinschalige ontwikkeling

Het doel van deze reserve is particulier initiatief op het gebied van stedelijke (her)ontwikkeling van bestaande panden en bijbehorende gronden in nader aan te duiden gebieden te ondersteunen. Initiatieven die nodig zijn om in gebieden dreigende verpaupering, leegstand etc. een halt toe te roepen. De initiatieven moeten wel passen binnen de visies en beeldkwaliteitsplannen.

Reserve herplantfonds

Deze reserve is bedoeld om ontvangen bijdragen te gebruiken voor de uitgaven van het herplanten van bomen zoals bedoeld in het vastgestelde groenbeleidsplan

Voorzieningen

Voorzieningen	1-1-2019	Vermeer-deringen	Vrijval tgv baten en lasten	Vermin-deringen	31-12-2019
Voorziening spaarverlof ambtenaren	9	0	0	0	9
Voorziening wachtgeld personeel	232	40	0	206	67
Voorziening pensioen voormalige wethouders	979	268	0	82	1.165
Voorziening liquidatie Logopedische Dienst Kring Sliedrecht	51	0	0	0	51
Voorziening verliezen grondexploitaties	27	0	27	0	0
Voorziening Baanhoek West	83	0	68	0	15
Voorziening garantstellingen bedrijvent centrum	128	0	0	31	97
Voorziening Uittreden Parkschap	500	0	0	250	250
Voorziening BW plein	330	656	0	986	0
Voorziening huisvesting onderwijs	1	0	0	1	0
Voorziening buitengewoon onderhoud afdeling GB	313	161	0	119	354
Voorziening onderhoud woningen	103	7	0	2	107
Voorziening onderhoud haven	77	6	0	0	83
Voorziening onderhoud wegen	1.543	250	0	155	1.638
Voorziening onderhoud ponton waterbus	78	4	0	0	83
Voorziening onderhoud bruggen	156	63	0	59	160
Voorziening onderhoud openbare verlichting	151	7	0	37	121
Voorziening onderhoud/egalisatie producten riolering	4.669	1.527	624	0	5.572
Totaal voorzieningen	9.431	2.990	719	1.929	9.772

Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's

Voorziening spaarverlof ambtenaren

Deze voorziening is gevormd om kosten van vervanging te bekostigen bij opname van spaarverlof door medewerkers. Twee medewerkers nemen deel aan deze spaarregeling voor in totaal 1.118 uren. In 2018 is één medewerker uit dienst gegaan, hierdoor is de stand van de voorziening op balansdatum gedaald met € 44.000 ten opzichte van voorgaand boekjaar.

Voorziening pensioen voormalige wethouders

De voorziening is gevormd voor de pensioenverplichtingen van twee voormalige wethouders. De stand van de voorziening is € 979.000. Deze stand is gebaseerd op actuariële berekeningen.

Voorziening Parkschap nationaal park De Biesbosch

De voorziening is in 2017 gevormd in verband met de uittredingsvergoeding van het Parkschap. De voorziening betreft de jaren 2018 tot en met 2020, het jaarlijkse bedrag bedraagt € 250.000.

Voorziening liquidatie Logopedische Kring

Sliedrecht verzorgt als centrumgemeente de afwikkeling van de liquidatie van de voormalige Logopedische Dienst Kring Sliedrecht (LDKS). De baten en lasten hiervan zijn opgenomen in de

exploitatie. De voorziening is gevormd voor de mogelijke risico's die samenhangen met de liquidatie die doorloopt tot en met 2026.

Voorziening verliezen grondexploitaties

Voorziening is gevormd om dat deel van de verliesvoorziening dat de boekwaarde van een grondbedrijf exploitatie overstijgt aan de passiva kant van de balans te presenteren.

Voorziening wachtgeld personeel

Deze voorziening is bedoeld om WW-verplichtingen van (voormalige) personeelsleden met een boven formatieve status te bekostigen.

Voorziening garantstellingen bedrijvencentrum

De voorziening garantstellingen is gevormd voor de op de balansdatum bestaande risico's ter zake van verplichtingen uit garantstellingen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.

Voorziening huisvesting onderwijs

De voorziening is gevormd voor de afwikkeling van de opheffing voorziening onderwijshuisvesting, school Baanhoek West en de knelpunten onderwijs. In 2018 is het volledige bedrag uit de voorziening hiervoor onttrokken.

Voorziening Baanhoek West

Met het afsluiten van de grondexploitatie Baanhoek West (jaarrekening 2015) is er een voorziening gevormd voor de nog te maken kosten. De voorbereidingskosten in 2018 zijn hier ten laste van gebracht.

Voorziening BW-plein

De voorziening is gevormd voor de verwachten verliezen op contante waarde van de grondexploitatie BW-plein conform de notitie grondexploitaties BBV.

Onderhoudsegalisatievoorzieningen

Voorziening buitengewoon onderhoud afdeling GB

Voorziening voor de egalisatie van kosten van het buitengewoon onderhoud van diverse gemeentelijke gebouwen en objecten en van gebouwen en objecten die voor de huisvesting van vooral gesubsidieerde instellingen worden gebruikt.

Voorziening onderhoud woningen

Voorziening voor de egalisatie van de kosten van het buitengewoon onderhoud van diverse gemeentelijke woningen, woonwagens en woonwagenstandplaatsen.

Voorziening onderhoud haven

Voorziening voor de egalisatie van het buitengewoon onderhoud van de haven.

Voorziening onderhoud wegen

Voorziening voor de egalisatie van het buitengewoon onderhoud aan wegen alsmede voor het nog niet uitgevoerd straatwerk uit programma's van voorgaande jaren.

Voorziening onderhoud ponton waterbus

Voorziening voor de egalisatie van het buitengewoon onderhoud aan de ponton van de waterbus.

Voorziening onderhoud bruggen

Voorziening voor de egalisatie van het buitengewoon onderhoud aan bruggen.

Voorziening onderhoud openbare verlichting

Voorziening voor de egalisatie van het buitengewoon onderhoud openbare verlichting

Voorziening voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven

Voorziening onderhoud en egalisatie producten riolering

Deze voorziening is gevormd uit de opbrengsten rioolrechten. De bijdrage aan de voorziening dient voor toekomstige vervangingsinvesteringen (artikel 44, lid 1d BBV). Het saldo van de voorziening bestaat uitsluitend uit uitgestelde investeringen die op een later moment zullen plaatsvinden.

5.9 SiSa overzicht

SiSa staat voor Single Information Single audit. Gemeenten en provincies kunnen extra geld krijgen om specifiek beleid van de Rijksoverheid uit te voeren. Dit zijn specifieke uitkeringen. De verantwoording over de besteding van dit geld verloopt via de SiSa-systematiek. In onderstaand overzicht leggen wij onze verantwoording af voor de door ons specifieke ontvangen uitkeringen.

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 27 januari 2020								
B Z K	C 1	Regeling Reductie Energiegebruik	Totaal ontvangen beschikking	Projectnaam / nummer	Besteding (jaar T)	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (JA/NEE)	Besteding (Jaar T) aan afwijkingen. Alleen invullen bij akkoord ministerie.	Cumulatieve bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie
		Gemeenten	Aard controle R Indicatummer: C1 / 01	Aard controle R Indicatummer: C1 / 02	Aard controle R Indicatummer: C1 / 03	Aard controle R Indicatummer: C1 / 04	Aard controle R Indicatummer: C1 / 05	Aard controle n.v.t. Indicatummer: C1 / 06
	1		€ 156.200	Project Reductie Energiegebruik	€ 0	Ja		€ 0
	2							
	3							
	4							
	5							
		Kopie projectnaam/ nummer Aard controle n.v.t. Indicatummer: C1 / 07	Toelichting Aard controle R Indicatummer: C1 / 08	Eindverantwoording Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatummer: C1 / 09				
	1	Project Reductie Energiegebruik		Nee				
	2							

O C W	D 8	Onderwijsachterstanden beleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorga- nen van scholen, houders van kindcentra- en peuterspeel- zalen (conform artikel 167 WPO)	
			Aard controle R Indicatu- mmer: D8 / 01	Aard controle R Indicatu- mmer: D8 / 02	Aard controle R Indicatu- mmer: D8 / 03	
			€ 182.877	€ 47.107	€ 0	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoor- dingsinfor- matie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekt e middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsac- hterstanden beleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoor- dingsinfor- matie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekt e middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsac- hterstanden beleid
			Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag
			Aard controle n.v.t. Indicatu- mmer: D8 / 04	Aard controle R Indicatu- mmer: D8 / 05	Aard controle n.v.t. Indicatu- mmer: D8 / 06	Aard controle R Indicatu- mmer: D8 / 07
		1				
		2				
		3				
		4				

le n W	E 3	Subsidieregeling sanering verkeerslaw aai	Hieronder per regel één beschikkin gsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoor dingsinfor matie	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmidde len	Overige bestedinge n (jaar T)	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinde r ten laste van het Rijk komt	Correcti e over bestedin g (t/m jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddel en	
									Aard controle n.v.t. Indicatomu mmer: E3 / 01
			1	lenM/BSK- 2014/2380 65	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2						
				Kopie beschikkin gsnummer	Cumulatieve bestedingen ten laste van rijksmidde len tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoor dingsinformati e	Cumulatiev e overige bestedinge n tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijds e afstemmin g van de juistheid en volledighei d van de verantwoor dingsinfor matie	Cumulatieve Kosten ProRail tot en met (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddele n Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledighei d van de verantwoor dingsinformati e	Correcti e over bestedin g kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindverant woording Ja/Nee
				Aard controle n.v.t. Indicatomu mmer: E3 / 07	Aard controle n.v.t. Indicatomu mmer: E3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatomu mmer: E3 / 09	Aard controle n.v.t. Indicatomu mmer: E3 / 10	Aard controle R Indicatom ummer: E3 / E3 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatomu mmer: E3 / 12

E Z K	F 1	Regeling aankoop woningen onder een hoogspanni ngsverbindi ng	1	lenM/BSK- 2014/2380 65	€ 0	€ 0	€ 0		Ja
			2						
			3						
				Totale besteding (jaar T) ten last van Rijksmidde len (automatis ch berekend)	Projectnaam /UWHS- nummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmidde len per woning	Is de bestemming gewijzigd Ja/Nee	Indien woning verplaat st: conform de ingediend e perceels chets Ja/Nee	Eindverant woording Ja/Nee
				Aard controle R	Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle D1	Aard controle D1	Aard controle D1
				Indicatomu mmer: F1 / 01	Indicatomum mer: F1 / 02	Indicatomu mmer: F1 / 03	Indicatomum mer: F1 / 04	Indicatom ummer: F1 / 05	Indicatomu mmer: F1 / 06
			1	€ 275.946	UWHS1700 30 Baanhoek 313	€ 0	Nee		Nee
			2		UWHS1700 31 Baanhoek 311	€ 0	Nee		Nee
			3		UWHS1700 32 Baanhoek 269	€ 0	Nee		Nee
			4		UWHS1700 33 Baanhoek 257	€ 0	Nee		Nee
			5		UWHS1700 48 Baanhoek 317	€ 0	Nee		Nee
			6		UWHS1700 58 Rivierdijk 42	€ 0	Nee		Nee
			7		UWHS1700 95 Baanhoek 315	€ 0	Nee		Nee
			8		UWHS1701 00 Baanhoek 309	€ 0	Nee		Nee
			9		UWHS1701 53 Baanhoek 295	€ 275.946	Nee		Nee
			10						
			11						

			Kopie Projectnaam / UWHS- nummer	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen tot en met (Jaar T)	Indien (een deel van) de uitkering voor het standaardbedrag voor gemeentelijke uitvoeringskosten is verantwoord als onderdeel van de cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen tot met (jaar T): Vermeld bedrag € 3.500, € 6.500 of € 10.000.
			Aard controle n.v.t. Indicator nummer: F1 / 07	Aard controle R Indicator nummer: F1 / 08	Aard controle R Indicator nummer: F1 / 09
1			UWHS170 030 Baanhoek 313	€ 161.071	€ 0
2			UWHS170 031 Baanhoek 311	€ 154.094	€ 0
3			UWHS170 032 Baanhoek 269	€ 171.016	€ 0
4			UWHS170 033 Baanhoek 257	€ 401.167	€ 0
5			UWHS170 048 Baanhoek 317	€ 191.376	€ 0
6			UWHS170 058 Rivierdijk 42	€ 1.161.037	€ 0
7			UWHS170 095	€ 203.700	€ 0

S Z W	G 2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeente deel 2019	Baanhoek 315					
			8 UWHS170 100 Baanhoek 309	€ 159.113	€ 0			
			9 UWHS170 153 Baanhoek 295	€ 275.946	€ 0			
			10					
			Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R
			Indicatumnummer: G2 / 01	Indicatumnummer: G2 / 02	Indicatumnummer: G2 / 03	Indicatumnummer: G2 / 04	Indicatumnummer: G2 / 05	Indicatumnummer: G2 / 06
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
S Z W	G 2	Alle gemeenten verantwoord en hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
S Z W	G 2	Alle gemeenten verantwoord en hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	

			e zelfstandig en) (Bbz 2004)	n) (Bbz 2004)				
			Aard controle R Indicatomu mmer: G2 / 07	Aard controle R Indicatomum mer: G2 / 08	Aard controle R Indicatomu mmer: G2 / 09	Aard controle R Indicatomum mer: G2 / 10	Aard controle R Indicatom ummer: G2 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatomu mmer: G2 / 12
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
S Z W	G 2 A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiew et totaal 2018 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorde n hier het totaal (jaar T- 1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T- 1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoor dingsinfor matie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiew et (PW)	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatie wet (PW)	Besteding (jaar T-1) IOAW inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvo orziening oudere en gedeeltelijk arbeidsonge schikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusie f Rijk) inclusief geldstro om naar openbaa r lichaam I.2 Wet inkomen svoorzie ning oudere en gedeelte lijk arbeidso ngeschik te werkloze werkne mers (IOAW)	Besteding (jaar T-1) IOAZ inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensv oorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsong eschikte gewezen zelfstandig en (IOAZ)
			Aard controle n.v.t. Indicatomu mmer: G2A / 01	Aard controle R Indicatomum mer: G2A / 02	Aard controle R Indicatomu mmer: G2A / 03	Aard controle R Indicatomum mer: G2A / 04	Aard controle R Indicatom ummer: G2A / 05	Aard controle R Indicatomu mmer: G2A / 06
		1	060610 Gemeente Sliedrecht	€ 6.365.061	€ 76.492	€ 457.756	€ 12.049	€ 45.826
		2						
		3						

			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvo orziening oudere en gedeeltelijk arbeidsonge schikte gewezen zelfstandige n (IOAZ)	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensond erhoud beginnend e zelfstandig en inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandver lening zelfstandig en 2004 (levensond erhoud beginnend e zelfstandig en) (Bbz 2004)	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensond erhoud beginnende zelfstandige n inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverle ning zelfstandige n 2004 (levensonde rhoud beginnende zelfstandige n) (Bbz 2004)	Baten (jaar T- 1) WWIK (exclusie f Rijk) inclusief geldstro om naar openbaa r lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunsten aars (WWIK)	Besteding (jaar T-1) Loonkoste nsubsidie o.g.v. art. 10d Participatie wet inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatie wet (PW)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator nummer: G2A / 07</i>	<i>Aard controle R Indicator nummer: G2A / 08</i>	<i>Aard controle R Indicator nummer: G2A / 09</i>	<i>Aard controle R Indicator nummer: G2A / 10</i>	<i>Aard controle R Indicator nummer: G2A / 11</i>	<i>Aard controle R Indicator nummer: G2A / 12</i>
1	060610	Gemeente Sliedrecht	€ 3.731	€ 10.161	€ 0	€ 0	€ 267.024	
2								
3								
4								
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01	Baten (jaar T-1) Loonkosten subsidie o.g.v. art. 10d Participatiew et (excl. Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiew et (PW)					

S Z W	G 3	Besluit bijstandverle- ning zelfstandige n 2004 (exclusief levensonder- houd beginnende zelfstandige n)_gemeente deel 2019 Besluit bijstandverlen- ing zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorde n hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbested aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	gemeente invullen					
			<i>Aard controle n.v.t. Indicatomu mmer: G2A / 13</i>	<i>Aard controle R Indicatomum mer: G2A / 14</i>				
			1 060610 Gemeente Sliedrecht	€ 0				
			2					
			3					
			Besteding (jaar T) levensond erhoud gevestigde zelfstandig en (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverst rekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensond erhoud gevestigde zelfstandig en (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverst rekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Bestedin g (jaar T) aan onderzo ek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusie f Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			<i>Aard controle R Indicatomu mmer: G3 / 01</i>	<i>Aard controle R Indicatomum mer: G3 / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatomu mmer: G3 / 03</i>	<i>Aard controle R Indicatomum mer: G3 / 04</i>	<i>Aard controle R Indicatom ummer: G3 / 05</i>	<i>Aard controle R Indicatomu mmer: G3 / 06</i>
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringsk osten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandig e uitvoering Ja/Nee			
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>			

			Indicatu mmer: G3 / 07	Indicatu mmer: G3 / 08	Indicatu mmer: G3 / 09			
			€ 0	€ 0	Nee			
S Z W	G 3 A	Besluit bijstandsver lening zelfstandige n 2004 (exclusief levensonder houd beginnende zelfstandige n)_totaal 2018	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoor dingsinfor matie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) levensonder houd gevestigde zelfstandige n (exclusief Bob)	Besteding (jaar T-1) kapitaalver strekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T-1) levensonder houd gevestigde zelfstandige n (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T- 1) kapitaalv erstrekk ing (exclusie f Bob) (exclusie f Rijk)	Besteding (jaar T-1) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)
		Besluit bijstandverlen ing zelfstandigen (Bbz) 2004	Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R
		Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorde n hier het totaal (jaar T- 1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T- 1) regeling G3B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G3)	Indicatu mmer: G3A / 01	Indicatum mer: G3A / 02	Indicatu mmer: G3A / 03	Indicatum mer: G3A / 04	Indicatom ummer: G3A / 05	Indicatom ummer: G3A / 06
		1	060610 Gemeente Sliedrecht	€ 22.566	€ 0	€ 8.220	€ 3.850	€ 4.350
		2						
		3						
		4						

V W S	H 4	Specifieke uitkering Sport	Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoor dingsinfor matie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicatomu mmer: G3A / 07</i>	Besteding (jaar T-1) Bob inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicatomum mer: G3A / 08</i>	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicatomu mmer: G3A / 09</i>	Besteding (jaar T-1) aan uitvoeringsk osten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicatomum mer: G3A / 10</i>		
		Gemeenten	1 060610 Gemeente Sliedrecht	€ 0	€ 0	€ 0		
			2					
			3					
			Ontvangen Rijksbijdra ge (jaar T)	Projectnaam / nummer	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmidde len (automatis ch berekend)	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccom modaties) per project ten laste van Rijksmidde len	Verreke ning (jaar T) Roerend e zaken sportbeo efening en sportsti mulering per project ten laste van Rijksmid delen	Verrekenin g (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmidde len
			<i>Aard controle R. Indicatomu mmer: H4/ 01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatomum mer: H4 / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatomu mmer: H4 / 03</i>	<i>Aard controle R Indicatomum mer: H4 / 04</i>	<i>Aard controle R Indicatomu mmer: H4 / 05</i>	<i>Aard controle R Indicatomu mmer: H4 / 06</i>
			1 € 301.580	Sport- en recreatievoo rzieningen	€ 75.645	€ 75.645	€ 0	€ 0
			2	BTW verlies op	€ 57.767		€ 0	€ 57.767

				overheadkosten.				
		3		Investering glijbaan Lockhorst	€ 24.500	€ 24.500	€ 0	€ 0
		4						
			Kopie projectnaam / nummer	Totale besteding (Jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Percentage besteed (Jaar T) per project ten opzichte van aanvragen ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Toelichting Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen	Overig (Jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld	
			Aard controle n.v.t. Indicatum nummer: H4 / 07	Aard controle R Indicatum nummer: H4 / 08	Aard controle R Indicatum nummer: H4 / 09	Aard controle n.v.t. Indicatum nummer: H4 / 10	Aard controle n.v.t. Indicatum nummer: H4 / 11	
		1	Sport- en recreatievoorzieningen	75645	25,08%	Opgevoerd is 17,5% van het factuurbedrag inclusief BTW van sport- en recreatievoorzieningen	€ 143.668	
		2	BTW verlies op overheadkosten.	57767	19,15%	Opgevoerd is het verschil tussen de BTW- verdeling 2019 obv nagerecalculeerde mengpercentages en de BTW- verdeling als er geen sportvrijstelling was geweest		

		3	Investering glijbaan Lockhorst	24500	8,12%	Deze investering zat niet in de aanvraag. De realisatie wordt opgevoerd obv artikel 13 van de regeling	
		4					
le n W	E 2 7 B	Brede doeluitkerin g verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverhe den)	Hieronder per regel één beschikkin gsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoor dingsinfor matie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedinge n (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoord e bestedingen ten laste van provinciale middelen	Correcti e ten opzichte van tot jaar T verantw oorde overige bestedin gen
		Provinciale beschikking en/of verordening				Indien de correctie een vermeerderi ng van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoord e bestedingen	Indien de correctie een vermeer dering van bestedin gen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantw oorde bestedin gen
		Gemeenten en Gemeenscha ppelijke Regelingen					
			<i>Aard controle n.v.t. Indicatomu mmer: E27B / 01</i>	<i>Aard controle R Indicatomum mer: E27B / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatomu mmer: E27B / 03</i>	<i>Aard controle R Indicatomum mer: E27B / 04</i>	<i>Aard controle R Indicatom ummer: E27B / 05</i>
		1	DOS- 2019- 0002285	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		2					
		3					
		4					

			Kopie beschikkin gsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)	Cumulatiev e overige bestedinge n tot en met (jaar T)	Toelichting	Eindvera ntwoordi ng Ja/Nee	
				Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoord ingsinformati e	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijds e afstemmin g van de juistheid en volledighei d van de verantwoor dingsinfor matie		Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komend e jaren geen bestedin gen meer wilt verantw oorden	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicatomu mmer: E27B/ 06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatomum mer: E27B / 07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatomu mmer: E27B / 08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatomum mer: E27B / 09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatom ummer: E27B / 10</i>	
		1	DOS-2019- 0002285	€ 0	€ 0		Nee	
		2						
		3						
		4						
		99						
		100						

5.10 Specificatie overhead

Sinds de invoering van het gewijzigde BBV mogen kosten van overhead niet meer worden opgenomen in de ramingen van de verschillende thema's die Sliedrecht kent in haar begroting. Daarom is de overhead opgenomen als apart thema onder Programma 4 Bestuur, Organisatie en Veiligheid. Overhead betreft alle indirecte kosten welke niet rechtstreeks aan een thema te koppelen zijn. Het gaat hier om kosten van:

- Financiën, Toezicht en Controle;
- Personeelszaken en organisatie;
- Inkoop;
- Interne en externe communicatie;
- Juridische zaken;
- Bestuurszaken en bestuursondersteuning;
- Informatievoorziening en automatisering van PIOFACH-systemen;
- Facilitaire zaken en huisvesting (incl. beveiliging);
- Documentaire informatievoorziening (DIV);
- Managementondersteuning primair proces.

Specificatie kosten overhead	2019
Salarissen en sociale lasten	1.308
Belastingen	43
Duurzame goederen	119
Ingeleend personeel	1.332
Huren	-268
Leges en andere rechten	-4
Overige goederen en diensten	965
Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	3.072
Mutatie voorzieningen	73
Afschrijvingen	340
Toegerekende reële en bespaarde rente	113
Overige verrekeningen	-716
Totaal overhead	6.378

5.11 Gebeurtenissen na balansdatum

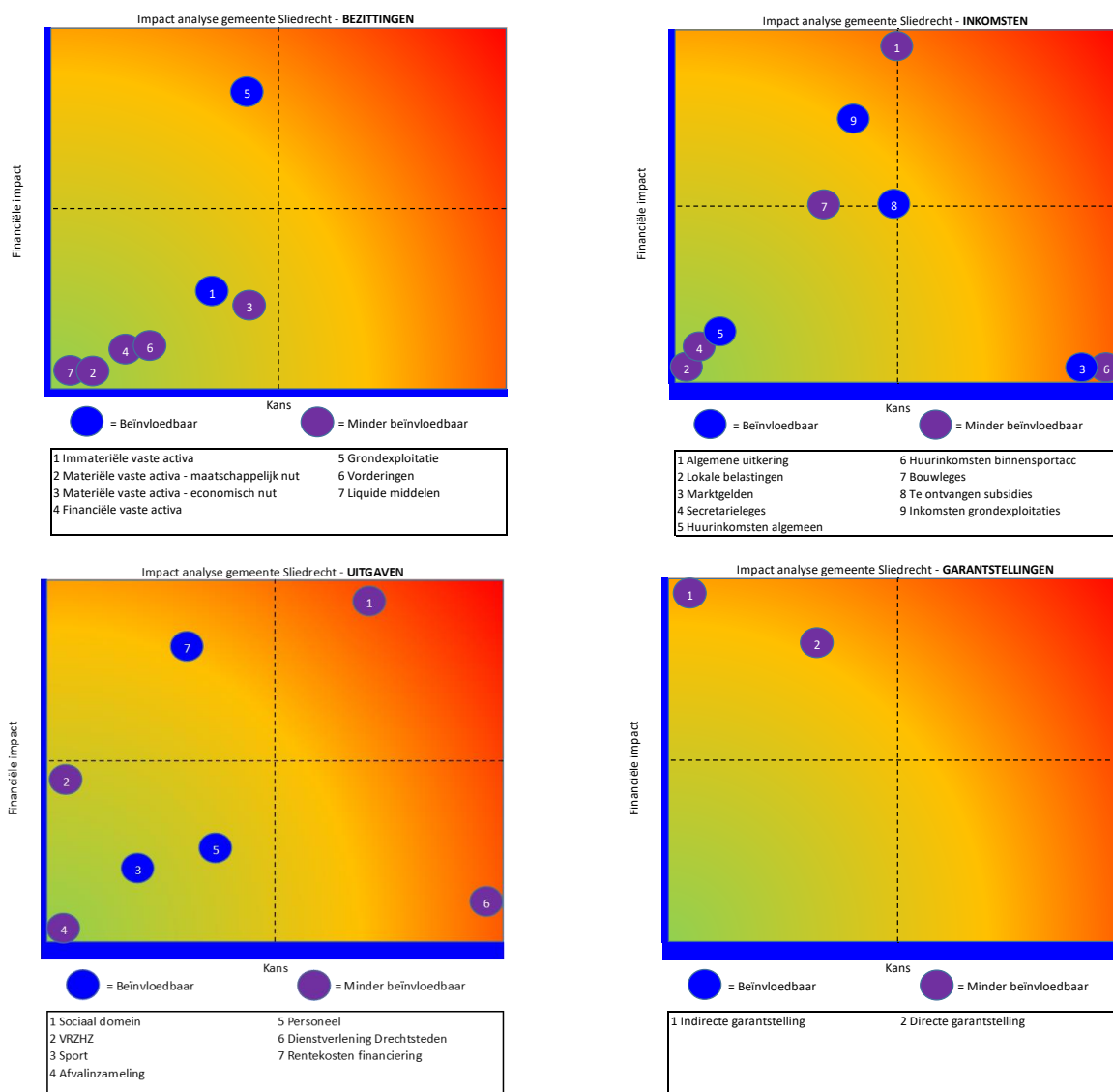
Uitbraak COVID-19

De uitbraak van COVID-19 (corona) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Dit raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming en hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen.

Het coronavirus heeft geen financiële gevolgen voor deze jaarrekening 2019, maar wel voor naar verwachting veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en verder. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. We monitoren hierbij onze risico's. Onze organisatie loopt echter geen risico voor de continuïteit. Om inzicht te verkrijgen in de mogelijke financiële effecten van het coronavirus op de begroting 2020 en verder is een eerste impact- analyse gemaakt op viertal assen. Deze assen bestaan uit een analyse op het financiële effect op onze bezittingen (waardering op onze balans), op onze inkomsten en op onze uitgaven (begrotingssaldo) en op onze garantstellingen (niet uit de balans blijvende verplichtingen). Op deze wijze ontstaat er een volledig beeld van de mogelijke risico's. Het daadwerkelijke financiële effect hiervan zal in de loop van 2020 verder onderzocht worden naar aanloop van het opstellen van onze begroting 2021 en laatste Tussenrapportage 2020.

De uitkomsten van deze eerste verkenning op de vier assen is samengevat als volgt:

Verkoop aandelen Eneco

In 2019 heeft het college besloten tot verkoop van de aandelen van Eneco. De raad heeft op 11 februari ingestemd met de verkoop Diamond Chubu Europe B.V., de kopende entiteit van Mitsubishi Corporation en Chubu Electric Power Co. Inc. voor ruim € 23 miljoen.

Door de verkoop van de aandelen valt vanaf 2021 de jaarlijkse dividendopbrengst weg uit de begroting. Over 2019 wordt in 2020 nog dividend uitgekeerd dat qua bedrag gelijk is aan de dividenduitkering over 2018. De komende periode wordt verder uitgewerkt wat er mogelijk is met de opbrengsten en gaan we hierover met de raad in gesprek. Op die manier werken we toe naar een plan hoe we nu en in de verdere toekomst om kunnen gaan met de bestemmingsreserve. Een voorstel met betrekking tot een structurele oplossing van de dividendderving maakt daar dan onderdeel van uit.

Besluit grondexploitatie BW-plein

De gemeenteraad van Sliedrecht heeft op 30 juni 2020 op basis van inhoudelijke argumenten de grondexploitatie niet vastgesteld en het college opdracht te geven met een aangepast plan naar de raad te komen waarvoor geen aanvullende middelen nodig zijn. Ondanks dit besluit van de

gemeenteraad, is in de voorliggende jaarrekening 2019 als gevolg van de wettelijke verslaggevingsvoorschriften het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) vanuit het voorzichtigheidsprincipe in 2019 toch een extra verliesvoorziening getroffen voor het BW-plein.

6

OVERIGE

6.1 Investeringsoverzicht

Onderstaande tabel geeft inzicht in het verloop van de investeringskredieten in 2019. In de twee laatste kolommen staat of het krediet ultimo 2019 wordt gehandhaafd of afgesloten en welk bedrag als restantkrediet wordt overgebracht naar 2020.

In de kolom "Realisatie in 2019" staat het saldo van uitgaven en inkomsten op een krediet. Een negatief bedrag in deze kolom geeft dus aan dat er in 2019 op het betreffende krediet meer inkomsten zijn geweest dan uitgaven, bijvoorbeeld door ontvangen projectsubsidies van de Provincie.

Groot-boek	Omschrijving investering	Krediet in 2019	Krediet in 2019 na 2 ^e Turap	Realisatie in 2019	Tekort (-) Over (+)	Handhaven / Afsluiten	Over naar 2020
70010001	Vervanging meubilair raadszaal(K)	9.000	9.000	2.887	6.114	Afsluiten	
70300015	2 Speellokalen J Calvijnsschool(K)	613.584	614.000	618.752	-5.168	Afsluiten	
70300017	Uitbreiding Anne de Vriesschool(K)	462.000	462.000	427.082	34.918	Handh.	34.918
70440001	Straatmeub. & groen tbv herinrichting Molendijk(K)	0		0	0	Handh.	0
70440002	Straatmeub. & groen tbv herinrichting Rivierdijk(K)	45.000	45.000	27.193	17.807	Handh.	17.807
70440003	Straatmeubilair & groen tbv herinrichting Baanhoek(K)	0		0	0	Handh.	0
70440004	Hondenpoepzuiger(K)	40.000	40.000	16.425	23.575	Afsluiten	
70440005	Afrasteringen hondenuitrenplaatsen(K)	72.500	73.000	62.507	9.993	Handh.	9.993
70460006	Aanpak speelplaatsen - Jaarschijf 2019(K)	200.000	200.000	106.894	93.106	Handh.	93.106
70460007	Aanpak speelplaatsen - Jaarschijf 2020(K)	0		0	0	Handh.	0
70530004	Vorbereidingskrediet uitbreiding begraafplaats(K)	121.000	121.000	74.057	46.943	Handh.	46.943
70540024	Vervangen huisvuilcontainers(K)	14.000	14.000	14.099	-99	Afsluiten	
70620027	Aanpassingen sportaccomm ivm brandweereisen(K)	7.500	8.000	0	7.500	Handh.	7.500
70630011	Vervangen plafonds zwembad De Lockhorst	0	7.000	0	0	Afsluiten	0
70630014	Luchtbehandelingunit doelgroepenbad 2015(K)	11.299	11.000	11.299	0	Afsluiten	
70630020	Renovatie buitenschil bronbad De Lockhorst 2017(K)	12.000	12.000	0	12.000	Handh.	12.000
70630021	Verlichtingsarmaturen bronbad De Lockhorst	0	7.000	0	0	Afsluiten	
70630042	Bronbad De Lockhorst - Aanschaf glijbaan(K)	140.000	140.000	140.000	0	Afsluiten	
70700001	Lift Kerkbuurt(K)	150.000	150.000	150.000	0	Afsluiten	

Groot-boek	Omschrijving investering	Krediet in 2019	Krediet in 2019 na 2 ^e Turap	Realisatie in 2019	Tekort (-) Over (+)	Handhaven / Afsluiten	Over naar 2020
70700011	Burg. Winklerplein Aanleg plein en OR(K)	98.875		0	98.875	Handh.	98.875
70700014	Opwaarderen Kerkbuurt Merwedeplein(K)	80.000		13.113	66.887	Handh.	66.887
70700015	Opwaarderen Kerkbuurt Horecaplein(K)	20.000		10.290	9.710	Handh.	9.710
70790001	Huisvesting Sociaal team Sliedrecht(K)	-40.319	-40.000	15.425	-55.744	Afsluiten	
70870003	Herinrichting Molendijk- west/Baanhoek-oost(K)	100.000	100.000	48.031	51.969	Handh.	51.969
70870004	Vervangen asfalttoplaag en tussenlagen Baanhoek-O(K)	0		1.594	-1.594	Handh.	-1.594
70870005	Vervanging fundering en asfalt Parallelweg- west(K)	12.000	12.000	11.780	220	Handh.	220
70870006	Vervanging div. asfaltdeklagen - Jaarschijf 2019(K)	247.662	248.000	246.223	1.439	Afsluiten	
70870007	Herstraten Weresteijn- noord (binnenpaden)(K)	310.843	311.000	262.721	48.122	Handh.	48.122
70870008	Herstraten Vogelbuurt - Jaarschijf 2019(K)	180.000	180.000	163.806	16.194	Handh.	16.194
70870009	Herstraten Professorenbuurt - Jaarschijf 2019(K)	25.000	25.000	59.499	-34.499	Handh.	-34.499
70870010	Herstraten Parallelweg langs Benedenveer(K)	97.188	97.000	93.715	3.473	Afsluiten	
70870025	Aanleg veilige fietsroute langs Craijensteijn(K)	30.000	30.000	54.977	-24.977	Handh.	-24.977
70870027	Herinrichting Bonkelaarplein 2018- 2019(K)	480.781	481.000	300.150	180.631	Handh.	180.631
70870028	Herinrichting Middenveer 2018- 2019(K)	561.180	561.000	540.266	20.914	Handh.	20.914
70890004	Vervanging lichtmastarmaturen(K)	20.767	21.000	11.604	9.163	Handh.	9.163
70890005	Aanschaf lichtmasten tbv herinrichting Molendijk(K)	909	1.000	909	0	Handh.	0
70890006	Vervanging lichtmasten(K)	72.000	72.000	49.020	22.980	Handh.	22.980
70890007	Vervanging lichtmastarmaturen(K)	75.000	75.000	50.719	24.281	Handh.	24.281
70890008	Aanschaf lichtmasten tbv herinrichting Rivierdijk(K)	183.820	184.000	40.950	142.870	Handh.	142.870
70890010	Vervanging lichtmastarmaturen(K)	0		5.225	-5.225	Handh.	-5.225
70890016	Lichtmastarmaturen Staatsliedenbuurt(K)	185.989	186.000	54.474	131.515	Handh.	131.515

Groot-boek	Omschrijving investering	Krediet in 2019	Krediet in 2019 na 2 ^e Turap	Realisatie in 2019	Tekort (-) Over (+)	Hand-haven / Afsluiten	Over naar 2020
70920012	Rioleringsplan - vervanging riolering 2018(K)	398.479	398.000	373.497	24.982	Handh.	24.982
70920017	Rioolvervanging Staatsliedenbuurt(K)	2.428.942	2.429.000	124.072	2.304.870	Handh.	2.304.870
70920018	Rioolvervanging Vogelbuurt 2019 (GRP 2019-2023)(K)	100.000	100.000	78.741	21.260	Handh.	21.260
70920019	Rioolverv. Professorenbuurt 2019 (GRP 2019-2023)(K)	50.000	50.000	0	50.000	Handh.	50.000
70920020	Rioolverv. Baanhoek oost/Molendijk (GRP 2019-2023)(K)	0		4.000	-4.000	Handh.	-4.000
70920021	Afkoppelen riolering 2019 (GRP 2019-2023)(K)	30.000	30.000	42.999	-12.999	Handh.	-12.999
70920022	Relinen riolering Gantelweg (GRP 2019-2023)(K)	45.000	45.000	30.391	14.609	Handh.	14.609
70920023	Aanleg waterberging (GRP 2019-2023)(K)	30.000	30.000	8.043	21.957	Handh.	21.957
70920026	Rioolvervanging Vogelbuurt 2020 (GRP 2019-2023)(K)	0		14.700	-14.700	Handh.	-14.700
70920029	Vervanging persleidingen (GRP 2019-2023)(K)	0		1.349	-1.349	Handh.	-1.349
70930002	Aanpak gevaarlijke punten op diverse locaties(K)	87.516	88.000	73.584	13.932	Handh.	13.932
70930003	Aanpak gevaarlijke punten rondom scholen(K)	26.322	26.000	26.322	0	Afsluiten	
70930004	Aanpassen kruispunt Stationsplein met Stationspark(K)	2.836	3.000	2.872	-36	Afsluiten	
70930005	Aanpassen kruispunt Stationsplein met Prov.weg(K)	66.694	67.000	-190.318	257.012	Afsluiten	
70930006	Aansluiten Benedenveer op Craijensteijn(K)	5.137	5.000	2.313	2.824	Afsluiten	
70930007	Aanpassen aansl. Parallelweg op Nijverwaard (VBP)(K)	80.000	80.000	83.457	-3.457	Handh.	-3.457
70930008	Aanpassen kruising Thorbeckelaan-Rivierdijk (VBP)(K)	31.000	31.000	26.809	4.191	Afsluiten	
70930009	Aanleg rotonde Thorbeckelaan-Vogelenzang (VBP)(K)	44.036	44.000	25.411	18.625	Handh.	18.625
70930010	Aanleg rotonde Thorbeckelaan-Simon Stevinst. (VBP)(K)	879.142	879.000	837.247	41.895	Handh.	41.895

Groot-boek	Omschrijving investering	Krediet in 2019	Krediet in 2019 na 2 ^e Turap	Realisatie in 2019	Tekort (-) Over (+)	Handhaven / Afsluiten	Over naar 2020
70930011	Aanp. weg tbv herinr. Molendijk west(Dijkvisie)(K)	4.361	4.000	0	4.361	Handh.	4.361
70930012	Reconstr. kruispunt Parallelweg/op- en afrit A15 N(K)	0		2.000	-2.000	Handh.	-2.000
70930014	Verkorten wandelpromenade Kerkbuurt(K)	7.325	7.000	7.325	0	Handh.	0
70930015	Realisatie parkeerplaatsen NO-kwadrant(K)	46.424	46.000	32.132	14.292	Afsluiten	
70930017	Geluidsanering woningen rotonde Stevinstraat(K)	35.000	35.000	16.742	18.258	Handh.	18.258
71020002	Renovatie binnen- en buitenzijde toren NH-kerk(K)	9.848	10.000	0	9.848	Afsluiten	
71363508	Vervanging keukenapparatuur Gemeentekantoor(K)	5.670	6.000	156	5.514	Handh.	5.514
71363521	Revisie luchtbeh.kasten gemeentekantoor 2016(K)	17.035	17.000	0	17.035	Handh.	17.035
71363523	Linoleum vloerbedekking kantoorvertrekken 2017(K)	52.500	53.000	4.135	48.365	Handh.	48.365
71363526	Bouwkundige aanpassingen gemeentekantoor(K)	9.786	10.000	0	9.786	Handh.	9.786
71363527	Vervanging toegangssysteem gemeentekantoor(K)	7.124	7.000	15.483	-8.359	Afsluiten	
71363529	Gemeentekantoor - Vervanging installaties klimaat(K)	68.000	68.000	71.424	-3.424	Afsluiten	
71363535	Aanpassen vloer gemeentewerf ivm inrijhoogte(K)	40.000	40.000	38.290	1.710	Afsluiten	
71364039	VW Transporter V-078-PD(K)	3.228	3.000	5.535	-2.307	Afsluiten	
71364041	VW Transporter V-126-PD(K)	3.228	3.000	5.535	-2.307	Afsluiten	
71364043	Houtversnipperaar 2016(K)	60.000	60.000	42.602	17.398	Afsluiten	
71364059	Haakarmwagen(K)	145.000	145.000	140.000	5.000	Afsluiten	
71364062	Wagen bode Renault (vervanging 38-NH-GT)(K)	35.000	35.000	30.345	4.655	Handh.	4.655
71364073	Aanschaf LM-Trac(K)	60.000	60.000	60.000	0	Afsluiten	
71364077	Aanhangwagen met matrixbord(K)	35.000	35.000	29.450	5.550	Afsluiten	

Groot-boek	Omschrijving investering	Krediet in 2019	Krediet in 2019 na 2 ^e Turap	Realisatie in 2019	Tekort (-) Over (+)	Handhaven / Afsluiten	Over naar 2020
71365005	Investeringsbasisregistratie vastgoed 2012(K)	29.470	29.000	3.843	25.628	Handh.	25.628
71365007	Aanschaf vastgoedbeheerssysteem(K)	1.703	2.000	0	1.703	Handh.	1.703
71373503	Verbouwing De Reling tbv gem.kantoor(K)	255.422	255.000	236.976	18.446	Handh.	18.446
71373504	Meubilair gem.kantoor(K)	123.000	123.000	87.565	35.435	Handh.	35.435
71490001	Camera's Station Sliedrecht Centraal(K)	-13.709	-14.000	0	-13.709	Handh.	-13.709
		9.985.097	9.801.000	6.080.711	3.904.386		3.629.405

6.2 Totaaloverzicht baten en lasten per taakveld

Taak - veld	Omschrijving taakveld	Prog.	Omschrijving programma	Lasten	Baten	Saldo
0.1	Bestuur	92-04	Bestuur, veiligheid en organisatie	3.113	-207	2.906
0.10	Mutaties reserves	92-01	Sociaal	166	-365	-199
		92-02	Economie, arbeidsmarkt en onderwijs	410	-229	181
		92-03	Ruimte	1.293	-561	731
		92-04	Bestuur, veiligheid en organisatie	313	-1.311	-997
		92-05	Financiën	304	-136	168
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	92-05	Financiën	-325	0	-325
0.2	Burgerzaken	92-04	Bestuur, veiligheid en organisatie	1.007	-335	672
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	92-01	Sociaal	20	-3	17
		92-02	Economie, arbeidsmarkt en onderwijs	826	-156	669
0.4	Overhead	92-04	Bestuur, veiligheid en organisatie	7.063	-685	6.378
0.5	Treasury	92-05	Financiën	-217	-809	-1.026
0.61	OZB woningen	92-05	Financiën	43	-2.038	-1.995
0.62	OZB niet-woningen	92-05	Financiën	171	-1.808	-1.637
0.64	Belastingen overig	92-03	Ruimte	0	-47	-47
		92-05	Financiën	68	-936	-868
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	92-05	Financiën	-573	-41.182	-41.754
0.8	Overige baten en lasten	92-04	Bestuur, veiligheid en organisatie	384	67	451
		92-05	Financiën	1.450	0	1.450
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	92-04	Bestuur, veiligheid en organisatie	1.590	-115	1.474
1.2	Openbare orde en veiligheid	92-03	Ruimte	2	-13	-11
		92-04	Bestuur, veiligheid en organisatie	469	-2	467
2.1	Verkeer en vervoer	92-02	Economie, arbeidsmarkt en onderwijs	272	-19	253
		92-03	Ruimte	1.846	-484	1.362
2.4	Economische havens en waterwegen	92-02	Economie, arbeidsmarkt en onderwijs	36	-72	-36
2.5	Openbaar vervoer	92-02	Economie, arbeidsmarkt en onderwijs	74	0	74
3.1	Economische ontwikkeling	92-02	Economie, arbeidsmarkt en onderwijs	434	-37	397
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	92-02	Economie, arbeidsmarkt en onderwijs	906	-926	-20
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	92-02	Economie, arbeidsmarkt en onderwijs	245	-155	90

3.4	Economische promotie	92-04	Bestuur, veiligheid en organisatie	2	0	2
4.1	Openbaar basisonderwijs	92-02	Economie, arbeidsmarkt en onderwijs	167	-9	158
4.2	Onderwijshuisvesting	92-02	Economie, arbeidsmarkt en onderwijs	1.054	0	1.054
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	92-02	Economie, arbeidsmarkt en onderwijs	1.294	-628	667
5.1	Sportbeleid en activering	92-01	Sociaal	363	-145	218
5.2	Sportaccommodaties	92-01	Sociaal	1.737	-952	785
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	92-01	Sociaal	175	-39	135
		92-04	Bestuur, veiligheid en organisatie	44	0	44
5.4	Musea	92-01	Sociaal	61	0	61
5.5	Cultureel erfgoed	92-03	Ruimte	16	-3	13
5.6	Media	92-01	Sociaal	614	-101	514
		92-04	Bestuur, veiligheid en organisatie	18	0	18
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	92-01	Sociaal	404	-43	361
		92-03	Ruimte	2.297	-97	2.200
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	92-01	Sociaal	2.183	-184	1.999
		92-02	Economie, arbeidsmarkt en onderwijs	248	-27	221
6.2	Wijkteams	92-01	Sociaal	2.773	-4	2.769
6.3	Inkomensregelingen	92-01	Sociaal	2.383	0	2.383
		92-02	Economie, arbeidsmarkt en onderwijs	6.850	-6.510	340
		92-03	Ruimte	143	0	143
		92-05	Financiën	4	0	4
6.4	Begeleide participatie	92-02	Economie, arbeidsmarkt en onderwijs	2.743	0	2.743
6.5	Arbeidsparticipatie	92-01	Sociaal	61	-1	60
		92-02	Economie, arbeidsmarkt en onderwijs	696	0	696
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	92-01	Sociaal	290	0	290
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	92-01	Sociaal	5.264	-9	5.255
		92-02	Economie, arbeidsmarkt en onderwijs	555	0	555
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	92-01	Sociaal	5.451	0	5.451
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	92-01	Sociaal	124	-914	-790
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	92-01	Sociaal	1.084	0	1.084
7.1	Volksgesondheid	92-01	Sociaal	458	0	458
		92-03	Ruimte	12	0	12
7.2	Riolering	92-03	Ruimte	3.032	-3.533	-501
7.3	Afval	92-03	Ruimte	2.819	-2.744	75
7.4	Milieubeheer	92-03	Ruimte	854	-74	780
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	92-03	Ruimte	373	-473	-100
8.1	Ruimtelijke ordening	92-03	Ruimte	668	-23	644

8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	92-02	Economie, arbeidsmarkt en onderwijs	177	-216	-39
8.3	Wonen en bouwen	92-02	Economie, arbeidsmarkt en onderwijs	1.376	-934	442
		92-03	Ruimte	1.327	-1.357	-30
	Eindtotaal			71.582	-71.582	0

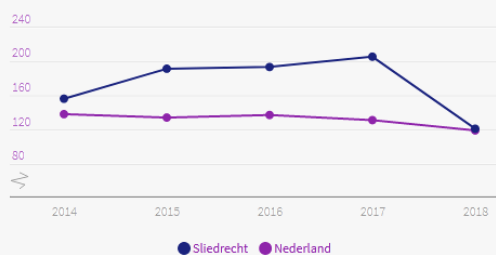

6.3 Basisset beleidsindicatoren

Gemeenten nemen een uniforme basisset beleidsindicatoren op in hun begroting en jaarverslag. De set behandelt een breed spectrum van onderwerpen, van misdrijven en afval tot bijstandsuitkeringen en nieuwbouwwoningen. Zo kunt u zich een helder beeld vormen van de beleidsresultaten van de gemeente. Onderstaande indicatoren geven inzicht in de realisatie ultimo 2019.

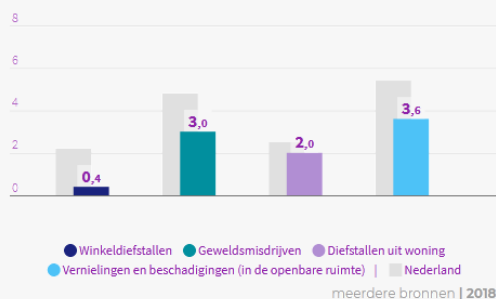
Veiligheid

Verwijzingen Halt per 10.000 jongeren

Misdrijven

Sliedrecht, per 1.000 inwoners

Economie

Funcziemenging

57,5% Sliedrecht
53,2% Nederland
Meerdere bronnen | 2019

Vestigingen (van bedrijven) per 1.000 inw.15 t/m 64jr

113,6 Sliedrecht
151,6 Nederland
LISA | 2019

Onderwijs

Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen

0,0 Sliedrecht
1,9 Nederland
DUO/Ingrado | 2018

Relatief verzuim per 1.000 leerlingen

14 Sliedrecht
23 Nederland
DUO/Ingrado | 2018

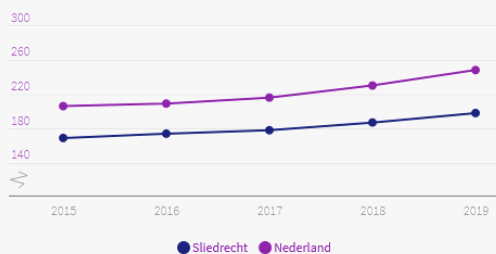
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)

1,8% Sliedrecht
1,9% Nederland
DUO/Ingrado | 2018

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Gemiddelde WOZ waarde x €1.000

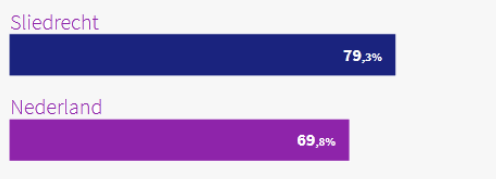
CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken | 2015 - 2019

Nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen

17,2 Sliedrecht
8,6 Nederland

BAG | 2018

Demografische druk

CBS Statistiek Bevolking - bewerking ABF Research | 2019

**Gemeentelijke woonlasten
éénpersoonshuishouden**
€ 568 Sliedrecht
€ 669 Nederland

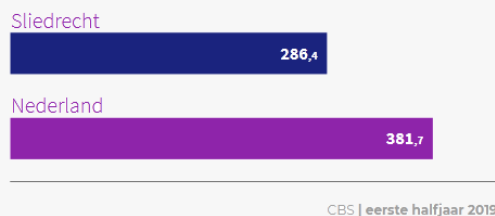
COELO, Groningen | 2019

**Gemeentelijke woonlasten
meerpersoonshuishouden**
€ 628 Sliedrecht
€ 739 Nederland

COELO, Groningen | 2019

Sociaal domein

Personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners

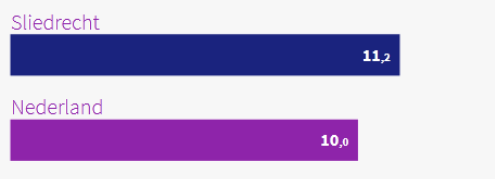

CBS | eerste halfjaar 2019

Lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners van 15-64 jaar

135,1 Sliedrecht
305,2 Nederland
CBS | eerste halfjaar 2018

Jongeren met jeugdhulp % van alle jongeren tot 18 jaar

CBS Jeugd | eerste halfjaar 2019

Jongeren met jeugdbescherming

1,6% Sliedrecht
1,1% Nederland
CBS Jeugd | eerste halfjaar 2019

Jongeren met jeugdreclassering

0,3% Sliedrecht
0,3% Nederland
CBS Jeugd | eerste halfjaar 2019

Clënten met een maatwe...
per 10.000 inwoners
800 Sliedrecht
610 Nederland
CBS MSD WMO | eerste halfjaar 2019

Sport, cultuur en recreatie

Niet-sporters

61,0%
Sliedrecht

48,7%
Nederland

Meerdere bronnen | 2016

Volksgezondheid en Milieu

Omvang huishoudelijk restafval kg per inwoner

Sliedrecht

Nederland

172

CBS statistiek Huishoudelijk afval | 2018

Hernieuwbare elektriciteit

4,6%
Sliedrecht

Geen data
Nederland

Klimaatmonitor-RWS | 2018

Sociaal domein

Banen
per 1.000 inwoners van 15-64 jaar

Sliedrecht
960,8

Nederland
792,1

Meerdere bronnen | 2019

Jongeren met een delict voor de rechter

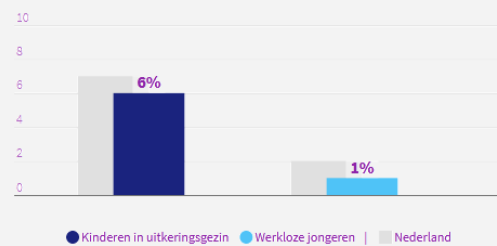
1%
Sliedrecht

1%
Nederland

CBS Jeugd | 2018

Achterstand onder jeugd

Sliedrecht

CBS Jeugd | 2018

Netto arbeidsparticipatie

69,1%
Sliedrecht

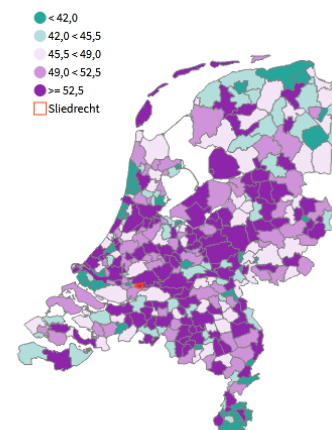
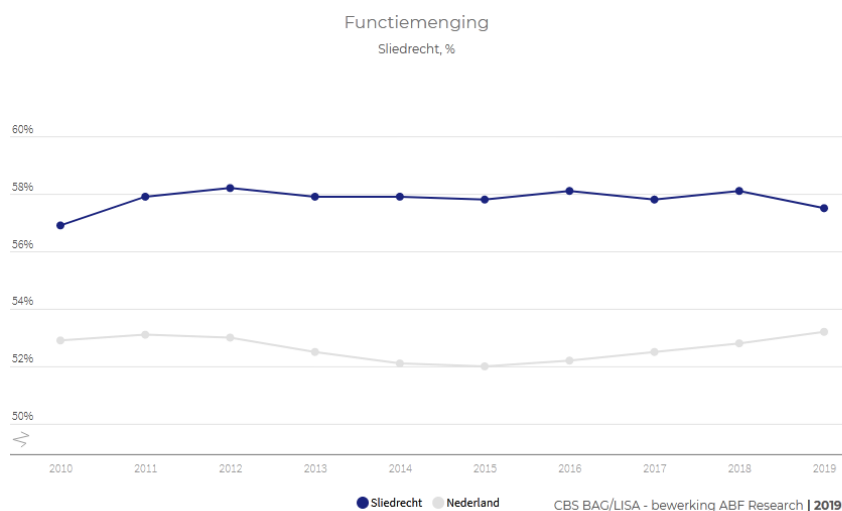
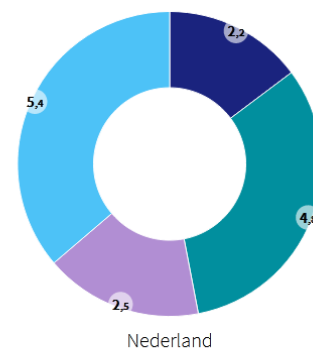
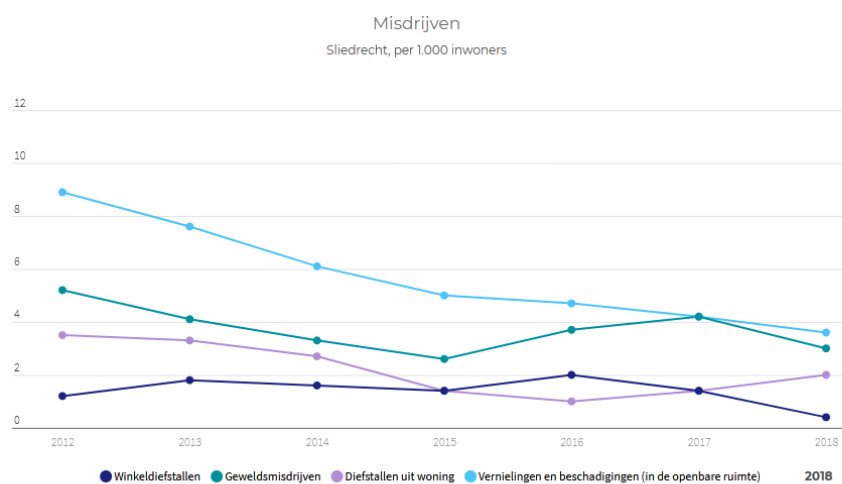
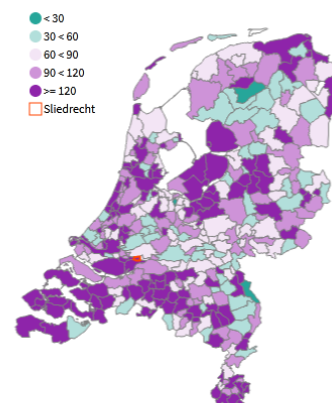
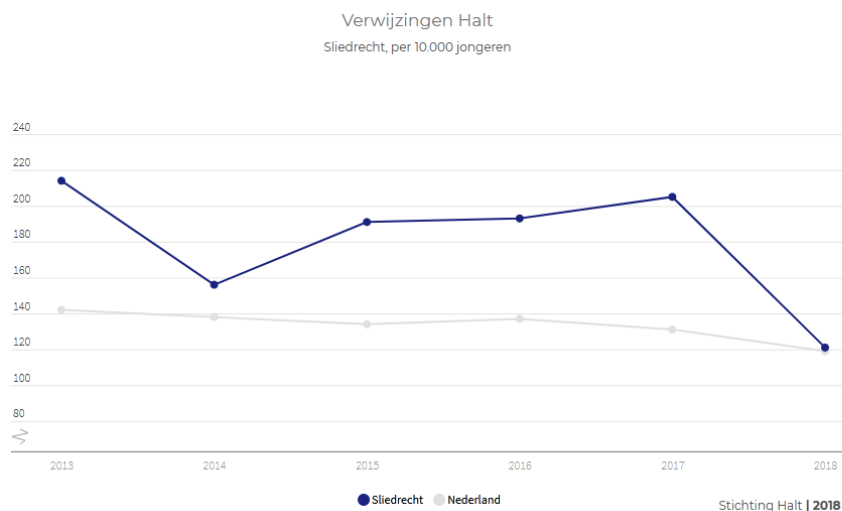
67,8%
Nederland

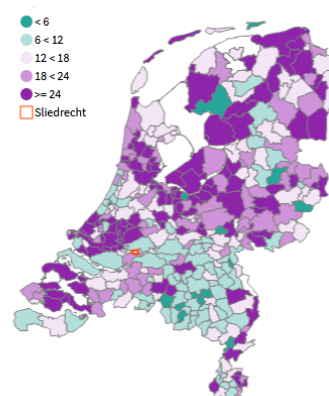
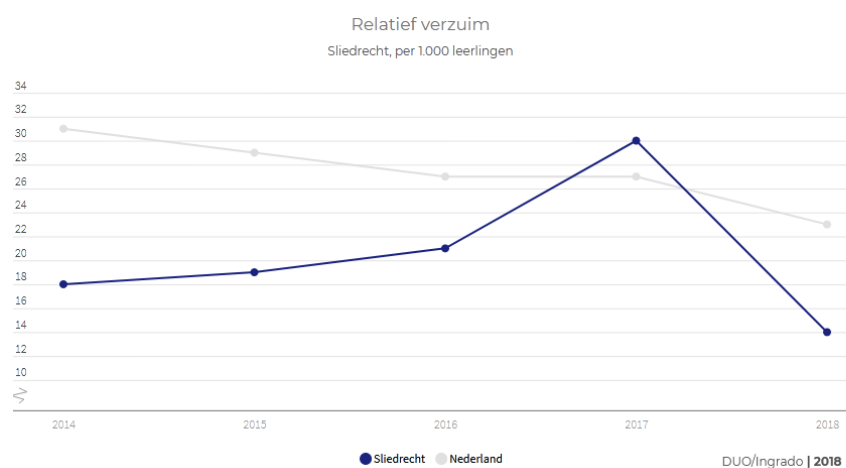
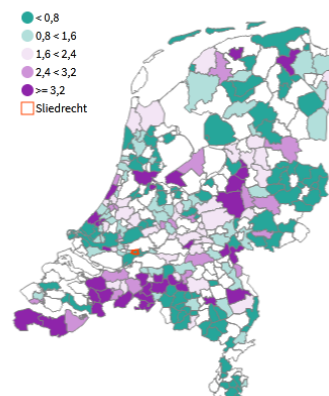
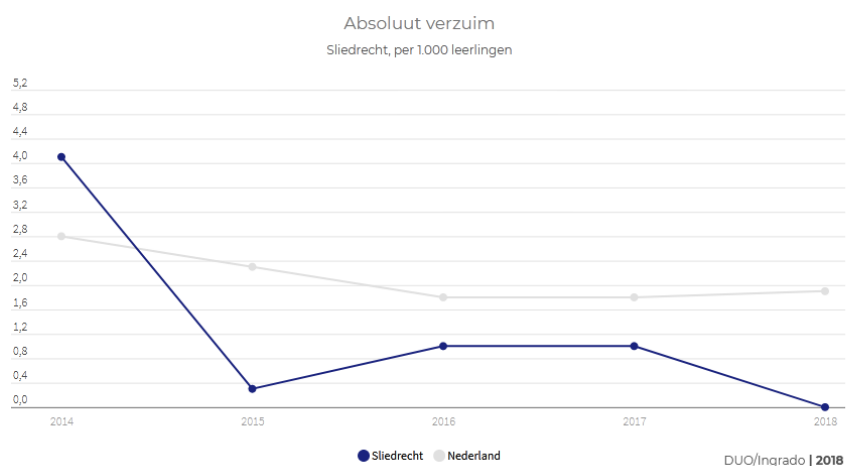
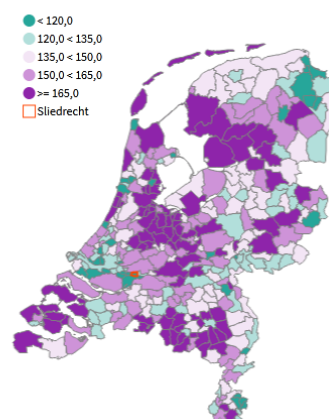
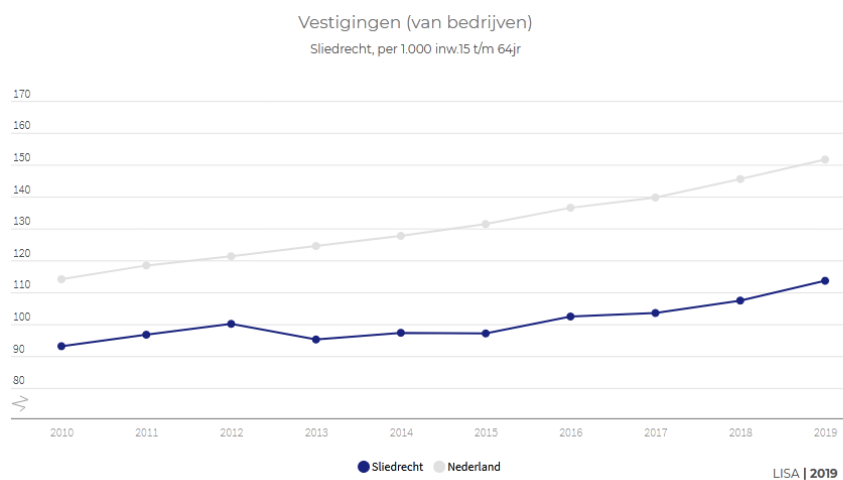
CBS - Arbeidsdeelname | 2018

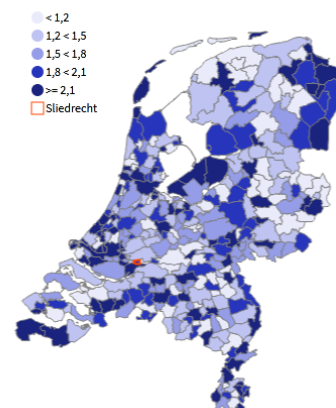
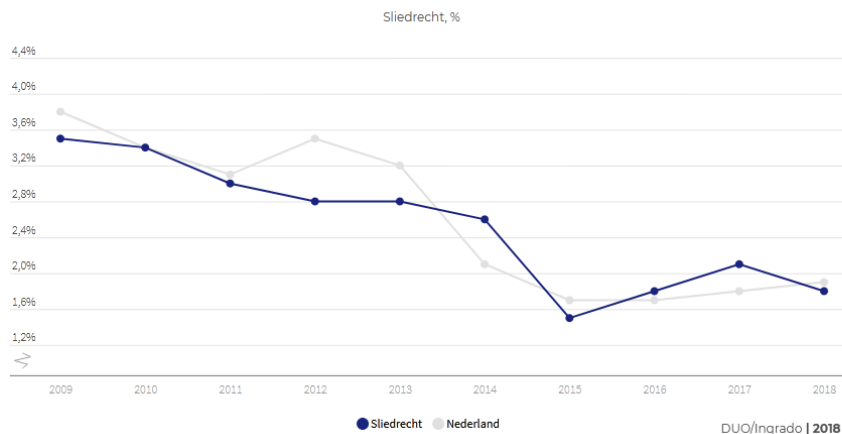
Meerjarig vergelyk per indicator

Hieronder worden de cijfers per indicator weergegeven van de afgelopen jaren.

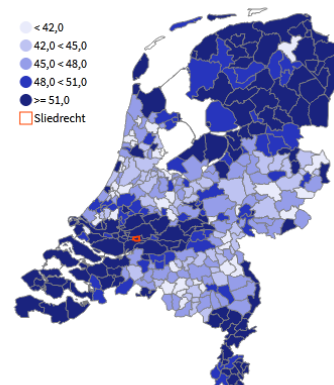
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)

Niet-sporters

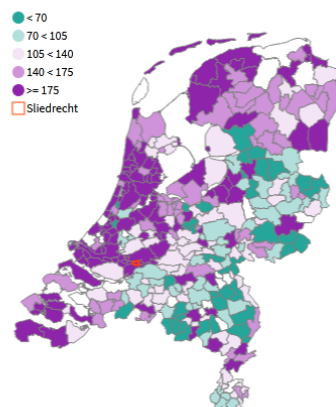
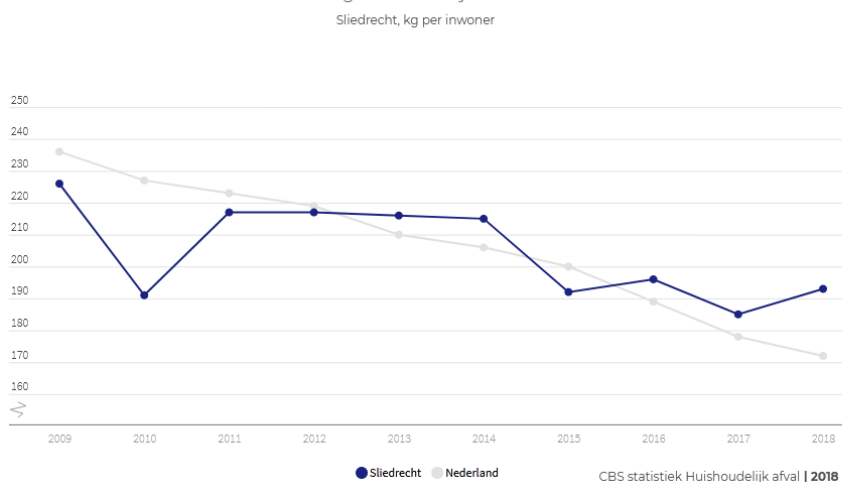
Slidrecht, %

Periode	Slidrecht	Nederland
2012	54,6%	46,4%
2016	61,0%	48,7%

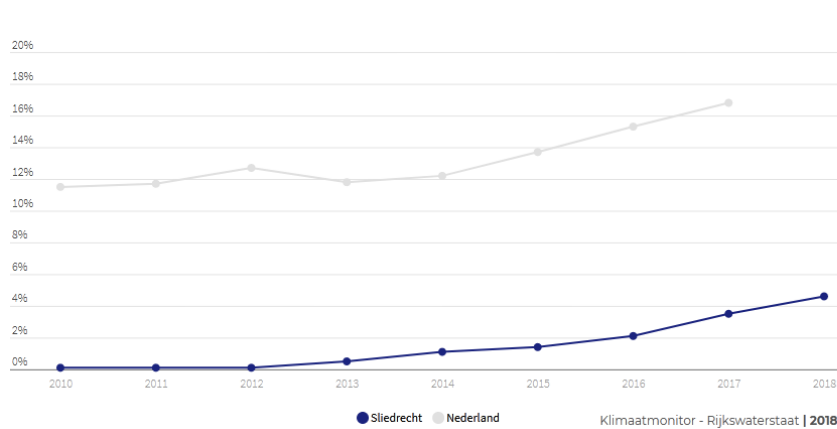
Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), CGD'en, CBS en RIVM | 2016

Omvang huishoudelijk restafval

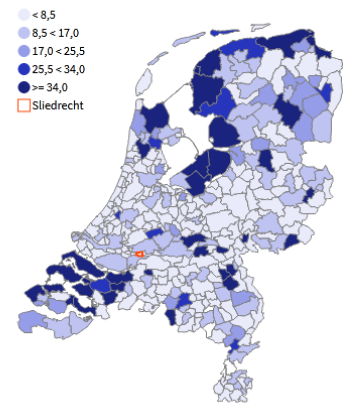

Hernieuwbare elektriciteit

Slidrecht, %

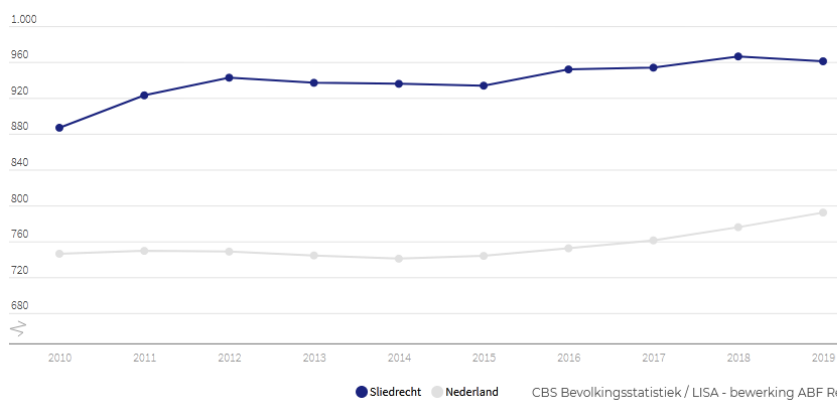

Klimaatmonitor - Rijkswaterstaat | 2018

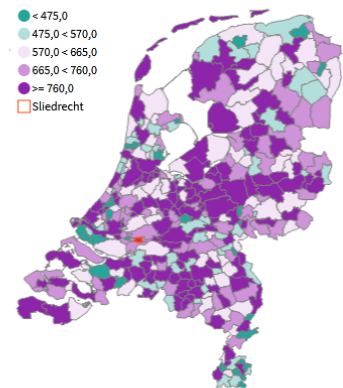

Banen

Slidrecht, per 1.000 inwoners van 15-64 jaar

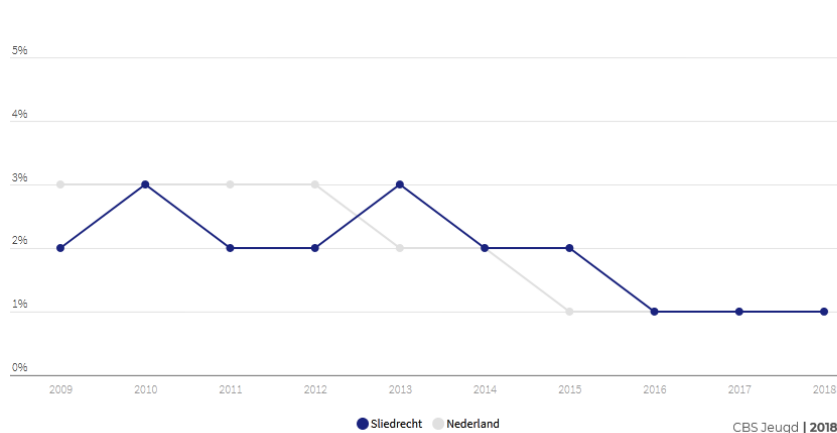

CBS Bevolgingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research | 2019

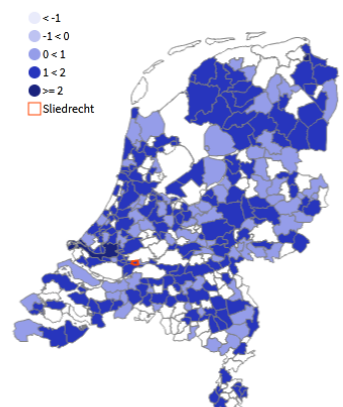

Jongeren met een delict voor de rechter

Slidrecht, %

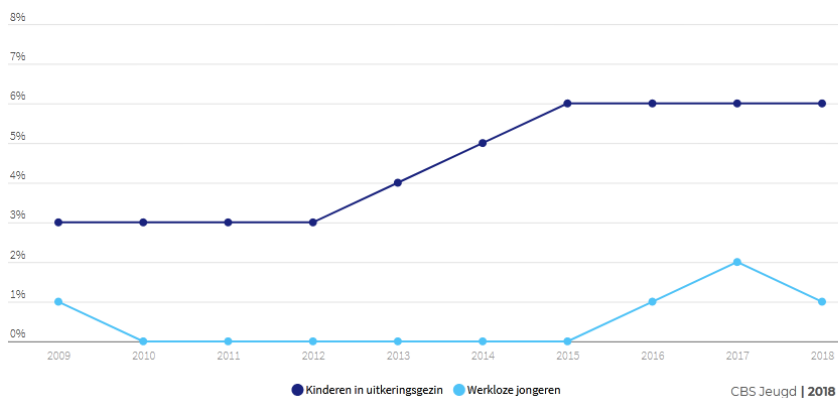
CBS Jeugd | 2018

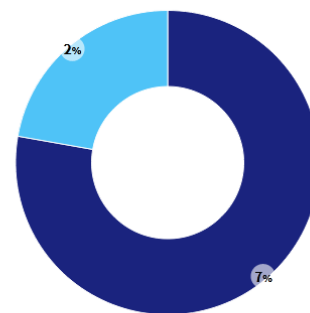

Achterstand onder jeugd

Sliedrecht, %

CBS Jeugd | 2018

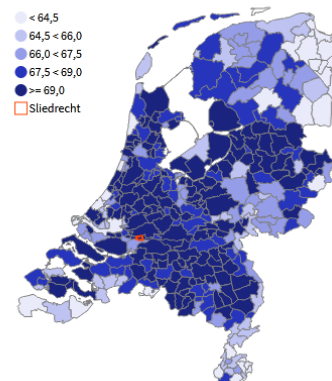
Nederland

Netto arbeidsparticipatie

Sliedrecht, %

Periode	Sliedrecht	Nederland
2009	68,8%	67,6%
2010	67,6%	66,7%
2011	67,9%	66,5%
2012	68,2%	66,4%
2013	67,0%	65,4%
2014	66,8%	64,9%
2015	67,8%	65,4%
2016	68,5%	65,8%
2017	68,1%	66,6%
2018	69,1%	67,8%

CBS - Arbeidsdeelname | 2018

Personen met een bijstandsuitkering

Sliedrecht, per 10.000 inwoners

Periode	Sliedrecht	Nederland
eerste halfjaar 2015	274,6	398,7
tweede halfjaar 2015	295,3	404,8
eerste halfjaar 2016	318,7	412,8
tweede halfjaar 2016	339,3	418,1
eerste halfjaar 2017	333,2	418,6
tweede halfjaar 2017	322,9	411,3
eerste halfjaar 2018	317,6	401,1
tweede halfjaar 2018	302,2	390,4
eerste halfjaar 2019	286,4	381,7

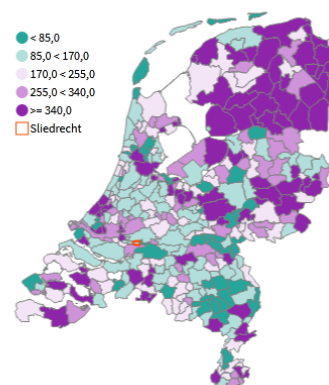
CBS - Participatiewet | eerste halfjaar 2019

Lopende re-integratievoorzieningen

Sliedrecht, per 10.000 inwoners van 15-64 jaar

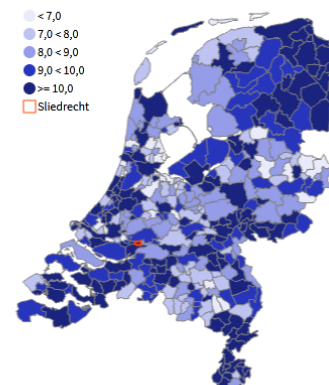
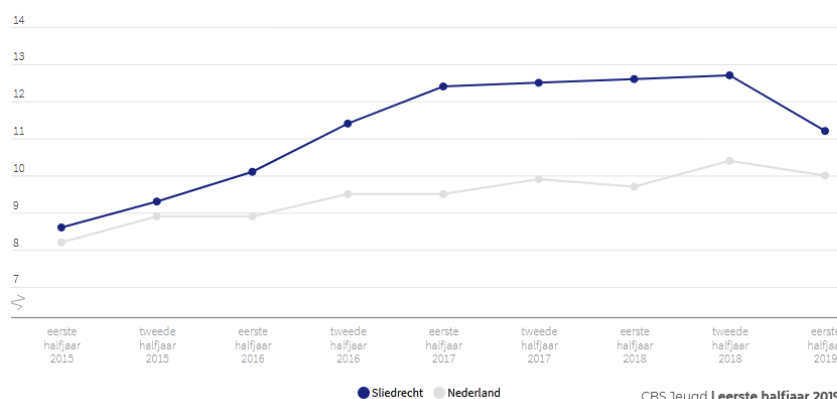
Periode	Sliedrecht	Nederland
eerste halfjaar 2015	51,4	249,8
tweede halfjaar 2015	70,7	251,0
eerste halfjaar 2016	57,6	255,5
tweede halfjaar 2016	108,8	259,7
eerste halfjaar 2017	127,8	271,3
tweede halfjaar 2017	159,7	290,0
eerste halfjaar 2018	135,1	305,2

CBS - Participatiewet | eerste halfjaar 2018

Jongeren met jeugdhulp

Sliedrecht, % van alle jongeren tot 18 jaar

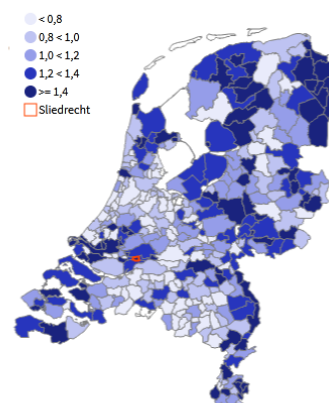

CBS Jeugd | eerste halfjaar 2019

Jongeren met jeugdbescherming

Sliedrecht, %

Periode	Sliedrecht	Nederland
eerste halfjaar 2015	1,0%	1,1%
tweede halfjaar 2015	1,0%	1,1%
eerste halfjaar 2016	1,0%	1,0%
tweede halfjaar 2016	1,0%	1,0%
eerste halfjaar 2017	1,2%	1,0%
tweede halfjaar 2017	1,5%	1,0%
eerste halfjaar 2018	1,6%	1,0%
tweede halfjaar 2018	1,5%	1,1%
eerste halfjaar 2019	1,6%	1,1%

CBS Jeugd | eerste halfjaar 2019

Jongeren met jeugdreclassering

Slidrecht, %

Periode	Slidrecht	Nederland
eerste halfjaar 2015	0,3%	0,4%
tweede halfjaar 2015	0,3%	0,4%
eerste halfjaar 2016	0,3%	0,4%
tweede halfjaar 2016	0,5%	0,4%
eerste halfjaar 2017	0,3%	0,4%
tweede halfjaar 2017	0,3%	0,4%
eerste halfjaar 2018	0,3%	0,4%
tweede halfjaar 2018	0,3%	0,3%
eerste halfjaar 2019	0,3%	0,3%

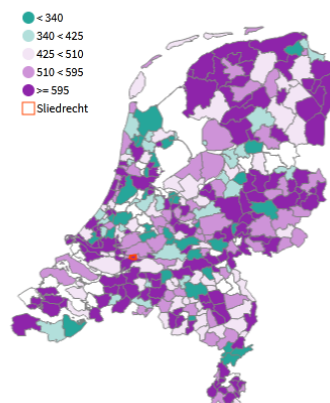
CBS Jeugd | eerste halfjaar 2019

Clënten met een maatwerkarrangement Wmo

Slidrecht, per 10.000 inwoners

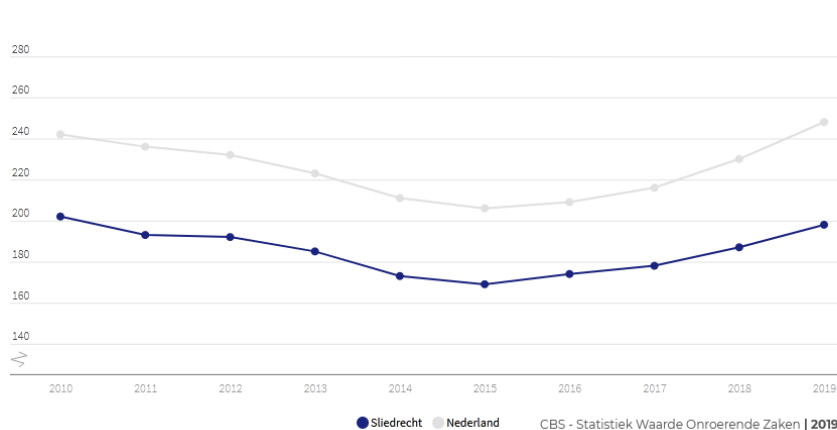
Periode	Slidrecht	Nederland
eerste halfjaar 2015	300	546
tweede halfjaar 2015	300	550
eerste halfjaar 2016	290	570
tweede halfjaar 2016	x	560
eerste halfjaar 2017	x	570
tweede halfjaar 2017	730	570
eerste halfjaar 2018	750	590
tweede halfjaar 2018	770	600
eerste halfjaar 2019	800	610

CBS - Monitor Sociaal Domein WMO | eerste halfjaar 2019

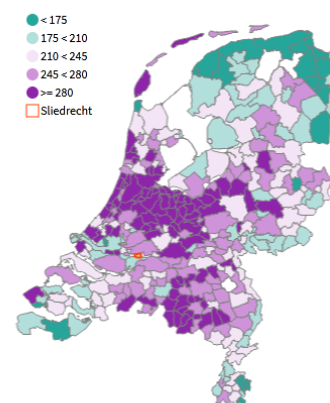

Gemiddelde WOZ waarde

Slidrecht, x €1.000

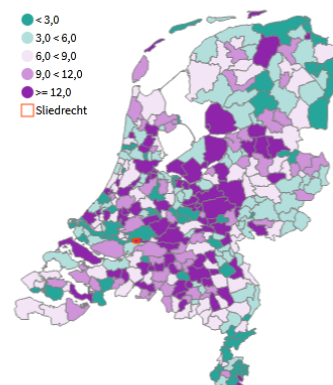
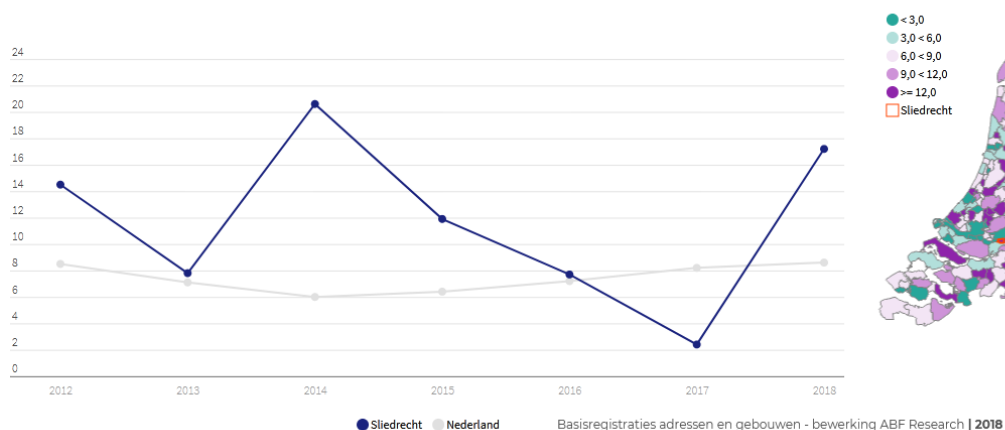

CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken | 2019

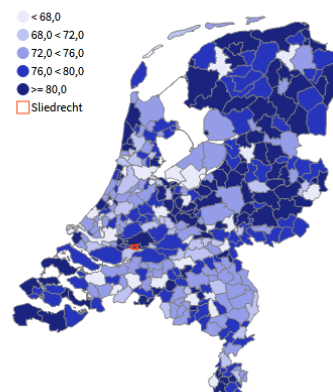
Nieuw gebouwde woningen Sliedrecht, per 1.000 woningen

Demografische druk Sliedrecht, %

Periode	Sliedrecht	Nederland
2010	71,8%	64,0%
2011	71,3%	64,1%
2012	73,7%	65,3%
2013	73,8%	66,4%
2014	75,2%	67,2%
2015	75,2%	67,9%
2016	76,6%	68,5%
2017	77,2%	69,0%
2018	78,5%	69,6%
2019	79,3%	69,8%

CBS Statistiek Bevolking - bewerking ABF Research | 2019

Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden Sliedrecht, €

Periode	Sliedrecht	Nederland
2014	€ 511	€ 627
2015	€ 555	€ 637
2016	€ 551	€ 651
2017	€ 552	€ 644
2018	€ 550	€ 649
2019	€ 568	€ 669

COELO, Groningen | 2019

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden Sliedrecht, €

Periode	Sliedrecht	Nederland
2014	€ 566	€ 698
2015	€ 613	€ 709
2016	€ 608	€ 723
2017	€ 608	€ 723
2018	€ 606	€ 721
2019	€ 628	€ 739

COELO, Groningen | 2019